

รายงานการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๗

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

ประธาน (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) : ผมขออนุญาตเปิดประชุมครับ กราบเรียนท่านประธาน ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. นะครับ ก่อนอื่นต้องขอขอบพระคุณที่ได้กรุณามาร่วมช่วยกันคิดในการร่างรัฐธรรมนูญ แล้วต้องขอโทษที่ไปรบกวนให้ท่านเดินทางมา เพราะว่าพวกเรา ๒๑ คน มากกว่าท่าน เดินทางไปแล้วก็กลับก็จะหมดเวลา เนื่องจากเวลาจำกัดเลยต้องรบกวนท่านมา ที่กราบเรียนเชิญมาก็เพื่อจะรับฟังประสบการณ์ในการทำงานตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มันเกิดปัญหาอุปสรรค หรือเกิดความรู้สึกว่ามันไม่ได้อย่างที่อยากจะทำ หรืออยากจะเป็น ที่จะทำให้งานมันสัมฤทธิ์ผลเป็นอะไรบ้าง มันขาดตกบกพร่องอย่างไร เพื่อว่าจะมีทางบัญญัติอะไรไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหามันลุล่วงไปได้ด้วยดี สมความตั้งใจของคณะกรรมการ และของประชาชนที่เขาคาดหวังอยู่ ก็เลยต้องเรียนรบกวนมาทางคณะกรรมการจะรับฟังข้อมูลจากท่าน รวมทั้งปัญหาหรือข้อเสนอแนะจนจบ แล้วหากมีอะไรคณะกรรมการจะคอยซักถามในภายหลัง ระหว่างที่ท่านชี้แจงจะมีสื่อมวลชนอยู่ในนี้ แต่ตอนเราซักสื่อมวลชนเขาจะออกไป เพราะฉะนั้นท่านจะได้ทราบสถานการณ์ เชิญท่านประธานเลยครับ

นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ : ขอบพระคุณครับ กราบเรียนท่านประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ท่านอาจารย์มีชัย ท่านคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพทุกท่าน ผม นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนอื่นผมต้องขอขอบพระคุณท่านประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ได้กรุณาเชิญคณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้บริหารมาร่วมหารือในวันนี้นะครับ ซึ่งในหนังสือเชิญก็ได้ระบุอย่างที่ท่านประธานได้เรียนนะครับว่าจะมาหารือถึงเรื่องของปัญหาอุปสรรคและแนวทางที่จะบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญเพื่อ ป.ป.ช. จะได้สามารถทำงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพครับ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เราก็ได้หารือกันเมื่อวานนี้ว่าจะมาเรียนเสนอเรื่องต่าง ๆ กับทางด้านของคณะกรรมการ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ร่างรัฐธรรมนูญอย่างไรต่อไปนะครับ ก่อนอื่นผมขออนุญาตแนะนำผู้ที่จะมาหารือทางฝ่ายของ ป.ป.ช. ก่อนนะครับ คณะกรรมการเรามาเกือบครบทั้งหมดขาดท่านเดียว ก็มีผม ปานเทพ กล้าณรงค์ราญ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ๒. กรรมการประสาธ พงษ์ศิวกัญญ์ กรรมการ ป.ป.ช. ๓. ศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ กรรมการ ป.ป.ช. ๔. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ กรรมการ ป.ป.ช. ๕. อาจารย์วิชัย วิวิตเสวี กรรมการ ป.ป.ช. ๖. นายปรีชา เลิศกมลมาศ กรรมการ ป.ป.ช. ๗. นายณรงค์ รัฐอมฤต กรรมการ ป.ป.ช. ๘. นางสาวสุภา ปิยะจิตติ กรรมการ ป.ป.ช. มาทั้งหมด ๘ ท่านด้วยกัน แล้วก็ยังมีผู้บริหาร ผู้บริหารสำนักงาน ป.ป.ช. ก็มา มีคุณสรรเสริญ พลเจียก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วก็ยังมีคุณธรรมนุญ เรื่องดิษฐ์ รองเลขาธิการ ป.ป.ช. มีคุณนิติไชย เกษมมงคล ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย มีคุณนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ ผู้อำนวยการสำนักต่างประเทศ แล้วก็ยังมีคุณสุรพงษ์ อินทรถาวร ผู้อำนวยการสำนักคดี มากันครบหมดนะครับ

ก่อนที่จะเรียนถึงเรื่องสถานการณ์คดีค้างเยอะแยะอะไรไปหมด ก็จะได้เรียนถึง ทัว ๆ ไปก่อน ใช้เวลาตรงนี้นิดหนึ่งนะครับ ในเรื่องที่คุณคณะกรรมการ ป.ป.ช. เราคุยกัน แล้วเราก็คิดว่าจุดยืนที่เราจะต้องยืนยันเลย ที่ต้องให้มีอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ก็จะมี ๒ เรื่องหลัก ๆ

เรื่องที่ ๑ เราก็ต้องยืนยันว่าคุณคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมันก็คงเป็นอิสระอยู่แล้ว เพราะมันอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ก็เป็นองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ มีเอกภาพและปราศจากการแทรกแซงใด ๆ อันนี้มันต้องมีอยู่อย่างนั้นนะครับ

ประการที่ ๒ เนื่องจากว่าขณะนี้คดีต่าง ๆ ของ ป.ป.ช. มันเป็นคดีระหว่างประเทศ เหมือนกันนะครับ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็จะต้องเพิ่มเติมขึ้นไปจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ บอกว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ต้องเป็นองค์กรในการต่อต้านการทุจริตตามแนวทางสากลของอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ที่ประเทศไทยเราได้ให้สัตยาบัน เป็นสมาชิก แล้วก็หน่วยงาน ป.ป.ช. เอง ต้องเป็นหน่วยงานหลัก focal point ในการปฏิบัติตาม พันธกรณีต่าง ๆ ซึ่งเดี๋ยวนี้เรามีการอนุวัติกฎหมายเรียบร้อยแล้ว เพราะฉะนั้น ป.ป.ช. ต้องเป็น focal point ตรงนี้ อยากจะให้ระบุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญเลยนะครับ อันนี้เป็นบทบาท ๒ เรื่องนะครับ องค์กรอิสระกับเรื่องของต่างประเทศนะครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ในเรื่องของอำนาจหน้าที่ จริง ๆ อำนาจหน้าที่ผมคิดว่าก็คงเป็นเดิมหลัก ๆ ครับ ซึ่งระบุอยู่ในกฎหมายแล้ว กฎหมายรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อยู่ในมาตรา ๒๕๐ ก็คงเป็นแบบนั้น ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแบบนั้นหมด หน้าที่หลัก ๆ ก็คือว่ามีหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการถอดถอน หน้าที่ในการถอดถอนก็ต้องอยู่ อันนี้เป็นหน้าที่ในการถอดถอน

อีกอันหนึ่งก็คือหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริง สรุปความคิดเห็น การดำเนินงาน คดีอาญาครับ คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อันนี้ก็ต้องเป็นหน้าที่ของ ป.ป.ช. ตามหลักนั้นนะครับ

ประการที่ ๓ ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามฐานความผิด ก็คือทุจริตต่อหน้าที่ กระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในความยุติธรรม หรือความผิดฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ที่กระทบความผิดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร อันนี้ก็ต้องตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามการทุจริต อันนี้ก็ต้องเป็นหลักอยู่ตรงนั้น ส่วนรายละเอียดก็ไปอยู่ในกฎหมายประกอบ อันนั้นก็เป็นเรื่องของการถอดถอน กับเรื่องของการไต่สวน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องคงไว้ตรงนั้นนะครับ

ประการที่ ๔ ก็คือเรื่องของบัญชีครับ ตรวจสอบบัญชีต่าง ๆ ก็คือตรวจสอบความถูกต้อง ความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน หนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๕๙ กับมาตรา ๒๖๔ อันนี้ก็คือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูงอะไรพวกนี้นะครับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดต่อไปนะครับ อันนั้นก็เป็นเรื่องของการตรวจสอบ อันนี้ที่หน้าที่แบบเดิม

ประการที่ ๕ ก็คือเรื่องของการกำกับดูแลคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อันนี้ก็ต้องมีอยู่ เพราะเราต้องทำงานร่วมกับทางด้านขององค์กรอื่น ก็คือผู้ตรวจการแผ่นดินนั่นเอง ในเรื่องการชี้เกี่ยวกับเรื่องการผิดมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมอย่างร้ายแรง เราต้องมีสิทธิ ก็คือบอกไว้ในเรื่องของการถอดถอน อันนี้ก็เดิมทั้งหมด ก็ต้องมีอยู่ตรงนั้นนะครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ประการที่ ๖ ก็คือเรื่องของการรายงานผลการตรวจสอบผลการปฏิบัติหน้าที่ พร้อมทั้งข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาทุกปี แล้วให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วเปิดเผยต่อสาธารณะด้วย อันนี้ก็เป็นหน้าที่ตามเดิมทั้งหมดเลย

ประการที่ ๗ ก็คือดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ที่นี้ที่มีเพิ่มเติม ก็คือว่าให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑๓ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยตามอนุโลมนะครับ โดยที่ประธาน ป.ป.ช. ก็เป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย อันนี้ก็คือฐานเดิมทั้งหมดเลยนะครับ

ผมขอเพิ่มตรงนี้นิดหนึ่ง เพื่อทำอย่างไรคดีต่าง ๆ มันจะลดน้อยถอยลง อะไรต่าง ๆ เราก็เสนอแนวคิดเพิ่มเติมในการปรับปรุงหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างเช่น หน้าที่ในการไต่สวนการทุจริตครับ เนื่องจากว่าคดีมันก็เยอะมาก เพราะฉะนั้นอยากให้เพิ่มเติมไปว่าในการไต่สวนการทุจริตจะต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานตรวจสอบที่เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เพราะพวกนี้มันตรวจสอบเรื่องการทุจริตทั้งนั้นนะครับ เช่น สตง. ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ กกต. อสส. จะต้องบูรณาการร่วมกัน บูรณาการส่งข้อมูล อะไรต่าง ๆ ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำอย่างที่ว่านี้นะครับ แล้วก็ต้องมีกำหนดกรอบเวลาของการดำเนินงานให้เกิดความรวดเร็ว ป.ป.ช. เขากำหนดกันด้วย แล้วก็หน่วยงานอื่น ๆ ที่มันเกี่ยวข้องต้องกำหนดมา อสส. ก็ต้องกำหนด อะไรต่าง ๆ ต้องกำหนดกรอบเวลา เพราะว่ามันไม่มีกรอบเวลา ปลายเปิดไม่ได้มันจะต้องมี แล้วก็ ป.ป.ช. มีอำนาจในการส่งคดีต่าง ๆ เราก็มีอำนาจ ซึ่งตอนนี้ก็มีอยู่แล้ว ส่งให้กับพนักงานสอบสวน หรือ ป.ป.ท. ดำเนินการ ทั้งนี้วิธีการต่าง ๆ ก็ให้กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ อันนี้ก็คือเรื่องของการปราบปราม การไต่สวนจะทำให้เกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้น เมื่อก่อนมันก็จะรับข้อมูลจาก สตง. มา ข้อมูลก็กระดาษแผ่นดินเดียวอะไรอย่างนี้ ก็กลับไปทำใหม่อะไรอย่างนี้นะครับ แต่ว่าเราก็มีการปรึกษาหารือกับ สตง. อยู่ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว นะครับ อันนี้ก็เป็นส่วนของเรื่องงานปราบปรามการทุจริต ส่วนในเรื่องของการตรวจสอบทรัพย์สินก็คงหลักการเดิมไว้ทั้งหมดที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ แต่เพิ่มกลไกการตรวจสอบโดยการขยายไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่งให้มีหน้าที่ อันนี้เราคิดขึ้นนะครับ ให้มีหน้าที่ในการยื่น แต่ว่ายื่นต่อต้านสังกัดของตนเองตามเงื่อนไขและเวลาที่กฎหมายกำหนดนะครับ คือเมื่อก่อนนี้ ป.ป.ช. ก็จะตรวจสอบตามกฎหมาย แล้วก็อื่น ๆ แต่ว่าเจ้าหน้าที่ในระดับอื่น ๆ ไม่ได้ตรวจสอบ อันนี้

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ก็อาจจะเพิ่มเพื่อที่จะให้มีการตรวจสอบในทุกระดับ คือหน่วยงานก็ส่งที่หน่วยงานนั้นละ แล้วก็ให้มีการเก็บรวบรวมเอาไว้ แล้วก็ตรวจสอบความผิดปกติของทรัพย์สินเพื่อรายงาน ถ้ามีความผิดปกติก็รายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรานะครับ รวมทั้ง ป.ป.ช. มีอำนาจเปิดเผยบัญชีของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดด้วย เดียวนี้ก็เปิดเผยเฉพาะคณะรัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. เท่านั้นเอง ที่นี้ก็มีการพูดกันว่าเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มาจากประชาชน ควรจะต้องเปิดเผยด้วย อย่างพวก อบต. อบจ. อะไรต่าง ๆ อันนี้มาจากประชาชน ควรให้ประชาชน เขาดูด้วย อันนี้ก็สมารถทำได้ครับ

อีกเรื่องหนึ่งที่เป็นความสำคัญ ซึ่ง ป.ป.ช. ในปี ๒๕๕๐ ไม่ค่อยได้พูด จริง ๆ ป.ป.ช. เราทำอยู่ ก็คืองานทางด้านการป้องกันครับ ป.ป.ช. เราต้องเป็นแกนนำในการดำเนินการป้องกัน แต่ว่าต้องเป็นการป้องกันเชิงรุกร่วมกับทุกภาคส่วนเลย โดยให้ทุกภาคส่วน และประชาชน มีส่วนร่วมในการป้องกัน ในลักษณะการเสริมงานปราบปราม เช่นว่าสามารถให้ทุกภาคส่วน มันต้องเฝ้าระวังเรื่องการทุจริตด้วย แล้วก็สมารถที่จะชี้เบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตต่าง ๆ นะครับ ให้ ป.ป.ช. ได้รับทราบ เมื่อก่อนงานป้องกันก็ไปทำเรื่องส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อันนั้นก็อาจจะให้หน่วยงานต่าง ๆ เขาก็ทำได้ แต่ ป.ป.ช. เราควรจะเน้นทางด้านประชาชนเข้ามามีส่วน ในการเฝ้าระวัง แจ้งเบาะแสต่าง ๆ แต่ว่าก็ต้องมีกฎหมายที่คุ้มครองเกี่ยวกับผู้ที่ปฏิบัติในทางสุจริต เรียกว่าคุ้มครองพยาน ซึ่งเราก็มีกฎหมายคุ้มครองพยานอยู่แล้วนะครับ อันนี้เป็นเรื่องงานป้องกัน ในเชิงรุกให้มากขึ้น ส่วนงานป้องกันอย่างอื่น ป.ป.ช. ก็เป็นแกนนำ แต่ว่าให้งานป้องกันไปอยู่ใน ส่วนต่าง ๆ ด้วย ให้ช่วยกันต่าง ๆ

อีกเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญครับ คือเรื่องมาตรการการป้องกันการทุจริตที่ก่อให้เกิด ความเสียหายอย่างร้ายแรง อันนี้ก็มียุ่ นะครับ จริง ๆ แล้วมาตรการพวกนี้ ป.ป.ช. ก็ดำเนินการอยู่ อย่างเช่น เรื่องข่าว เรื่องอะไรต่าง ๆ แล้วก็เสนอมาตรการการป้องกันความเสียหายต่อรัฐบาล เสนอไปนะครับ แต่ว่าควรจะให้มันมีผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพราะฉะนั้นเมื่อก่อนนี้ เสนอไปรัฐบาลก็รับบ้าง ไม่รับบ้าง อะไรต่ออะไร ความเสียหายมันก็ยังเกิดอยู่ เพราะฉะนั้น มันควรจะมีผลการปฏิบัติ เช่นว่า จะต้องให้คณะรัฐมนตรีเมื่อรับทราบแล้ว แล้วก็ดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ให้มีการกำหนดเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันความเสี่ยงให้อยู่ในโครงการต่าง ๆ สมมุติว่าจะทำโครงการเกี่ยวกับประชาชนียมหรืออะไรก็แล้วแต่ที่ทำให้เกิดความเสียหายมาก ๆ จะต้องมีการประกันความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริตอยู่ในนั้น ซึ่งเราเคยเสนอมาตรการไปแล้ว

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

แต่เราก็ไม่ได้รับการเสนอตอบ มาตรการความเสี่ยง หมายความว่าถ้าเพื่อว่าโครงการลักษณะอย่างนี้ ไม่มีมาตรการความเสี่ยงที่เพียงพอ การทุจริตเพียงพอ จะต้องไม่มีการ release เงิน สำนักงานประมาณต้องไม่ release เงิน หรือว่าสภาพพัฒนาต้องไม่ปล่อยเงิน อะไรทำนองนี้ให้มันมี เขาเรียกว่ามี risk มาตรการความเสี่ยง ซึ่งเราทำไปแล้ว แต่ว่าอันนี้ก็ไม่ค่อยมีผล เพราะฉะนั้น มันก็เกิดความเสียหายต่าง ๆ รวมทั้ง กกต. เอง ก็ควรจะต้องไปดูตั้งแต่การเสนอเกี่ยวกับนโยบาย การหาเสียง กกต. ต้องดู อันไหนที่เป็นนโยบายที่ทำให้เกิดความเสียหาย หรืออะไรต่าง ๆ กกต. ก็ต้องไปสกัดตั้งแต่ตอนนั้น แต่ ป.ป.ช. ดูตอนที่เสนอตัวโครงการให้มีการประกันความเสี่ยง ต่าง ๆ อันนี้ก็เป็นแนวทางที่เราจะเสนอนะครับ

อีกเรื่องหนึ่ง ก็คือเรื่องที่ผมคิดว่าจำเป็น ก็คือเรื่องการสนับสนุน ป.ป.ช. รัฐจะต้องให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณและบุคลากรแบบบูรณาการเฉพาะเลย อย่างเหมาะสม แก่ ป.ป.ช. หรือหน่วยงานที่ต่อต้านการทุจริตที่มีการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริต ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตจะต้องสนับสนุนงบประมาณ ถ้าไม่สนับสนุนทำไม่ได้ ซึ่งรัฐบาลปัจจุบันมีการสนับสนุนลักษณะอย่างนี้ ต้องมีการสนับสนุน อย่างเพียงพอ อันนี้ก็เป็นเรื่องของการสนับสนุนทางด้านงบประมาณต่าง ๆ

ในเรื่องสุดท้ายที่อยากจะเรียน ที่พูดมาทั้งหมดเวลา ป.ป.ช. ดำเนินการไปต่าง ๆ ให้มันมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย เพราะว่าบางทีมันไม่มีผลใช้บังคับ มีบ้าง ไม่มีบ้าง ตามกฎหมาย แล้วก็สอดคล้องกับกฎหมายต่าง ๆ อย่างเช่น เรื่องคดีของ ป.ป.ช. กับทางด้านของศาลปกครอง บางทีก็ไปคนละทางครับ เดียวก็กลับมา ป.ป.ช. ก็โดนฟ้อง โดนอะไรเยอะเยอะไปหมดนะครับ อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นมันไปคนละทาง ป.ป.ช. ซี้ไปอย่างนี้ แต่ว่าเขาก็ไปฟ้องทำนองนี้ แต่ศาลปกครองท่านก็จะดูในบริบทอีกอย่างหนึ่ง ไป review เรื่องของดุลยพินิจอะไรทั้งหมด อย่างนี้นะครับ มันก็ยุ่ง อันนี้เป็นอันหนึ่ง

อีกเรื่องหนึ่งที่มีปัญหา มาก ๆ ก็คือเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการถอดถอน พวกลิทธิต่าง ๆ อย่างเช่น ป.ป.ช. เราทำเกี่ยวกับเรื่องการเพิกถอน โฉนดที่ดินต่าง ๆ ของผู้ที่ ออกโฉนดที่ดินโดยไม่ถูกต้องแล้วว่าอย่างนี้นะครับ ในกฎหมายบอกว่าเราสามารถจะเพิกถอน โฉนดได้ เราก็ส่งไปที่กรมที่ดินให้เพิกถอน แต่กรมที่ดินก็มีการปฏิบัติตามกฎหมายของเขาครับ ตามมาตรา ๖๐ กว่าอะไร ๆ มาตรา ๖๖ อะไรนี้นะครับ ก็ไม่ได้เพิกถอน มาตรา ๖๑ ก็ยังอยู่ อย่างนั้นครับ อย่างนี้เป็นต้น มันก็ไม่มีผล เพราะฉะนั้นที่ดินต่าง ๆ มันไม่กลับมา ผมก็ไม่รู้

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

จะทำอย่างไร อย่างนี้เป็นต้น ก็ต้องให้มันเพิกถอนให้ได้ แล้วก็มีส่วนบางอย่างที่เกี่ยวกับเรื่องของ
ท้องถิ่น อย่างท้องถิ่นเวลาที่ ป.ป.ช. ซี่เกี่ยวกับความผิดไป เขาก็โดนลงโทษ หรือโดนถอดถอน
สมมุติว่าอยู่ในท้องถิ่นหนึ่ง โดนโทษ โดนความผิดแล้ว เขาก็ไปสมัครในอีกท้องถิ่นหนึ่งนะครับ
ในกฎหมายบอกว่าจะต้องมีความผิดเฉพาะอยู่ในท้องถิ่นนี้ ไปอยู่ในท้องถิ่นอื่นได้ หรือไม่อย่างนั้น
ก็ไปเปลี่ยนตำแหน่งอยู่ในท้องถิ่นนั้น ตรงนี้มันก็ไม่มีผล อย่างนี้เป็นต้น แล้วก็การทำงานอีกอย่างหนึ่ง
ก็คือระหว่างทางด้านของ ป.ป.ช. กับ สตง. มันต้องสอดคล้องกัน ถ้าไปคนละทางมันไม่ได้
อย่างเช่นว่า สตง. บอกว่าถ้าสมมุติจะฟ้องศาลเองว่าอย่างนั้นนะครับ ในคดีซึ่งมันเป็นคดีที่เกี่ยวกับ
อาญาทุจริตมันก็เป็น ป.ป.ช. น้อย มันก็ซ้อนกันอยู่ แต่ถ้าเป็นเรื่องของวินัย หรือเรื่องอะไร
ก็ว่ากันไป แต่ว่าถ้าเป็นเรื่องทุจริตมันต้องมาที่ ป.ป.ช. มันจะได้ไปในทางเดียวกันทั้งหมดนะครับ

ทั้งหมดนี้ก็เป็นเรื่องที่ผมพูดไว้ก่อนนะครับ ขออนุญาตให้ท่านกรรมการเพิ่ม
ในรายละเอียดก่อนนะครับ เกี่ยวกับท่านอาจารย์จะได้ซักถามต่อไปครับ

ประธาน : เชิญเลยครับ อาจารย์วิชาใหม่ครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ : กราบเรียนท่านประธานกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญ ท่านคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ต้องขอขอบคุณทางคณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะท่านประธานที่ให้โอกาสสององค์กรอิสระซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบ
การใช้อำนาจรัฐมาชี้แจง หรือว่ามาให้ข้อสังเกต เท่าที่ได้ทำงานมาแล้วเราได้พบปัญหาอุปสรรค
พอสมควรครับ ในเรื่องของการทำงาน ซึ่งจริง ๆ แล้วเราก็ได้พยายามปรับอยู่ตลอดเวลา
ในเรื่องของกระบวนการในการทำงาน ซึ่งเป็นปัญหาในด้านของการออกระเบียบอะไรต่ออะไร
ซึ่งก็ทำอยู่ แต่อยากจะเรียนว่าระบบใหญ่ ๆ เราพบปัญหา ๒-๓ ปัญหา

ปัญหาแรก คดีทุจริตส่วนใหญ่ ตอนนี้จากเดิม ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ขึ้นเป็น
๕๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็กำลังจะเป็น ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ก็คือทุจริตท้องถิ่น ทุจริตท้องถิ่นรุนแรงมาก
แล้วก็เป็นการทุจริตในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง แล้วก็ฮั้วกันเป็นหลักใหญ่เลย เป็นคดีที่จับตรงไหน
ก็ทุจริตตรงนั้น เพราะฉะนั้นกระบวนการในการตรวจสอบท้องถิ่น ผมคิดว่าในหมวดที่ว่าด้วย
ท้องถิ่นต้องเข้มข้นกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของความโปร่งใสตั้งแต่แรกที่เขาจะต้อง
ประกาศตัวว่าเขาสามารถจะถูกตรวจสอบได้ โดยเอาอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมาย
ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับต้องยื่นบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นแล้วเก็บไว้ แต่ว่า
ผมอยากจะกราบเรียนว่าขณะนี้เราทำแบบเข้มงวดมากในเรื่องของการตรวจสอบทรัพย์สิน

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พรมิต ๑/๘

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

สำหรับท้องถิ่นที่เราตั้ง ป.ป.ช. จังหวัดครบ ๗๖ จังหวัด ผมไปตรวจราชการขณะนี้เราได้พบว่าการให้เขายื่นบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ถ้าเราตรวจเชิงลึกแล้วเราจะพบว่ามี การปกปิดข้อมูลเป็นจำนวนมากมายมหาศาลเลย ตรวจตรงไหนพบตรงนั้น แล้วก็ถือว่าเป็นอาวุธที่สำคัญเลยของ ป.ป.ช. ในขณะนี้ เพราะว่าแต่เดิมมาการยื่นบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินจะเป็นแยกส่วนออกไป แต่ขณะนี้ผมกับคณะก็ได้คิดบูรณาการว่ากรณีของการยื่นบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ถ้าพบว่าบุคคลคนนั้นต้องคดีทุจริต หรือมีการกล่าวหาว่าทุจริตต้องเอาข้อมูลทางด้าน การตรวจสอบทรัพย์สินมาเชิงลึก แล้วก็ตรวจเปรียบเทียบตรวจอย่างละเอียด ตรวจตามโครงการที่เราได้รับอำนาจมา ก็คือในกระบวนการทำหน้าที่เหมือน ป.ป.ง. ไปในตัวเลย เพื่อให้สามารถจะทำคดีร้ายผิดปกติได้ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติได้ แล้วตอนนี้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้รับช่วงในการที่เราส่งไปว่าเป็นคดีปกปิดบัญชี ไม่ได้ยื่นบัญชี ซึ่งมีท้องถิ่นบางแห่งโดนจำคุกเลย คือไม่ใช่รอการลงอาญาอย่างเมื่อก่อนแล้ว คือเมื่อศาลเห็นว่าทำไมถึงมากมายขนาดนี้ ก็จำคุกบ้าง ในกรณีของรายที่ต่อสู้แบบหัวแข็ง หัวชนฝาเลย ไม่ยอมรับสารภาพเด็ดขาดอะไรเป็นอะไร ทำนองนั้น ศาลพอพบว่ามีข้อมูลเท็จศาลก็จะจำคุกเลย กลัวครับ ตอนนี้เริ่มมีการกลัว แต่เขาใช้วิธีนี้ครับ พอพ้นจากตำแหน่ง หรือว่าหลุดจากตำแหน่งไปแล้ว นายคนใหม่มา หรือว่า นายที่ทำงานร่วมกัน เมื่อเขาได้รับตำแหน่งเขาก็เอาคนเดิมที่ทุจริตนั้น เอามาเป็นที่ปรึกษาบ้าง เป็นรองบ้าง อะไรบ้าง -----

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

เพราะฉะนั้นกระบวนการในการที่ให้พ้นจากตำแหน่งก็ดี กระบวนการในทางอาญาก็ดี ไม่มีผลอะไรเลย คือไปนี้ชาวบ้านก็หัวเราะเยาะบอกว่าเห็นไหมก็ยังมานั่งทำงานเหมือนเดิม นั่งหน้าห้องด้วยซ้ำไป แล้วก็สวมตำแหน่งคล้าย ๆ กับเป็นตำแหน่งเดิม แต่ที่จริงไม่ใช่ แล้วเราก็ชี้แจงบอกว่าไม่ใช่ นี่เดิมเขาเป็นปลัด หรือว่าเป็นรองนายกรัฐมนตรี หรือเป็นนายกรัฐมนตรี เดียวนี้เปลี่ยนตำแหน่งอะไรในทำนองนี้ เพราะฉะนั้นเรื่องของการทุจริตปัญหาใหญ่ก็คือการบังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายให้ตลอดสายแล้วก็เอาจริงเอาจัง ถ้าหากว่าเราสามารถจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างจริงจังแล้วให้ประชาชนเห็น เขาจะให้ความร่วมมือกับเราแล้วก็จะเชื่อถือศรัทธา และไว้วางใจ เพราะฉะนั้นช่วงเปลี่ยนผ่านผมคิดว่าต้องเข้มงวดพอสมควรสำหรับรัฐธรรมนูญที่จะรองรับกระบวนการในการบังคับใช้กฎหมายให้จริงจังว่าผู้ใดถูกถอดถอน ผู้ใดถูกดำเนินการ จะมาเผยอหน้าไม่ได้อีกแล้ว เพราะว่าทำให้ประชาชนหมดศรัทธา

อีกเรื่องหนึ่งที่ผมคิดว่าน่าจะต้องสำคัญมากในช่วงนี้ก็คือการทุจริตในปัจจุบันนี้ ไม่ใช่ทุจริตแบบเดิมแล้ว เป็นการทุจริตเชิงนโยบายอย่างที่เรารู้ ๆ กัน การได้สวนแบบดั้งเดิมไม่ค่อยได้ผลเท่าไร เพราะว่าอะไร เพราะว่าถ้าเขาบอกว่าเขาทำตามนโยบายมาตั้งแต่แรกเราก็ต้องปล่อยให้เขาทำ ไม่มีมาตรการใด ๆ ที่จะสกัดหรือยับยั้งได้ อันนี้ผมอยากจะเรียนขอบคุณทางท่าน กรธ. ผู้หนึ่งก็คือท่านอาจารย์อุดม รัฐอมฤต ที่ได้ทำวิจัยเรื่องนี้ไว้ พอดีเลย สวมได้พอดี ผมเห็นด้วยอย่างสำคัญเลยว่าเป็นเรื่องที่ทางคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับ กกต. จะต้องร่วมกันตรวจสอบตั้งแต่เบื้องต้นเลยในเรื่องของการวางนโยบาย ในเรื่องของการทุจริตเชิงนโยบายก็คือเราเห็นกันอยู่แล้วว่าเกิดปัญหาเสียหายขึ้นกับประเทศชาติอย่างมหาศาลเลย ประเมินได้อยู่แล้ว แล้วก็มีการวิจัย มีอะไรนะครับ อย่างกรณีของจำนำข้าว TDRI ซึ่งให้เห็นตั้งนานมาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ แล้ว ปี ๒๕๔๘ ปี ๒๕๔๙ เขาลงไปเก็บข้อมูลไปอะไรบอกว่านโยบายที่รัฐบาลใช้ในขณะนั้นเป็นนโยบายที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง แต่พอมาอีกรัฐบาลหนึ่งก็คือรัฐบาลที่เพิ่งถูกรัฐประหารไปเขาก็เอามาใช้ เอามาใช้อีกเราก็เตือนอีก เตือนแล้วเตือนอีกนะครับ องค์กรต่าง ๆ ก็เตือนแล้วเตือนอีกก็ไม่สามารถที่จะสกัด หรือยับยั้งได้เพราะว่าเป็นเรื่องนโยบายอย่างที่ว่าต้องปล่อยให้เขาทำก่อน ซึ่งทางคณะของนิต้าเป็นผู้ที่ฟ้องศาลปกครองก่อนเป็นอันดับแรกเลย ท่านคงจะนึกออกว่าอาจารย์ของนิต้าซึ่งมีอาจารย์เมธี อดีตกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ด้วย ยกคณะไปฟ้องที่ศาลปกครอง ศาลปกครองบอกว่าเป็นเรื่องนโยบาย

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ไปแต่เขาไม่ได้ เพราะฉะนั้นการตรวจสอบที่ผมเห็นว่าเป็นเรื่องของการทำตามนโยบายก็จริงอยู่ แต่ควรจะมีการวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการตามนโยบายของรัฐบาล ต้องกำหนดเลยว่าถ้าหากมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณจำนวนมากต้องคัดกรองความเป็นไปได้ ในการดำเนินงานของโครงการว่าคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือไม่ หรือสร้างผลกระทบในทางที่เสียหาย แก่ประชาชนหรือสังคมเกินสมควรหรือไม่ แล้วประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องมาวิเคราะห์ดู ทำงานร่วมกันได้ กกต. กับ ป.ป.ช. เพราะว่าเราทำคดีนี้ผมคิดว่าที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตัดสินไปแล้วทุจริตเชิงนโยบายทั้งนั้นเลย ๑. ก็คือคดีคลองด่าน คดียึดที่ของหลวงเอาเป็นที่ของเอกชน แล้วเอาไปขายให้กับรัฐอีก แล้วรัฐต้องจ่ายเงินจำนวน มหาศาลเลยใช้ใหม่ครบในการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียหรือโรงกรองน้ำเสีย ซึ่งก็เห็นอยู่แล้วว่า มันผิดพลาด ผิดพลาดอย่างใหญ่หลวงมากเลยโครงการนี้ แต่ก็จำคุกไป จำคุกแล้วก็ไม่มีอยู่แล้ว ก็ไปต่างประเทศอย่างนี้เป็นต้น หรือคดีเรือรถดับเพลิง คดีเรือรถดับเพลิงนี่ก็เป็นคดีเชิงนโยบาย เช่นเดียวกัน เพราะกำหนดขึ้นมาเลยว่าจะต้องมีรถดับเพลิง มีเรือ โดยคิดตามพื้นที่ของ กรุงเทพมหานคร แล้วก็วางนโยบายว่าจะต้องดำเนินการโดยใช้วิธีการ G to G โดยเอาสินค้า ที่เรียกว่าไก่แซ่แข็งเอาไปแลกกับเรือรถดับเพลิง เสร็จแล้วก็ไม่ได้อะไรเหมือนกัน สูญเสียเงินไป ๘,๐๐๐ กว่าล้านบาท รวมทั้งค่าภาษีศุลกากรที่จอดอยู่ที่ด่าน ขณะนี้ยังแช่อยู่ ยังเอามาใช้ไม่ได้

อีกคดีหนึ่งก็คือคดียาที่กระทรวงสาธารณสุข สมัยอดีตรัฐมนตรีรักเกียรติ นั่นก็ ทุจริตเชิงนโยบายเหมือนกัน กำหนดมาให้เปลี่ยนบัญชีหลักของยาเลยเพื่อให้เข้าสู่กระบวนการ บริษัทยาที่ตั้งเอาไว้ที่แรกสามารถที่จะดำเนินการได้ หรือเรื่องของจำนำข้าว อย่างนี้เป็นต้น กรณีเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นเลยถ้าเราสามารถที่จะตรวจสอบได้ตั้งแต่แรก เราสกัดหรือยับยั้งไว้ได้ อย่างน้อยก็เป็นเครื่องมือที่จะดำเนินการ จำเป็นที่จะต้องให้มีสาระสำคัญว่าให้ครอบคลุมถึง การตรวจสอบโครงการเพื่อจัดทำบริการสาธารณะที่ริเริ่มโดยฝ่ายการเมือง หรือกำหนดขึ้น ตามนโยบายของรัฐบาลที่มีการหาเสียงเอาไว้ หรือได้กำหนดขึ้นใหม่เป็นนโยบายของรัฐบาล ในลักษณะของการริเริ่มโครงการ ก็คือการดำเนินการตามโครงการนั้นเป็นโครงการระดับชาติ ที่ริเริ่มจากฝ่ายการเมืองระดับชาติ โครงการที่จะเกิดขึ้นมีการดำเนินงานในวงกว้างก่อผลกระทบ กับประชาชนจำนวนมาก มีมูลค่าการใช้จ่ายตามโครงการหรือการลงทุนที่ค่อนข้างสูงและอาจมี ผลกระทบต่อสถานะทางการเงินการคลังของประเทศที่จะต้องใช้เงินมากเป็นจำนวนมหาศาลกัน

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

อาจจะต้องคำนวณว่าสักเท่าไร เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้น กระบวนการเหล่านี้จะต้องกำหนดขึ้นว่า กกต. แล้วก็ทาง ป.ป.ช. จะตั้งคณะกรรมการร่วม หรือว่าจะเป็นองค์กรอิสระด้วยกันให้เป็นผู้ที่เข้าเป็นคณะกรรมการร่วมเพื่อที่จะตรวจสอบแล้วก็ชี้ว่าโครงการนี้ไม่ควรทำ ถ้าฝ่าฝืนก็จะเข้าข่ายอย่างกรณีที่เราได้ชี้มูลความผิดของคุณยิ่งลักษณ์อันนี้เป็นต้น กรณีของการกำหนดนโยบายอาจจะถูกรอบงำจากฝ่ายการเมืองและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลไกของภาคเอกชนในเรื่องของการที่เข้ามาสมัครรับ เข้ามาสู่กระบวนการทางการเมือง ผมคิดว่าจะต้องถูกตรวจสอบโดยลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือหมายความว่าในเรื่องของการยื่นบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ถ้าหากว่าเขาเข้าไปอยู่ในโครงการจะต้องยื่นบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินให้เราตรวจสอบด้วย ไม่ใช่ยื่นเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกรรมการรัฐวิสาหกิจอย่างที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบันนี้ คือใครก็ตามที่เข้ามาร่วมในกระบวนการ ในโครงการทางการเมืองต้องถูกตรวจสอบ ถูกตรวจสอบตั้งแต่แรก จะมีลักษณะคล้าย ๆ กับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ก็คือว่า ใครก็ตามที่เข้าสู่กระบวนการที่ใช้อำนาจรัฐต้องถูกตรวจสอบได้ในทางด้านของการเงิน ถูกตรวจสอบได้ในแง่ของว่าเงินที่เขาได้มาได้มาจากอะไร ตรงไหน อย่างไร อันนี้อาจจะเข้มงวดไป แต่ผมคิดว่าในระยะที่มีการเปลี่ยนผ่านเราจำเป็นครับ จำเป็นที่จะต้องเข้มงวดมากขึ้นเพื่อที่จะทำให้ประเทศไทยใสสะอาดแล้วก็เข้าอยู่ในระบบของนานาชาติ

สำหรับเรื่องที่ท่านประธานได้ชี้แจงในเรื่องของการทำงาน ผมคิดว่าองค์กรอิสระขณะนี้ยังทำงานต่างก็ทำไป แล้วก็คิดว่าทำไมฉันจะไม่มีอำนาจในการทำอะไรบ้าง ความจริงแล้วผมคิดว่าทางแก้ที่ง่ายที่สุดคือว่าร่วมกันทำงานตั้งแต่ต้นเลย คือหมายความว่าคดีอะไรก็ตามที่เป็นคดีทุจริตซึ่งส่งมาจากหน่วยงานอื่น เช่นผู้ตรวจการแผ่นดินมาจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรณีอย่างนี้ไม่ต้องรอให้ส่ง ทำร่วมกันมาตั้งแต่ต้นเลย ประเทศออสเตรเลียเขาทำแบบนี้เลย คือหมายความว่าองค์กรที่จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบร่วมกันตรวจสอบเป็นคณะไต่สวน ตั้งแต่ต้นเลย ซึ่งขณะนี้เราก็ได้ทำแต่ว่าอย่างไม่เป็นทางการไม่รู้ว่าผิดหรือถูกแต่ที่เราเดินหน้าแล้ว เช่น อย่างคดี futsal อย่างนี้ที่ดำเนินการ ป.ป.ช. ไต่สวนร่วมกับทาง สตง. สตง. ในพื้นที่นี้ก็ร่วมกันให้ข้อมูลอะไรต่ออะไร แลกเปลี่ยนข้อมูลอะไรกันตลอดเวลา เพราะฉะนั้นไม่ต้องเสียเวลาเลย เสียเวลาอะไรครับ คือหมายความว่าตั้งแต่ต้นเขาก็จะดูอยู่ว่ามั่นใจเรื่องของทุจริตหรือเปล่า อาจจะใช้เวลาดูตั้ง ๓ เดือนแล้ว เสร็จแล้วก็มาส่งให้เรา พอส่งให้เราเราก็เรียกสำนวนมา

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

แล้วต้องเอาเขามาให้ข้อมูล ก็ใช้เวลา ๓ เดือน เพราะฉะนั้นเราจะต้องหมดเวลาไปประมาณครึ่งปี ในกระบวนการนี้ แต่ถ้าหากทาง สตง. พบว่ากรณีที่น่าสงสัยว่ามีการทุจริตเกิดขึ้น เชิญ ป.ป.ช. ไปร่วมตั้งแต่แรกเลย หรือมีการยื่นมาทาง ป.ป.ช. ป.ป.ช. เห็นว่านี่มันมีเรื่องทางการเงินนี้ เชิญ สตง. เข้ามา อย่างนี้นะครับ หรือเป็นเรื่องทางจริยธรรม ก็ให้ทางผู้ตรวจการแผ่นดินเข้ามาร่วม หรือปรึกษาหารือกันเลยว่านี่เรื่องของจริยธรรม คุณธรรม ทางด้านผู้ตรวจการแผ่นดินรับไปเลย ได้ไหม ก็จะไม่ต้องวิ่งไปทั่วว่าจะครบก็ใช้เวลานาน เพราะฉะนั้นบางประเทศองค์กรหนึ่งเขาให้ทำหน้าที่ได้หลายหน้าที่ เช่น ป.ป.ช. ของฮ่องกง ทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้ที่ตรวจการเลือกตั้งด้วย กกด. ด้วย แล้วก็ทำหน้าที่ตรวจทุจริตด้วย แล้วก็ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย เป็น ombudsman ด้วย องค์กรเดียวมี ๓ หน้าที่เลย เพราะอะไร เพราะประเทศเขาเล็ก ใช้น้อยครับ เขาสามารถจะทำงานได้ครบถ้วนรอบด้าน แต่ว่าเราแยกครับ เราแยกส่วน ความจริงแล้วฐานอันเดียวกัน เพราะฉะนั้นถ้าเป็นไปได้ผมอยากจะให้การทำงานร่วมกันแล้วก็ บูรณาการกันเป็นองค์กรรวม ไม่ต้องแยกหรือกว่าใครมีหน้าที่อะไร ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเป็น ที่จะต้องผนึกกำลังกันก็ดำเนินการไปได้ แต่ว่าถ้ารองรับไว้ในรัฐธรรมนูญเขียนไว้สักหน่อยอย่างนี้ ผมว่าจะเป็นเรื่องที่ดีมากเลยครับ ในเบื้องต้นขอขอบคุณครับ

ประธาน : มีกรรมการท่านอื่นไหมครับ

ศาสตราจารย์ภักดี โปธิศิริ : กราบเรียนท่านประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ แล้วก็ท่านกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพครับ ผมคงขออนุญาตเพิ่มเติมเพียงประเด็นเล็ก ๆ หนึ่ง อันหนึ่ง คือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแนวทางที่เมื่อสักครู่ท่านประธานปานเทพได้กล่าวถึงว่า เราควรจะต้องพิจารณาการดำเนินการให้เป็นไปสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ประเด็นในหลักการ ก็คือว่าองค์กรที่ทำหน้าที่ทางด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตควรที่จะต้องเป็นองค์กร อิสระแล้วก็ทำหน้าที่ในลักษณะที่สามารถจะดำเนินการได้อย่างเป็นกลางอย่างเต็มที่ ดูในลักษณะ ปัจจุบันถ้าหากมีการแบ่งแยก มีทั้งองค์กรที่อยู่ภายใต้ฝ่ายบริหารแล้วเป็นองค์กรอิสระ ก็ให้เห็น ได้ว่าปัญหาในเรื่องของความไม่เป็นเอกภาพในการดำเนินงานก็จะเกิดขึ้น แล้วที่ผ่านมา ในการดำเนินการลักษณะดังกล่าวนั้นก็ไม่ได้มีการแสดงให้เห็นเลยว่าจะทำให้การทำงานทางด้านนี้ มีประสิทธิภาพมากขึ้นแต่อย่างใด เพราะฉะนั้นในแนวทางต่อไปในอนาคตระยะยาวแล้ว ถ้าหากเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นี้เป็นอิสระแล้วก็มี ความชัดเจนว่าดำเนินการได้อย่างเป็นกลาง

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

รัชนี้พร ๒/๕

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

อย่างแท้จริงก็น่าจะเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับหลักการสากลตามที่เราได้เป็นภาคีอยู่ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือ UNCAC ในอีกประเด็นย่อย ๆ อันหนึ่งก็คือในลักษณะเดียวกันในเรื่องของการที่จะดูแลปัญหาการทุจริต corruption ปัจจุบันในสากลเขาก็จะมองว่าส่วนนี้เป็นลักษณะของปัญหาที่เป็น economic claims หรือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบมาก แล้วก็ไม่ได้เกิดขึ้นแต่เฉพาะผลกระทบจากภาครัฐ แต่ที่ว่าในภาคเอกชนเองก็มีปัญหาทางด้านของการทุจริตเช่นเดียวกัน แล้วกรอบอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่ทำหน้าที่ทางด้านการป้องกันปราบปรามทุจริตก็จะเป็นลักษณะของ specialize agency ที่จะต้องดูในเรื่องของปัญหาในภาคเอกชนด้วย เพราะปัญหาในภาคเอกชนนั้นก็ได้พิสูจน์แล้วว่าส่งผลกระทบในวงกว้าง แล้วก็จะมีแนวโน้มที่จะมีผลกระทบมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย เพราะฉะนั้นเราจะเห็นตัวอย่างอย่างชัดเจน อย่างเมื่อสักครู่นี้พูดถึงเรื่อง ICAC ของฮ่องกง ฮ่องกงนี่จะเป็นองค์กรที่ประสบความสำเร็จมากในการที่จะดูแลปัญหาการทุจริต corruption ทั้งในขอบของภาครัฐแล้วก็ภาคเอกชน เพราะฉะนั้นใน model ลักษณะดังกล่าวนี้ถ้าหากมองถึงอนาคตต่อไปข้างหน้าในระยะยาวแล้วก็จะเป็นเรื่องที่จะทำให้เราสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางสากล ก็น่าจะได้มีการเพิ่มบทบาทหน้าที่ขององค์กรป้องกันปราบปรามทุจริตที่จะดูแลถึงปัญหาในภาคเอกชนด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ท่านอื่นมีไหมครับ

นายประสาท พงษ์ศิวาภัย : ขออนุญาตครับ กราบเรียนท่านประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ท่านกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กระผม นายประสาท พงษ์ศิวาภัย กรรมการ ป.ป.ช. ครับ ก่อนอื่นผมต้องขอกราบขอบพระคุณท่านประธานและคณะที่กรุณาให้โอกาสคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะที่มีผู้บริหารมาด้วย ได้มากราบเรียนท่านถึงปัญหาอุปสรรค หรือข้อเสนอแนะ หรือข้อสังเกตอะไรก็ตามผมอยู่ที่นี้ ๙ ปี มาครบเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายนที่ผ่านมาครับ ๙ ปีที่อยู่ในบ้าน ป.ป.ช. หลังนี้ผมเห็นอะไรหลายอย่างที่เป็นปัญหาอุปสรรค ที่เป็นสิ่งที่จะต้องแก้ไข น่าจะต้องปรับปรุงอะไรหลาย ๆ เรื่อง จาก ๓ ท่านกรรมการที่ท่านประธานได้กล่าวมาแล้วครับ ก็จะเห็นได้ว่า ป.ป.ช. นี้ ประการแรกเลยต้องยอมรับในหลักสากลเลยครับว่าต้องเป็นหน่วยงานอิสระปราศจากการครอบงำจากฝ่ายใด ๆ ต้องทำให้ได้ตรงนั้นะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้จะเป็นการตอบว่าถ้ามีหน่วยงานใดก็ตามที่ขณะนี้คิดว่าตรวจสอบ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

รชนี้พร ๒/๖

การทำงานเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วไม่เป็นอิสระ ผมไม่อยากเอ่ยชื่อหน่วยงานใด ผมว่าไม่น่ามี เพราะถ้ามีแล้วมันถอยหลังเข้าคลองท่านครับ แต่จะเอาหน่วยงานนั้น ผมไม่อยากเอ่ยชื่อนะครับ มาอยู่กับ ป.ป.ช. เราก็ได้ เพื่ออะไรครับ เพื่อจะได้เป็นอิสระเหมือนเรา เวลาจะตรวจสอบตั้งแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือลูกจ้าง ไปจนถึงนายกรัฐมนตรี หรือระดับสูงเลย ก็ยังเป็นมาตรฐานเดียวกันในการใช้ดุลยพินิจ ผมยังยืนยันตรงนี้ เพราะว่า ป.ป.ช. นั้นตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๓ ฐาน คือ ทุจริตต่อหน้าที่ ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ถ้า ๓ ฐานนี้เมื่อไรต้อง ป.ป.ช. และจะได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน แม้ขนาดเรามี ป.ป.จ. ซึ่งท่านคงทราบดีว่าเรามีอยู่ ๗๖ จังหวัด และมีกรรมการ ป.ป.จ. แล้วยังกำหนดด้วยมาตรา ๑๐๓/๑๘ เลยว่าแม้แต่กรรมการ ป.ป.จ. เราก็กังไม่ให้เขาในการไต่สวน เพราะเราเกรงว่าจะไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันกับเรา คุณตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วรวบรวมส่งมาให้เราเพื่อจะได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่เขาร้องขอมากเลยจะทำไมเขาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. นี้ศักดิ์ศรีความสามารถเขาไม่ถึงหรือ แต่ไม่ใช่ครับ เรามองในแง่ว่าเขาทำเพียงแค่นั้นละ เพื่อสุดท้ายแล้วกรรมการ ๙ คนจะได้ใช้ดุลยพินิจเหมือนกันทั่วประเทศ ถ้าใครทำผิดอย่างไรก็ต้องโดนมาตรฐานนั้น นี้คือผมยืนยันในเรื่องของมาตรฐานในการลงโทษครับ

ประการต่อมา ผมคิดว่าน่าจะเป็นคำตอบในเรื่องของทำไมเขาถึงบอกว่ากรรมการ ป.ป.ช. หรือ ป.ป.ช. ทำงานช้า บางคนก็พูดประชดบอกว่า ป.ป.ช. ย่อมาจากการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างช้า ๆ ผมคิดว่าต้องสร้างความเข้าใจกันนิดหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสื่อมวลชน ซึ่งผมเคยน้อยใจตลอดว่าเขาจะพูดอยู่เสมอว่าทำไม ป.ป.ช. ไม่เชือด ไม่ปราบ ไม่ฟัน นักการเมือง มัวแต่ทำงานป้องกันอยู่ทำไม ซึ่งตรงนี้ผมอยากจะกราบเรียนท่านว่าจำเป็นครับ งานป้องกันการทุจริตกับงานปราบปรามการทุจริตมันต้องควบคู่กัน มันแยกกันไม่ออกเหมือนฝาแฝดจริง ๆ เพราะถ้าเราป้องกันดีแทบจะไม่ต้องปราบ หรือปราบก็ปราบน้อย เพราะฉะนั้นผมเรียนสั้น ๆ ว่างานป้องกันเราทำซึ่งโดยใช้ ๔ สำนัก ทั้งป้องกันด้านมาตรการ ทั้งป้องกันภาครัฐ ป้องกันภาคการเมือง ป้องกันภาคประชาสังคม ป้องกันภาครัฐวิสาหกิจ ป้องกันหลาย ๆ ป้องกันรวมทั้งอีกป้องกันหนึ่ง ป้องกันที่ ๕ คือป้องกัน ป.ป.จ. ซึ่งมีอยู่ ๓ งานที่ ป.ป.จ. ที่ต่างจังหวัด มีป้องกันปราบปราม ตรวจสอบทรัพย์สิน ล้อเหมือนกับเรานี้แหละครับ ก็ยังต้องทำป้องกัน เพราะฉะนั้นงานป้องกันเป็นงานจำเป็นที่แยกไม่ออก ต้องทำ แต่เป็นงานที่อาภัพ คนไม่ค่อยเห็นผลงาน ไม่เท ไม่โก้

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ไม่ค่อยอยากทำ แต่จำเป็นต้องทำครับ ซึ่งผมขอเรียนว่างานป้องกันเป็นงานที่ใช้บุคลากร ใช้เวลา ใช้งบประมาณไปมากพอสมควร แต่สังคมหรือสื่อหลายฉบับยังไม่เข้าใจแล้วก็ไม่ให้ความสำคัญ แต่ที่จริงแล้วผมว่าต้องมี เราทำหลายอย่างครับที่ผ่านมา จะตอบคำถามว่าทำไม ป.ป.ช. ช้า บางคดีหมดอายุความไป ซึ่งเดี๋ยวผมจะกล่าวตอนท้ายถ้ามีโอกาส เพราะเราไปมัวทำงานป้องกันด้วย เช่นงานต่างประเทศที่ท่านภักดีกล่าวแตะ ๆ ไปนิดเดียวเท่านั้นเอง ที่แท้เราทำมากเลยในยุคของ ป.ป.ช. ๙ คนนี้ ในยุคกรรมการ ๙ คนนี้ก็ทำเรื่องสถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์ ซึ่งเป็นงานป้องกันอย่างหนึ่งที่จะเสริมสร้างเขียวเล็บให้แก่บุคลากรของเรา เป็นครั้งแรกที่เราเริ่มทำ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ ระยะที่ ๒ ก็ทำในชุดนี้ครับ งานวิจัยก็ทำในชุด ป.ป.ช. ชุดนี้ครับ งาน IT และงานป้องกันต่าง ๆ นี้ครับ เช่น MOU กับพวกหน่วยงานต่าง ๆ ออกไปประชาสัมพันธ์ชุมชนสัมพันธ์ กัลยาณมิตร ประกวดโน่นประกวดนี่ ภาพยนตร์สั้น ประกวดเรียงความ ประกวดพูด ประกวดอะไรก็แล้วแต่ที่จะทำให้เกิดปลูกและปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า ผมย้ำคำว่า ทุกหมู่เหล่า งานใหญ่นะครับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ค่อยมีคนเห็นเพราะเป็นเหมือนนามธรรม ไม่เหมือนรูปธรรมที่พื้นเรื่องจำนำข้าวกับนายกรัฐมนตรีนี่มีรูปเรื่องรถดับเพลิงมันเห็นเป็นชิ้นแล้วคนก็อยากทำ ผมฝากตรงนี้สั้น ๆ เลยครับว่าเราเสียเวลากับงานป้องกันไปเยอะ แต่ที่ยืนยันอยู่ว่างานป้องกันสำคัญต้องอยู่กับ ป.ป.ช. ทำควบคู่ไป ที่นี้ก็ถามว่าแล้วถ้าคุณมัวแต่ทำงานป้องกันแล้วคุณจะทำอะไรมาทำงานปราบ ก็เพิ่มคนให้ผมสิครับ เพิ่มบุคลากรให้เขาขอโทษนะครับ ไม่ใช่เพิ่มให้ผม เพราะผมก็จะไม่อยู่แล้วอีกไม่กี่วัน ผมรักองค์กร ป.ป.ช. ผมอยากเห็น ป.ป.ช. ทำทั้งงานป้องกัน ทำทั้งงานปราบที่มีประสิทธิภาพ แต่ถ้าคนก็น้อย เงินก็น้อย แถมต้องไปนั่งแบมือขอรัฐบาล ขอสำนักงานงบประมาณ ผมว่าไม่มีทางครับ ต่อให้สิบ ป.ป.ช. ร้อย ป.ป.ช. ไม่ใช่ superman ที่จะทำได้สำเร็จ วิธีที่ดีที่สุดขณะนี้ต้องขอขอบคุณท่านนายกรัฐมนตรีนะ พลเอก ประยุทธ์ที่กรุณา ท่านเห็นความสำคัญของงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ปีนี้เป็นปีแรกที่ท่านให้มาทั้งหมดประมาณ ๑,๕๐๐ ล้านบาท จากเงินทั้งหมดประมาณ ๑,๘๐๐ ล้านบาท แล้วก็ให้ ป.ป.ช. เป็นเจ้าภาพหลักในการที่จะพิจารณาร่วมกับหน่วยงานอื่นในการทำมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตัวนี้ผมว่าเขาถูกที่ค้นเลยครับ แล้วปีหน้าก็จะให้ท่านองนี้อีก ผมสรุปสั้น ๆ แล้วท่านยังออกคำสั่ง คสช. ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ออกมาว่าให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานทุกส่วนต้องกำหนดมาตรการหรือแนวทาง

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

รัชสีพร ๒/๘

ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันนี้ดีมากเลยครับ ผมว่าเหมือนกับอดีตนายกรัฐมนตรีท่านหนึ่งที่ท่านเคยเอาจริงกับเรื่องยาเสพติด ผมพูดในส่วนดีส่วนนี้ว่าท่านส่งไปทุกหน่วยงานเลยทำให้ทุกหน่วยงานต้องจัดสรรงบประมาณไม่น้อยกว่า ๐.๕ ให้แก่หน่วยงานของตนในการทำป้องกันปราบปราม บำบัด ฟันฟู เรื่องยาเสพติด ผมฝันว่าอยากจะให้ทุกหน่วยงานในประเทศไทย ได้แก่ จังหวัด อำเภอ อบต. เทศบาล อบจ. กรุงเทพมหานคร พัทยา หน่วยไหนก็ตามครับ คุณต้องมีมาตรการอย่างที่ผมพูดตามข้อ ๑ ของคำสั่ง คสช. ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ ให้จงได้ ถ้าทุกหน่วยงานตื่นตัวและเห็นความสำคัญของป้องกันและปราบปรามการทุจริตผมว่า ป.ป.ช. เบาลงเลย งานน้อยลงเลย

ข้อต่อไป ข้อนี้ก็สำคัญครับ ถ้ามีการกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่าข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยใดก็ตามมีการทุจริตประพฤติมิชอบ ให้ผู้บังคับบัญชาบังคับใช้มาตรการทางวินัย ปกครอง กฎหมาย อย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว แล้วข้อต่อไปก็บอกว่าถ้าหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาละเลยปล่อยปละไม่ดำเนินการ ข้อต่อไปก็บอกว่าให้ผู้บังคับบัญชาผู้นั้นหรือหัวหน้าหน่วยงานจะผิดวินัยหรืออาญาเสียเอง อันนี้ผมว่าดีมากเลยครับ แล้วสุดท้ายก็คือข้อ ๕ ให้ ป.ป.ท. เร่งรัดติดตาม ผมว่าตรงนี้ก็เพื่อทำให้กระแสเกิดขึ้นมาตามคำสั่งนี้ เหมือนกับบอกว่าเพิ่มแมวให้จับหนู ขณะนี้หนูมันเคลื่อนเมืองไปหมด แต่หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานยังเหมือนแมวที่ส่วนใหญ่ยังนอนหลับไม่รู้นอนคู่มิเห็น ปล่อยให้แมว ป.ป.ช. อย่างเดียวไปไล่จับ สตง. แมว สตง. ไปไล่จับ มันจับไม่ไหวหรอกครับ ทำอย่างไรครับ จะกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญได้ไหมว่าอันนี้คือหน้าที่ของหน่วยงาน ของประชาชน สมมุตินะครับ ไม่รู้ผมฝันไปหรือเปล่า คุณต้องมีหน้าที่เหมือนกับหน้าที่เป็นทหาร หน้าที่ต้องเสียภาษีอากร หน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ถ้าคุณไม่ทำหน้าที่นี้คุณผิดนะครับ จะผิดอะไรเดี๋ยวกว่ากันไปก็แล้วกัน ตรงนี้ก็เพื่อเรากำหนดลงไปผมว่ามันจะเพิ่มแมวให้ช่วยกันจับหนูครับ

ประการต่อไป ผมคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องจะบอกว่าอุปสรรคก็ไม่เชิงนะครับ ธรรมดา ก็บอกว่ามีตัวช่วย แต่อันนี้ผมบอกว่าตัวไม่ช่วยนะครับ คือการทำงาน ป.ป.ช. มี ๓ step ๓ ขั้นตอนที่อาจารย์วิชาท่านพูด ก่อนไต่สวน ขณะไต่สวน แล้วก็หลังไต่สวน ท่านอาจารย์วิชาตะะ ๆ เมื่อสักครู่นี้พูดถึงก่อนการไต่สวนจะเกิดขึ้น ท่านบอกว่าต้องบูรณาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่องการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องประสานงานกันท่าน ยกตัวอย่าง futsal ซึ่งผมก็เป็น

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

อนุกรรมการไต่สวนด้วย ดีมากเลยครับ เพราะพอเราร่วมมือกับ สตง. ตั้งแต่ก่อนดำเนินการเราได้ ข้อมูลจากเขา ได้คนจากเขา เจ้าหน้าที่จากเขา อะไร ๆ จากเขา มันยุ่งงานไปตั้งครึ่งแล้ว เหมือน เราไปต่อยอดเขาท่านครับ อย่างนี้ถ้าเราไม่ถือศักดิ์ศรี ไม่ถือว่าใครใหญ่ ใครเล็กมันมาเถอะ ผมว่า จะทำได้ดีมากเลยนะครับ นี่ก่อนไต่สวน ขณะไต่สวนเขาก็ต้องร่วมมือกับเรา เรื่องที่ภูมิภาค ผมรับผิดชอบเรื่อง อปท. ทั่วประเทศในฐานะตรวจสอบเบื้องต้น แล้วก็ขงขึ้นไปเสนอกกรรมการ ๙ คน เป็น อบต. เทศบาล อบจ. กรุงเทพมหานคร พัทยา รวมทั้งมหาดไทย จะเห็นเลยครับว่า จุดบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เลยซึ่งไม่น่าจะซ้ำ ถ้าสมมุติว่ามีเรื่องมาจาก สตง. ภูมิภาค ซึ่งแน่นอนครับเขาต้องเป็นปากแรกที่ ป.ป.ช. จะต้องสอบยันหรือขอข้อมูลจากเขา ไม่ได้หรอกครับ จะได้ตัวเขามาต้องทำหนังสือถึงผู้ว่าการการตรวจเงินแผ่นดินเสียก่อน บอกว่าทำไมมันมาไม่ได้ ในเมื่อคุณก็เป็น ผอ. สตง. ภูมิภาค คุณมาไม่ได้หรือ ส่งลูกน้องที่เป็นเจ้าของเรื่องมาพบผมหน่อย เอาเรื่องมาให้หน่อย เขาบอกว่าไม่ได้หรอกต้องส่งไปที่ศูนย์ก็คือท่านผู้ว่าการเท่านั้นถึงส่งอนุมัติ อะไรเหล่านี้เป็นต้น ผมว่าเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ แล้วผมก็เคยประสานงานทางด้านส่วนตัวไป เขาบอกว่ามันเป็นระเบียบ ต้องแก้ไขระเบียบแล้วยุ่ง อย่างนี้เป็นต้น ทีนี้ในเรื่องของการทำงาน ผมพูดตะ ๆ แล้วกัน อย่าง สตง. อย่างนี้ครับ มันก็มีปัญหาอีกหลายอัน เช่น เขาส่งมาซ้ำ เขาส่งมา ใกล้เคียงหมดอายุความแล้ว เขาส่งข้อมูลมาน้อย อะไรเหล่านี้เป็นต้น บางทีไม่กล้าเขียนรายงาน ก็เป็นอุปสรรคเราเหมือนกัน เพราะฉะนั้นถ้าเราคุยกันเสียอย่างหนึ่งก็จะทำให้เราง่ายขึ้นนะครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ในเรื่องของศาลปกครอง เมื่อสักครู่ท่านกรรมการท่านได้พูดถึงไปแล้วในส่วนหนึ่งว่า ความมั่นคงก็เป็นอุปสรรคอันหนึ่ง ผมกล้าพูดคำนี้ เพราะว่าอย่าลืมนะครับ บางที่เขาพูดกันเล่น ๆ ว่าบริการหลังขาย ก็คือหลังที่เราซื้อไปแล้ว แทนที่มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ ของกฎหมาย ป.ป.ช. มันพูดชัดเจนอยู่แล้วครับว่า เมื่อ ป.ป.ช. มีมติซื้อไปให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ ทางวินัย ถ้าเพื่อไม่มีวินัยผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ไป ก็คือหมายความว่า พวกนายก พวกนักการเมือง ก็คือต้องใช้กฎหมายท้องถิ่นแล้วแต่กรณี จะเป็น อบต. เทศบาล อบจ. ท่านผู้ว่า ท่านนายอำเภอก็ว่ากันไปตามกรณี ซึ่งมันมีอยู่ ๓ ประการ ที่ท่านผู้ว่า ท่านนายอำเภอสามารถจะว่าได้ ให้พ้นจากตำแหน่งได้ เช่น ในกรณีที่ฝ่าฝืนต่อสวัสดิภาพ ความสงบเรียบร้อย หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือประพฤติดนไม่เหมาะสมกับศักดิ์ และตำแหน่ง มันเข้าทั้งนั้นละครับ เมื่อ ป.ป.ช. ซื้อไปเมื่อไร ๑ ใน ๓ ต้องเข้าแน่นอน ท่านผู้ว่า ท่านนายอำเภอ ตรงนี้ก็เป็นอย่างอุปสรรคครับ แล้วท่านผู้ว่า ท่านนายอำเภอท่านก็ไปใช้หลังพิง อยู่อันหนึ่ง ก็คือคำพิพากษาศาลปกครอง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเขาชอบอ้าง เขาบอกว่า เขาไม่อยากจะไปดำเนินการถอดถอนนักการเมือง จะเป็นนายก อบท. เหล่านั้น คือนายกองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผมไม่อยากจะพูดว่า อบต. เทศบาล อบจ. มันจะเยอะ เพราะว่าอะไร เพราะว่าศาลปกครองได้มีคำวินิจฉัยตามคดีหมายเลขแดง ที่ ๑๐๐๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ พิพากษาบอกว่าในกรณีมีเหตุสงสัยและผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีอำนาจสอบสวน และวินิจฉัยต้องเป็นไปในขณะที่สมาชิก อบท. ผู้นั้นดำรงตำแหน่ง หรือมีสมาชิกภาพอยู่ หากในขณะนั้นไม่มีการดำรงตำแหน่งสมาชิกภาพอีกต่อไป ก็ไม่มีกรณีสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาผู้นั้นอีกแล้ว ฉะนั้น ผจว. จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ในการที่จะสอบสวน วินิจฉัย แต่อย่างใด ตรงนี้เป็นจุดโหว่จุดใหญ่เลยครับที่เราไม่สามารถจะเล่นงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางคนที่โกง ที่ทุจริต คือเราปล่อยให้เขาลอยนวลไป เช่น เขาอาจจะชิงลาออกเสียก่อน กรรมการ ป.ป.ช. เราดำเนินการได้ไป ๆ ซึ่งแน่นอนการไต่สวนของเรามันก็ต้องช้าละครับ เพราะเรา โปร่งใส เปิดโอกาสให้เขาเข้าถึงข้อมูล ให้เขาได้มีโอกาสต่อสู้เต็มที่ ให้เขาได้มีโอกาสต่อสู้เต็มที่ มันก็เป็นปี ๆ พอใกล้ ๆ เราจะซื้อเขาแล้วละครับว่าเขาไปไม่รอด เขาชิงลาออกก่อน จากนายกเทศมนตรีนครเขาชิงลาออกก่อน พอชิงลาออกเสร็จปั๊บเราก็ซื้อไป พอเราซื้อไป ส่งไปถึงท่านผู้ว่าซึ่งมีอำนาจในการควบคุมกำกับดูแล เขาก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการกับนายก คนนั้นได้ เพราะมันหมดวาระไปเสียก่อนอย่างหนึ่ง หรือเขาชิงลาออกไปเสียก่อนอย่างหนึ่ง

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

หมดวาระบางทีก็ถ่วง ๆ ซื่อเวลาไป เพื่อให้หมด ๆ ไป ผมก็เข้าใจครับ ผมเคยอยู่กระทรวงมหาดไทย คือ บางทีเราก็เห็นลูปหน้าปะจุมุกกันนะครับ ไม่อยากให้เขามีตราบาป หรือว่าชนักปีกหลัง ให้เขาพ้นไปเสียดีกว่า ไม่อยากให้มาตายที่เชียงผู้ว่านั้น ๆ อะไประมาณนี้ ผมเข้าใจหัวอก ท่านผู้ว่า แต่เรื่องนี้เป็นปัญหา ท่านผู้ว่าบางคนยังบอกผม ลองศาลปกครองวินิจฉัยตรงนี้ มาสิ เขาจะเอาให้ดู เขาจะดำเนินการให้ดู ตรงนี้ผมว่าเป็นอุปสรรคอันหนึ่งที่ทำให้หลังจากที่เรา ข้อมูลนี้ทำให้เขารอด ทีนี้พอนายกท่านนั้นมาเป็นนายกเทศมนตรีนครก็มีคนร้องครับบอกว่า แล้วนายก อบจ. คนนี้ อดีตเคยถูก ป.ป.ช. ข้อมูลมาว่าทุจริตอย่างนั้น อย่างนี้ ท่านผู้ว่าบอก มันไม่ใช่ขณะเกิดเหตุ ตำแหน่งขณะเกิดเหตุเป็นตำแหน่งนายก อบจ. เพราะฉะนั้นบัดนี้เขาเป็น นายกเทศมนตรีนคร ผู้ว่าไปทำอะไรไม่ได้ นี่มันเป็นรูโหว่รูใหญ่เลยนะครับ

อีกอันหนึ่ง ผมคิดว่าถ้าไปดูรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ ที่แล้ว ซึ่งเป็นฉบับที่เรา ก็เห็นอยู่ประการหนึ่ง ในมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ซึ่งเขาบอกชัดเจนอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง ว่าอำนาจศาลปกครองไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ เช่น ป.ป.ช. ไม่รู้ว่าวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรอย่างไรรัฐธรรมนูญ อย่าง ป.ป.ช. ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรง ตามรัฐธรรมนูญ ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น เพราะฉะนั้นการที่หลายคดีที่ ป.ป.ช. ข้อมูลไป ปรากฏว่า ผมว่าเป็นการจะก้าวล่วงหรือเปล่ล่ากับดุลยพินิจของ ป.ป.ช. อันนี้ผมก็ไม่กล้าจะวินิจฉัย เพราะว่าหลายคดีที่ทางศาลปกครองก็มาพิพากษาบอกว่าที่ ป.ป.ช. ข้อมูลไม่ถูกต้อง ให้บุคคลผู้นั้น กลับเข้ารับราชการ ซึ่งขณะนี้เราก็ยื่นไปทางศาลปกครองสูงสุด เพื่อจะดูสิว่าอย่างนั้นมันถูกต้อง หรือไม่ ท่านอาจารย์ครับอย่างนี้ถ้าเราปล่อยให้มันเป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ มันก็จะเป็นเยี่ยงอย่าง แล้วก็ก็เป็นรูโหว่รูใหญ่ทีเดียว

อีกเรื่องหนึ่ง ก็เป็นเรื่องของอัยการ ผมคิดว่าอัยการก็เป็นหน่วยงานที่ตึ้นะครับ เป็นมือกฎหมายที่มากานเรา ที่ ป.ป.ช. เสนอไปจะช่วยถ่วงดุลกับเราว่าที่เราทำไปนี่มันมีจุดโหว่ หรือไม่ อย่างไร ทีนี้มันอยู่ที่ว่าบางครั้ง บางคดีทางอัยการ เนื่องจากว่าจะงานเยอะ หรือว่า จะใช้ดุลยพินิจมาก ผมก็ไม่แน่ใจ แต่ปรากฏว่าไปใช้เวลาอยู่กับอัยการเสียนาน ในการพิจารณา เพราะกฎหมายไม่ได้กำหนดครับว่าในการที่จะพิจารณาของอัยการที่ไม่ใช่พนักงานเมืองนะครับ มันไม่มีเงื่อนไขเวลา กว่าที่จะแยกมาขอไม่สมบูรณ์ ซึ่งจะต้องตั้งคณะทำงานพิจารณาขอไม่สมบูรณ์ ฝ่ายละเท่า ๆ กันก็นาน บางคดีนะครับ แล้วกว่าจะได้ข้อยุติของขอไม่สมบูรณ์มันก็นาน ตรงนี้ มันก็ใกล้ขาดอายุความเสียแล้ว หรือบางคดีไปอยู่เสียนานกว่าจะตัดสินใจแจ้งเรามาอีกครั้งหนึ่ง

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ให้เราไปเอาตัวมาขึ้นศาล เพราะกำหนดนัดหมายวันนั้นวันนี้ ปรากฏว่าเวลาจะเอาตัวไปขึ้นศาลหาตัวไม่ได้ เขาไปต่างประเทศเสียแล้วคน ๆ นั้น จะด้วยอะไรก็แล้วแต่ เหลือไม่ก็วันไปตามตัวที่ไหน เขาไปต่างประเทศ คดีก็ขาดอายุความ ก็เลยไม่ได้ตัว น่าเสียดาย นี่คือนี่ที่น่าเสียดายครับ หรือบางทีในเรื่องของการตีความของกฤษฎีกา ผมว่านี่ก็เป็นส่วนหนึ่ง อยากจะฝากว่าเรามีการดำเนินการกับผู้ที่เราชี้มูลไป ตามมาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ ก็บอกว่าเราชี้มูลไว้แล้ว ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องตั้งกรรมการสอบสวนอีก ให้ดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่ ป.ป.ช. ได้ชี้ไปเลย จะไล่ออก ปลดออก ชี้วินัยร้ายแรงก็ว่าไป แต่ปรากฏว่ามี พ.ร.บ. นิรโทษกรรมเนื่องในโอกาสมงคลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ท่านคงจำได้ที่ผ่านมา ตรงนี้ก็เป็นประเด็นหนึ่งครับ มันขึ้นอยู่กับการตีความกระมังผมว่า ก็มีการตีความโดยกฤษฎีกา บอกว่าบุคคลที่ดำเนินการทางวินัยก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ หรือวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ แล้ว บุคคลผู้นั้นก็ได้รับการล้างมลทิน ตรงนี้ ป.ป.ช. เราก็รู้สึกว่ามันไม่น่าจะถูกต้อง จากมติของเรา บางส่วนก็เห็นว่าถูกต้องนะ แต่มติในวันนั้นเสียงส่วนใหญ่ก็บอกว่าเราส่งไปยังผู้บังคับบัญชาก็แล้วกัน ส่วนผู้บังคับบัญชานั้นจะดำเนินการลงโทษตามมาตรา ๙๓ คือลงโทษภายใน ๓๐ วัน นับแต่รับเรื่อง ป.ป.ช. ส่งคำสั่งให้เรามา ๑๕ วัน ให้ ป.ป.ช. ๓๐ วัน บวก ๑๕ วัน ก็แล้วแต่ทางผู้บังคับบัญชาจะรับผิดชอบก็แล้วกัน ถ้าคุณไม่ลงโทษก็แล้วไปนะครับ เพราะคุณยึดกฤษฎีกา คือเราก็ไม่ก้าวล่วงกฤษฎีกา แต่ผมจะพูดว่านี่คือปัญหาหนึ่งที่เป็นข้อสังเกตว่าลองไปคิดว่า ถ้าเราจะช่วยกันป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศหมดไป ผมว่าต้องให้ ป.ป.ช. เป็นยักษ์ที่มีกระบองจริง ๆ อย่าเป็นเสือกระดาษ ถ้าเป็นเสือกระดาษก็ได้แค่ราคาคุยละครครับ เพราะฉะนั้นทุกหน่วยต้องช่วยกัน ถ้าพูดถึงทุกหน่วยช่วยกันผมคิดว่าส่วนราชการต่าง ๆ ตรงนี้ต้องต่างคนต่างทำหน้าที่ครับหน้าที่ใครหน้าที่มัน ตรงนี้เป็นเรื่องงานป้องกัน

ย้อนกลับมาพูดถึงเรื่องการประกันอีก ผมก็ต้องรณรงค์ให้จงได้ว่าทำอะไร จะให้มีกระแสนับด้านโง่งที่เขาหยอกท่านอาจารย์ไปบอกว่า ตอนนี้มีการปลุกกระแสนับด้านโง่ง ผมเห็นด้วยครับที่ท่านอาจารย์ปลุกกระแสนับด้านโง่ง มันต้องปลุกครับ เพราะวันนี้ถ้าประชาชนทุกหมู่เหล่าไม่ลุกขึ้นมา มีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าเราต้องช่วยกันด้านโง่งเหมือนที่ท่านพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ท่านประธานองคมนตรี รัฐบุรุษท่านกล่าว ผมว่าอย่าหวังเลยว่าจะประเทศชาติจะไปรอด ป.ป.ช. คนเดียวทำอะไรไม่ได้ครับ ผมยืนยันเลย ทำอะไรไม่ได้หรอกครับ ต้องอาศัยปับด้านโง่งนี้แหละครับ เราต้องภูมิใจว่าขณะนี้ ผมอยากให้บรรจจะไร หรือทำอย่างไรไป

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ก็ได้ให้รู้สึกว่าจะต้องช่วยกันปลุกปั่นให้ประชาชนทุกคนอย่างวางเฉย แล้วส่วนราชการต่าง ๆ ผมว่าก็ต้องช่วยกัน

อีกนิตหนึ่ง คือเรื่องของกฎหมาย ป.ป.ช. ผมว่าที่มันซ้ำ ๆ บางทีมันก็มีอุปสรรคเหมือนกันนะครับ อุปสรรคง่าย ๆ ผมยกตัวอย่างนะครับ เวลาจำกัด อย่างมาตรา ๒๕ ของกฎหมาย ป.ป.ช. ที่บอกว่าให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ท้องถิ่นส่งเอกสาร หรือหลักฐานมาให้เรา ถ้าไม่ทำก็จะมีบทลงโทษมาตรา ๑๑๘ ที่บอกว่าจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท แต่เราก็ไม่เคยใช้หรอกครับ พยายามเกลี้ยกล่อม พยายามง้อ พยายามไหว้วอนเขาให้เขาส่งมาครับ อันนี้ก็ยังมีกฎหมายไปซู่ แต่ที่ซู่ไม่ได้น่าเกลียดที่สุด ก็คือมาตรา ๒๕ (๓) อันนี้เขาบอกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องขอความร่วมมือในการจะขอเอกสาร หรือพยานหลักฐานใด ๆ ก็ตามจากภาคเอกชนครับ เดียวนี้เราก็ทำหนังสือไปขอความร่วมมือจากธนาคารต่าง ๆ มากมายกว่าจะขอได้ท่านครับ ใครเขาอยากจะให้ statement ยอดต่าง ๆ ของลูกค้าเขา เพราะฉะนั้นที่มาถามว่าทำไมบางคดีถึงได้เข้าเหลือเกิน ท่านนายกอภิสิทธิ์ ขอโทษผมเอ๋ยชื่อไปแล้ว คดีจำนำข้าวอะไรพวกนี้ ทำไมมันซ้ำ อย่างนี้มันซ้ำ เพราะกฎหมายเรามันไม่สามารถที่จะบังคับเขาได้ sanction มันไม่มีครับ ขณะ sanction มี ป.ป.ช. ยังไม่อยากจะใช้พระเดชเลย เราจะใช้พระคุณตลอด อย่างนี้ก็มีอำนาจมากแล้วเราอยากใช้นะครับ เราก็ระวังที่สุดในการใช้อำนาจ เพราะฉะนั้นท่านให้อำนาจมาเถอะ เราไม่ได้สนุกสนาน หรือว่าชอบใช้เหลือเกินไม่ใช่หรอก ยิ่งอำนาจมากยิ่งต้องระวังตัวให้ยิ่งขึ้นเท่านั้น เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ป็นจุดอ่อนอันหนึ่ง ผมยกตัวอย่างเล่น ๆ ในเวลาจำกัดว่า ในกฎหมายของมันก็มีปัญหาอยู่ที่ทำให้เราดำเนินงานไม่ได้ แล้วคดีซ้ำซ้ำเพราะเรื่องเหล่านี้เข้าไปด้วยครับ บางเรื่องอย่างเช่นในข้อกฎหมายอย่างกรมที่ดิน ที่เมื่อสักครู่ท่านประธานได้พูดตะ ๆ เอาไว้หนึ่ง มาตรา ๙๙ ของกฎหมาย ป.ป.ช. พูดชัดเจน ท่านอาจารย์วิชาดูแลเรื่องที่ดิน ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลาย ท่านก็ไปลุยเยอะเยอะเลยครับ ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริตมันได้แต่ตัวเจ้าหน้าที่ครับ แต่ที่จริงถ้าจะให้ซึ้งจริง ๆ มันต้องเล่นงานถึงเรื่องทางแพ่ง และเพิกถอนเอกสารสิทธิ์ท่าน ตัวเพิกถอนเอกสารสิทธิ์เขากลัวที่สุดเลย ถ้าแก่ อาเสีย หรือชนต่างชาติที่มาสร้างรีสอร์ท สร้างโรงแรมหรู ๆ แถวจังหวัดภูเก็ต เกาะสมุยเขากลัวมากเลย ถ้าถอนเรื่องนี้แล้วหมดเลยนะครับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานต่าง ๆ มันง่ายครับ อันนั้นก็ติดคุกไป หรือไม่เขาก็จ้างเอาเงินฟาดไป แล้วก็จบไปแล้ว แต่ตรงนี้จะครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

มันเป็นอุปสรรคใหญ่ตรงที่ว่า เมื่อเราส่งไปตามมาตรา ๙๙ กฎหมาย ป.ป.ช. แล้วว่าให้หน่วยงานที่รับเรื่องจากเราไป ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเพิกถอนเอกสารสิทธิ์ ผมบอกกรมที่ดินก็ได้ ให้ไปดำเนินการต่อศาลเพื่อเพิกถอนเสีย ผมว่าร้อยละ ๙๐ กระจมึง แทบจะไม่เพิกถอนครับ ผมเชื่อว่าอย่างนั้น มีน้อยมากที่มันขัดเหลือเกิน จนกระทั่งกรมที่ดินไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้นั้นละครับถึงเพิกถอน เช่น คลองด่าน ถ้าผมจำไม่ผิดนะครับ ท่านอาจารย์วิชา อย่างนี้ต้องยอมครับ คุณลองไม่เพิกถอนคุณโดนแน่ที่เกี่ยวนี้ แต่ถ้าเป็นร้อยละ ๙๐ ไม่ได้เพิกถอนเลย เขาอาศัยมาตรา ๖๑ ของกฎหมายที่ดิน ที่บอกว่าให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นตรวจสอบ แล้วก็ภายใน ๖๐ วันให้เสร็จ แล้วต้องขยายได้อีก ๖๐ วัน อะไรประมาณนี้ เอาอย่างนี้จะครับจนหมด ตำราที่เขาบอกว่าคงไม่มีใครหροกครับที่อยากจะเอามือชุกทึบนะครับ ท่านช่วยหน่อยเถอะครับ ทำอย่างไรให้มันได้ผลขึ้นมา

อีกประการหนึ่งครับ ผมพูดเยอะแล้ว ขอสุดท้ายก็แล้วกัน ผมว่าเรื่องงบประมาณย้อนกลับมาติดหนึ่ง ผมพูดน้าร้องมาเยอะแยะเลยนะครับ ท่านให้อยู่ รัฐบาลนี้ดีมากเลยครับ ให้มา แต่ให้เด็กป้ายแดงที่เป็นเด็กใหม่ ๆ เพิ่งปีนี้นั้นทำอะไรไม่ได้หροกครับ อดใจรอติดหนึ่ง ถ้าท่านให้เขี้ยวเล็บมา ผมว่า ป.ป.ช. เรามีทั้งกล้า และมีทั้งเก่ง บางคนเก่งแต่ไม่กล้า แต่ผมไม่ได้ชม ป.ป.ช. นะ ผมว่าผลงานท่านก็ดูเอาแล้วกัน ผมว่าถ้าจะให้ตาบ ให้กระเบื้องเขา ต้องดูว่าเขากล้า แล้วเขาแกร่งหรือเปล่า จากผลงานต่าง ๆ ผมก็ให้ท่านประเมินเองแล้วกัน เพราะฉะนั้นผมคิดว่า การงบประมาณที่จะให้อย่าไปให้เราต้องไปนั่งจ้อ แบมือขอท่านนายกรัฐมนตรี หรือแบมือขอท่านผู้อำนวยการสำนักงบประมาณเลย ตัดมาเลยครับ ๐.๕ เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณของแผ่นดิน อย่างนี้เป็นต้น กล้าไหมครับ ถ้ากล้ากำหนดเอาไว้เลยในรัฐธรรมนูญใหม่นี้ละครับ ถ้าอย่างนี้เราจะได้ไม่ต้องไปนั่งคอยชี้แจง ท่านเลขาธิการนำทีมงานไปคอยชี้แจง ทุกปีครับไปนั่งจ้องรอเมื่อไรท่านจะเมตตา ผมก็เคยโดนครับ สมัยเป็นรองอธิบดีกรมการปกครองก็ไปนั่งจ้องอย่างนั้นละครับ คนไปนั่งจ้องแบมือขอเงินเขาไม่ไหวแล้วละครับ ใครจะไปกล้าชี้มูล ไปกล้าไต่สวนง่าย ๆ อย่างนี้ครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าผมเข้าใจครับ มีคำพูดบอกว่าไม่มีรัฐบาลไหนในโลกที่อยากจะให้เขี้ยวเล็บแก่ ป.ป.ช. ผมก็เชื่อครับ ก็เช่นกัน เพราะว่าอะไร เพราะว่าเราสอบนายกรัฐมนตรี เราสอบผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ถ้าเผื่อผิดนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมว่า ป.ป.ช. ศัตรูเยอะ คนก็เกลียด ผมว่าคนที่ดีมีอยู่มาก อันนี้ช่วยเป็นแนวร่วมให้เราที่ ผมคิดว่าพอแล้วกระจมึงครับ ผมมีอีกหลายข้อ แต่ว่าไม่เอาดีกว่า ให้คนอื่นได้มีโอกาสบ้างครับ ขอขอบคุณครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ขอบคุนท่านกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ทราบที่ท่านกรรมการ ป.ป.ช. ท่านอื่นมีอะไรที่จะชี้แจง หรือว่าเล่าข้อข้องใจ อุปสรรค ปัญหาอะไรต่างๆ ให้พวกเรา ได้ฟังอีกไหมครับ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งครับ ขอขอบคุณครับ

นายวิชัย วิวิตเสวี : กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ กระผม วิชัย วิวิตเสวี กรรมการ ป.ป.ช. ครับ กระผมก็คงจะมีข้อเสริมท่านประธานกับท่านกรรมการประสาตสัคนิดหน่อย เรื่องของศาล เพราะว่าตามที่ท่านประธานก็รู้ว่ากระบวนการของกรรมการ ป.ป.ช. มันไม่ได้เสร็จสิ้นในตัวเอง ในที่สุดมันก็ไปสู่ศาล กลับไปทางศาลยุติธรรมเป็นรูปของคดีอาญา กับศาลปกครอง ในรูปของคำสั่งขอให้เพิกถอนเวลาลงโทษทางวินัย คือระหว่างนี้ที่ศาลยุติธรรมไม่มีปัญหาค่ะครับ ไม่ว่าจะศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ดี หรือศาลที่มีเขตอำนาจ คดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งไปมันก็ทำงานร่วมก็ดี เกือบไม่มีปัญหาอะไรเลย แต่ที่มีปัญหา อย่างที่ท่านประธานกับท่านประสาทว่าที่ศาลปกครอง คือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลมาแล้ว ว่าทุจริต ส่งมาให้ผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาลงโทษแล้ว ผู้ถูกลงโทษไปฟ้องศาลปกครอง ขอให้เพิกถอน ตอนนี้อยู่ในการตรวจสอบของศาลปกครอง วิธีการตรวจสอบปัจจุบันศาลปกครอง ท่านไปไกลมาก ผมอยู่ศาลมา ๓๐ ปี ก็อยู่กับท่านรองประธาน อยู่กับอาจารย์วิชาอะไรมา คดีปกครองเราก็สั่งสอนกันมาเลยว่ามันคนละอย่างกับคดีที่ราษฎรพิพาทกันเอง เพราะคดีปกครอง มันผ่านขั้นตอนทางการปกครอง มันผ่านกระบวนการไต่สวน มันผ่านอะไรมาแล้ว เราต้องใช้ หลักการยอมรับนับถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องดุลยพินิจหรือข้อเท็จจริงศาลยุติธรรมเราถือหลักว่าจะไม่แตะต้องเลย ถ้าฟังข้อเท็จจริงมาแล้วมีเหตุผล มีพยานหลักฐาน ไม่ผิดกฎหมาย ถือว่าศาลตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ไม่ใช่มาพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง อย่างคดีแพ่งทั่วไป ซึ่งอันนี้หลักก็มาจากหลักกฎหมายปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งก็แพร่หลายไปทั่วโลกน่ะครับ แล้วมันก็มีเหตุระบับว่าคดีปกครอง การจะมีคำสั่งฝ่ายปกครอง ต้องมีขั้นมีตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มันมีกฎหมาย มันมีขั้น มีตอน มีองค์ประกอบของหลักและกระบวนการ เกือบจะครบถ้วน เพราะฉะนั้นมิติที่ชี้มูลไปมีหลักประกันพอสมควรว่าถูกต้อง เป็นธรรม สิทธิเสรีภาพจะได้รับการคุ้มครองระดับหนึ่งแล้ว จากหลักอันนี้ศาลก็ควรจะยอมรับนับถือ ไม่ใช่บอกมาว่าจะแตะต้องไม่ได้น่ะครับ แต่ว่าควรจะยอมรับนับถือทำนองเดียวกับศาลยุติธรรม ถ้าหากว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยมาแล้วกระบวนการถูก ขั้นตอนถูก ไม่ผิดกฎหมาย

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

มีเหตุ มีผล มีองค์ประกอบของหลักกระบวนการอันนี้ศาลปกครองก็ควรจะยอมรับ แต่ว่าในทางปฏิบัติ ศาลปกครองไม่ยอมรับ ศาลปกครองพิจารณาคดีตั้งต้นใหม่หมดเลย เริ่มต้นฟังข้อเท็จจริงถูกต้อง ไม่ถูกต้อง อะไรต่าง ๆ มาหมด มันก็เกิดกระบวนการซ้ำซ้อน แทนที่จะมาทำหน้าที่ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ศาลก็ทำหน้าที่เป็น ป.ป.ช. อีกหนหนึ่ง ที่ ป.ป.ช. ทำผ่านมาเสียเปล่าหมด เพราะฉะนั้นจุดนี้ผมอยากจะฝากท่านประธาน ฝากท่านกรรมการทุกท่านเลยว่า อยากจะให้ มีบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเลย เอากฎหมายอเมริกามาก็ได้ เขาเรียก APA Administrative Procedure Act ปี ๑๙๔๖ ของอเมริกามาเลยก็ได้ ว่าขอบเขตเรื่องงานตรวจสอบมีแค่นั้น ถ้าหากเป็นเรื่องข้อเท็จจริง หรือเป็นเรื่องดุลยพินิจแล้ว ขอให้ตรวจสอบเฉพาะความชอบด้วยกฎหมาย ส่วนตรวจสอบความชำนาญเฉพาะทางใช้ดุลยพินิจถูกต้อง ไม่ถูกต้องอย่างไรขอให้เป็นเรื่องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งถ้าทำอย่างนี้กระบวนการของ ป.ป.ช. ที่ทำมา มันก็ไม่เสียเปล่า ไม่ต้องให้ศาลมาตั้งต้น ๑ ใหม่อีก อีกอย่างหนึ่ง การปราบปรามมันก็จะไม่ทุจริต เพราะว่าที่ศาลวินิจฉัยโดยไม่ยอมรับนับถือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาตั้งต้นพิจารณาใหม่เลย เท่ากับว่าศาลไม่ได้พิจารณาปัญหาเรื่องการทุจริตเลย ที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติ คือคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มันคนละอย่างกับ คดีหลักทรัพย์ ริงราวทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ซึ่งพวกนั้นผู้ถูกกระทำ พวกจำเลยเป็นพวกที่สิ้นไร้ไม้ตอก ก็ต้องปกป้องคุ้มครอง แต่คดีนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีฤทธิ์มีเดชไม่ใช้ธรรมดา แล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีชั้น มีตอนแล้ว เพราะฉะนั้นผมอยากจะฝากให้ท่านประธานกับท่านกรรมการ ได้เอากฎหมายของอเมริกาตัวนี้มาดูนะครับ แล้วบัญญัติในรัฐธรรมนูญเลย ว่าขอบเขตของการตรวจสอบของศาลปกครองจะมีแค่นั้น ๆ อะไรไปเลย ส่วนรายละเอียดผมคงจะไม่แตะ

อีกอย่างหนึ่งนะครับ อย่างศาลปกครองทำมา ใช้วิธีการตรวจสอบแบบนี้ คือแทนที่จะมา review กลับมา retry มาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งมันทำให้เกิดปัญหา การขัดแย้งกัน อย่างเห็นได้ชัดเลย อย่างมีคดีหนึ่งของอาจารย์วิชา คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชื่อความผิดไปแล้ว ว่าผิดมาตรา ๑๕๗ ผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ ปลดออกจากราชการไปแล้ว คดีอาญาส่งไปอัยการ อัยการฟ้อง ศาลชั้นต้นลงโทษว่าผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗ เขาอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ยื่น เขาขออนุญาตฎีกา ศาลฎีกาได้พิพากษายืนอีกว่าผิด แต่ศาลปกครองท่านบอกว่าไม่ผิด เกณฑ์พิสูจน์คดีอาญามันต้องพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัย โดยถือว่าจำเลยเป็นผู้ยากไร้ เป็นผู้ถูกกระทำในกระบวนการทางอาญา ศาลลงโทษ ๓ ศาลตลอดมาแล้ว แต่คดีปกครอง

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

มันต้องยอมรับนับถือเรา ศาลปกครองบอกว่าไม่ผิด ศาลชั้นต้นบอกว่าไม่ผิด ระหว่างนี้รอฎีกา รอศาลปกครองสูงสุด ผมก็อยากจะรู้เหมือนกันว่าศาลปกครองสูงสุดจะว่าอย่างไร เพราะฉะนั้น อันนี้ผมก็เลยขออ้อ ขอเสริมท่านประธาน ขอเสริมกับท่านประธานว่าอย่างไรอยากจะให้มี บทบัญญัติรัฐธรรมนูญกำหนดให้ชัดเจนไปเลยว่าขอบเขตการตรวจสอบ อันนี้เราไม่ว่านะครับ อย่างที่ท่านประธานว่ามารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มันมีปัญหาว่าศาลปกครองจะวินิจฉัยคดี ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลได้หรือไม่ ผมเองไม่ว่า เพราะถ้าหากศาลปกครองไม่มี ศาลยุติธรรม ก็ต้องมี แต่ถ้ามาแล้วมันต้องอยู่ในขอบเขตหนึ่ง มันต้องมีการแบ่งงานกันทำ ระหว่างงานเฉพาะทาง การปราบปรามการทุจริตจะเป็นงานเฉพาะ เป็นงานประจำวัน ซึ่งเฉพาะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น ที่มีความสันทัด จัดเจน มันต้องงานของ ป.ป.ช. ส่วนศาลก็มาตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย มาดูรายละเอียด ขั้นตอน มาอะไรอย่างนี้ อันนี้ผมต้องกราบท่านประธานกับท่านกรรมการเลยว่า ฝากไปดูกฎหมายปกครองของอเมริกา แล้วก็บัญญัติเรื่องขอบเขตของการตรวจสอบไว้ให้ชัดเจนเลย อันนี้ผมคงจะมีแค่นี้ครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

ประธาน : ท่านอื่นมีไหมครับ เชิญครับ

นายปรีชา เลิศกมลมาศ : กราบเรียนท่านประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านนะครับ กระผม นายปรีชา เลิศกมลมาศ กรรมการ ป.ป.ช. นะครับ ขอกราบเรียนในฐานะที่เคยเป็นผู้บริหารของ ป.ป.ช. แล้วก็ได้มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้บริหารองค์กรอิสระอื่น ๆ มาบ้างนะครับ แล้วก็เคยเสนอความคิดเห็นในที่อื่นบ้าง ก็คืออยากจะพูดในเรื่องของการบริหารองค์กร ท่านอื่นพูดเรื่องกฎหมายมาเยอะแล้ว ผมก็ขอ นำเสนอว่าการที่องค์กรจะไปได้ราบรื่น หรือทำให้การบริหารองค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีประสิทธิภาพขึ้น ผมขอเสนอให้กำหนดเป็นวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการองค์กร อาจจะเป็น ครึ่ง หรือ ๑ ใน ๓ ของแต่ละสมัย แต่ละวาระของแต่ละองค์กร อันนี้อาจจะแปลกไปหน่อย

๒. ก็คือเรื่องกำหนดคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. คือในรัฐธรรมนูญ กับ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญที่ผ่านมามันจะไม่เหมือนกัน อาจจะแตกต่างกัน แล้วก็จะเป็นปัญหา ในทางปฏิบัติ ในการตีความ ในการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ก็คือควรกำหนด ข้อเสนอของผม คือควรกำหนดตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน เพราะว่ากรรมการจะต้อง ตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงกับนักการเมืองที่เป็นผู้บริหารประเทศ เพราะฉะนั้นหากว่าเป็นการกำหนดที่เทียบเท่า หรืออาจจะมีการตีความกันหลายอย่าง เช่น

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

การเป็นผู้ตรวจโดยไม่ได้ผ่านเป็นอธิบดี ไม่ได้ผ่านเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือว่ารองเลขาธิการ หรือรองอัยการสูงสุด อันนี้ก็ควรจะกำหนดให้เหมือน ๆ กัน กระผมมีข้อเสนอเพียงเท่านี้ครับ

ประธาน : ท่านอื่นมีอีกไหมครับ

นายณรงค์ รัฐอมฤต : กราบเรียนท่านประธานร่างรัฐธรรมนูญ ท่านกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านครับ ผม นายณรงค์ รัฐอมฤต ครับ อยากจะขอเสนอแนวทางเกี่ยวกับเรื่องของกฎหมายฉบับนี้ในส่วนของ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ก็คือว่าผมจะขอเสริมในส่วน ของอาจารย์วิชาแล้วกันนะครับว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกาในตอน ที่ผมไปดูงาน ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ในเรื่อง ของงานด้านการตรวจสอบทรัพย์สินนั้น ข้าราชการทุกประเภทต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินหมด แต่การยื่นนั้นเขาให้ยื่นกับหน่วยงานของเขา ยื่นแล้วตรวจแล้วก็เก็บไว้ แต่ในขณะที่เดียวกันถ้าเป็นฝ่ายการเมืองนั้นจะมีองค์กรที่ทำหน้าที่ด้านจริยธรรม เป็นผู้ดูแล แล้วก็ มีบทลงโทษเหมือน ป.ป.ช. เหมือนกัน ผมอยากกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า การที่ต้องมีการแสดงบัญชีทรัพย์สินในทุกระดับ อันนี้มีความสำคัญครับ เหตุผลเพราะว่าข้าราชการนั้น ผมคิดว่าไม่ได้มาทุจริตตั้งแต่ในระดับสูงถึงจะมาทุจริต ผมว่าไม่ใช่ นะครับ เราก็รู้ ๆ กันอยู่ว่า ข้าราชการในแต่ละระดับนั้นมี เรื่องของการคอร์รัปชันมาโดยตลอด หลายรายบางที่ ไม่ได้มีฐานะอะไร แต่ว่าพอถึงจุด ๆ หนึ่งปีมีเงินเป็นร้อยล้านบาท ถามว่าในประเด็นอย่างนี้ ในบทของการพิสูจน์มันพิสูจน์ยาก มันจะต้องไปสืบเสาะ มันต้องไปหาข้อมูล แต่ถ้าเรามีข้อมูล ตั้งแต่เบื้องต้น ตั้งแต่เขาเริ่มรับราชการปีบ มันจะเป็นเครื่องมือในการที่จะพิสูจน์ความ ร่ำรวย ผิดปกติของเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้นทันที เช่น แต่เดิมาเขาไม่ได้มีอะไรเลยครับ แล้วเขาไม่สามารถ พิสูจน์ได้ ผมคิดว่าตรงนี้เป็นเครื่องมือสำคัญ การที่ให้แสดงบัญชีทรัพย์สินไว้ตั้งแต่เริ่มต้น ไม่ได้เป็นภาระเท่าไร ผมคิดว่าหน่วยงานนั้นเขาก็มีหน้าที่อยู่แล้ว ก็อาจจะยื่นทุก ๓ ปี ๕ ปี อะไรก็แล้วแต่นะครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ผมคิดว่าตรงนี้จะ เป็นประโยชน์ในเชิงของการที่เรื่องนั้นหาก ป.ป.ช. จำเป็นต้องใช้ข้อมูลก็สามารถที่จะหยิบข้อมูลมาใช้ในเรื่องของงานด้านการปราบปรามได้ทันที ผมคิดว่าตรงนี้เขาเรียกกลไกในการที่จะสนับสนุนงานปราบปราม อันนี้ก็ เป็นสิ่งแรกที่ผมอยากจะเสนอว่าถ้าข้าราชการทุกระดับที่สามารถที่จะแสดงบัญชีทรัพย์สินได้อันนี้ก็จำเป็นต้องแบ่งระดับครับ หมายถึงว่าในส่วนที่จะต้องอยู่กับ ป.ป.ช. ก็อาจจะ เป็นระดับหนึ่ง ในส่วนที่จะต้องไปยื่นกับต้นสังกัดแล้วตรวจสอบก็เป็นอีกระดับหนึ่ง เพียงแต่ว่าในกฎหมายที่ผ่านมานั้นกฎหมายไม่ได้เปิดให้ยื่นกับต้นสังกัด กฎหมายบอกว่าถ้าจะแสดงคือต้องแสดงกับ ป.ป.ช. ทั้งหมด ซึ่งถ้าเป็นอย่างนี้ ป.ป.ช. เองคงไม่สามารถที่จะไปตรวจสอบข้าราชการทั่วประเทศได้ อันนี้ก็คงเป็นกลไกแรกที่ผมคิดว่าน่าจะเป็นส่วนที่สำคัญ

ส่วนที่ ๒ ผมคิดว่ามีความสำคัญครับ ถ้าเราดูในกฎหมาย ป.ป.ช. เราจะเห็นได้ว่างานด้านการป้องกันนั้นเราพูดแต่เพียงแค่การเสริมสร้างทัศนคติในความซื่อสัตย์สุจริต การมีส่วนร่วมของประชาชน การวางมาตรการ ผมคิดว่า ๓ ส่วนที่เป็นกลไกอยู่ในกฎหมาย ป.ป.ช. นั้นไม่เพียงพอครับ กลไกด้านการป้องกันผมคิดว่าที่อาจารย์วิชาได้กล่าวไปแล้วนั้นเป็นกลไกสำคัญ โดยเฉพาะเราจะเห็นได้จากคดีจ่านิว คดีหลาย ๆ คดีที่เกิดขึ้นและเกิดความเสียหายกับประเทศนั้น ป.ป.ช. เองนั้นก็ต้องทำงานหลังจากที่มีการดำเนินการในโครงการต่าง ๆ ไว้แล้ว ความเสียหายมันเกิดไปแล้ว เป็นไปได้ไหมครับว่ากลไกเหล่านี้จะต้องมีบรรจุไว้ในอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช. ในการที่จะเข้าไปควบคุม กำกับ ดูแลโครงการต่าง ๆ ว่าสัมฤทธิ์ผลไหม สมประโยชน์ประชาชนหรือไม่ อันนี้ก็ เป็นสิ่งที่ผมอยากจะเสริมท่านอาจารย์วิชาที่ท่านได้กล่าวไว้แล้ว แต่ในขณะที่เดียวกันเสริมอย่างเดียวไม่พอครับ ต้องมีมาตรการลงโทษด้วยถ้าไม่ทำ ไม่ดำเนินการแล้วรัฐบาลนั้นจะต้องรับผิดชอบอย่างไร ผมคิดว่าอันนี้จำเป็นครับ ถ้าไม่มีตรงนี้เรื่องของนโยบายประชานิยมที่ผมคิดว่าอย่างไรเสียมีรัฐบาลใหม่เรื่องของนโยบายประชานิยมคงต้องมีแน่นอนแล้วความเสียหายที่จะเกิดขึ้นมาผมคิดว่ามันทำหายครับ ทำหายในเรื่องของการที่เราจะต้องวางมาตรการที่สำคัญ ผมคิดว่าอันนี้ก็จำเป็นมาก ๆ

ประการสุดท้าย อยากจะเรียนว่างานด้านการปราบปรามการทุจริตนั้นไม่ใช่ว่าระดับบนทุจริตแล้วระดับล่างไม่ทุจริตไม่ใช่ การทุจริตเป็นการกระทำร่วมกันตั้งแต่ระดับล่างไปถึงระดับสูง ไปถึงนักการเมือง ไปถึงภาคเอกชน เพราะฉะนั้นระบบของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ผมว่าตรงนี้ต้องมีระบบที่มีประสิทธิภาพครับ ทำอย่างไรที่จะทำให้ ป.ป.ช. นั้นสามารถที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย เพราะว่าที่ผ่านมาเราชี้มูลระดับบนได้ ก็เพราะว่าระดับล่างเป็นเครื่องมือในการกระทำทั้งนั้น อันนี้ผมก็อยากจะฝากไว้ว่าในเรื่องอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช. นั้นผมคิดว่าระบบตรวจสอบสำคัญมากครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : สุตท้าย

นางสาวสุภา ปิยะจิตติ : ขอบพระคุณค่ะ ดิฉัน สุภา ปิยะจิตติ ขอขอบคุณท่านกรรมการที่ได้เชิญ ป.ป.ช. มาให้ความเห็นนะคะ ในส่วนของสุภานี้จากการที่เข้าไปอยู่ใน ๑ ปี เห็นระบบว่าเป็นปัญหาจริง ๆ ระบบที่ต้องแก้ไขมาก ๆ เลยก็คือระบบขององค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองท้องถิ่นจะเป็นลักษณะการทำงานเหมือนกับเด็กที่กำลังเดินค่ะ ถ้าเราดูโครงสร้างใหญ่องค์กรปกครองท้องถิ่นมี ๘,๐๐๐ แห่ง แล้วกระทรวงมหาดไทยเป็นคนกำกับดูแล ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจถอดถอน แต่ว่าถ้าเรามองลึก ๆ แล้วองค์กรปกครองท้องถิ่นก็เป็นหัวคะแนนของรัฐบาลหรือ ส.ส. ทั้งหมด เพราะฉะนั้นการจะทำอะไรกับนายกรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดก็เกรงใจ ในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับกระทรวงมหาดไทยเป็นคนกำกับดูแล เพราะฉะนั้นเวลาออกกติกาอะไรไปหรือจะลงโทษก็เหมือนกับทำพอเป็นพิธี เพราะฉะนั้นองค์กรปกครองท้องถิ่นก็จะเป็นบ่อ ๘,๐๐๐ แห่งในประเทศไทยซึ่งเงินงบประมาณลงไปเกือบ ๒๕ เพอร์เซ็นต์ ตกประมาณเกือบ ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ถ้างบประมาณคือ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท งบประมาณที่ลงไปท้องถิ่นก็คือ ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท จะกระจายอยู่ใน ๘,๐๐๐ แห่ง ก็แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ค่ะ

อันที่ ๒ ก็คือเรื่องของการที่ท้องถิ่น จากการที่สุภาอยู่ที่กระทรวงการคลังมานะคะ ก็มีแนวความคิดว่าทำอย่างไรที่จะทำให้เห็นงบของประเทศ ก็คือเอางบของกระทรวง ๒๐ กระทรวงรวมกัน งบของกรม ๑๗๐ กรม รัฐวิสาหกิจ ๖๕ แห่ง แล้วก็องค์กรมหาชน อีกประมาณ ๓๐ กว่าแห่ง แล้วก็องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใช้เงินงบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท เอามาดูสิว่างบการเงินเป็นอย่างไรก็ไปพบท่านประพิร์ซึ่งเป็นผู้ว่า สตง. ก็ทราบข้อเท็จจริงว่างบการเงินขององค์กรปกครองท้องถิ่นในขณะนี้ทำได้ update จริง ๆ เป็นปัจจุบัน แล้วก็ปิดประมาณแค่ ๓,๐๐๐ แห่งจาก ๗,๐๐๐ แห่ง อีก ๔,๐๐๐ กว่าแห่งจะมีผสมปนเปกันว่ายังไม่เคยปิดงบเลยตั้งแต่ตั้งมา หรือปิดงบล่าช้า เพราะฉะนั้นจะเหลื่อมกันแบบนี้ค่ะ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

เวลาเราจะรวมงบประมาณในมิติเวลาที่สามารถจะรวมกันได้ จะรวมกันแบบต่างเวลาไม่ได้ องค์กรปกครองท้องถิ่นพอปิดงบไม่ได้ก็ไม่มีบทลงโทษ ซึ่งสุภาคิดว่าถ้าปิดงบไม่ได้จะต้องลดการอุดหนุนหรือว่าปลดนายกเลย ไม่มีบทลงโทษอันนี้เขาก็เหมือนกับลอยตัว ใครทำอะไรไม่ได้เลย การปิดงบนี้ การใช้จ่ายเงินโดยไม่แสดงงบการเงินคือการแสดงถึงความไม่โปร่งใสเบื้องต้นแล้วประเด็นสำคัญก็คือว่าเมื่อ อบต. ได้ถูกแจ้งข้อมูลทางด้านวินัยก็มีรูรอดอีกก็คือชิงลาออก พอชิงลาออกปั๊บ จากนายก อบต. ชิงลาออกไป แล้วก็มีการเลือกนายก อบต. คนใหม่มา นายก อบต. คนใหม่ก็ตั้งนายก อบต. คนเก่ามาเป็นรองนายกอีก ก็ยังมาค้ำอยู่ในนั้น ก็ยังมาโกงกันอยู่ในนั้น อยู่เหมือนเดิม เพราะฉะนั้นกระบวนการที่กำกับดูแลของ อบต. นี้เป็นรูรั่วมาก ซึ่งถ้าดูจากปริมาณงานทั้งหมดที่เข้ามา ใน ๑ ปีสุภาจะเห็นเลยว่ามีเรื่องของ อบต. เกือบ ๖๐ เปอร์เซนต์เข้ามาใน ป.ป.ช. ในส่วนที่ ๒ ก็คือส่วนที่สุภาได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการให้ตรวจสอบทรัพย์สิน เรียนว่าในการป้องกันและปราบปรามทุจริตจะเป็นเรื่องของประชาชนทั่วประเทศ เพราะฉะนั้นประการที่ ๒ ก็คือว่าใครก็ตามที่เข้ามาใช้อำนาจรัฐ คุณมีหน้าที่แสดงบัญชีทรัพย์สิน ใครก็ตามที่เข้ามาใช้อำนาจรัฐ ไม่ว่าจะอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือว่านายก อบต. คุณมีหน้าที่แสดงบัญชีทรัพย์สิน แต่ปรากฏว่าในส่วนของท้องถิ่นเขาไม่ได้ให้ความสำคัญเลย โดยอ้างว่าไม่มีความรู้บ้าง ไม่มีความรู้ แล้วพอเราไปตามก็เหมือนกับพยายามซื้อเวลา พยายามซื้อเวลาก็คือกำลังหาข้อมูลจากสถาบันการเงินอยู่ เพราะฉะนั้นผมขอยืดเวลา ซึ่งจริง ๆ แล้วจะต้องยื่นบัญชีภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้ดำรงตำแหน่ง แล้วใน อบต. ก็มีความแปลก ซึ่งสุภาก็ไม่เคยเจอคือเขาจะสลับกันระหว่างรองนายก อบต. กับเลขาทุก ๆ ๖ เดือนสลับกัน เพราะฉะนั้นเวลาเขาจะยื่นทรัพย์สินครั้งแรกยื่นเป็นรองนายก ตอนหลังอีก ๖ เดือนก็ถูกออกแล้วมาเป็นเลขา ถัดไปก็เป็นรองนายก เพราะฉะนั้นจำนวนบัญชีที่เข้ามาจะมหาศาลมากเลยเพราะเปลี่ยนตำแหน่งกันเกือบทุก ๆ อบต. ในการตรวจบัญชีทรัพย์สินเราก็เจอประเด็นว่าการไม่เปิดเผยบัญชีของท้องถิ่นให้ประชาชนที่เลือกตัวนายกทำให้ประชาชนไม่สามารถที่จะตรวจสอบความร้ายแรงเขาได้ เพราะฉะนั้นข้อหนึ่งที่ยากจะเสนอท่านก็คือว่าในกฎหมายของรัฐธรรมนูญกำหนดไว้แค่ ๔ ตำแหน่งเท่านั้นที่ให้เปิดเผย อยากจะให้กำหนดว่าทุกตำแหน่งให้เปิดเผยเพื่อให้ประชาชนที่เขาใกล้ชิดสามารถให้ข้อมูลกับ ป.ป.ช. ได้ว่าคนนี้เคยจนแต่ทำไมร้ายแรง อยากจะให้ประชาชนเข้ามาช่วย ป.ป.ช. ด้วย เพราะ ณ วันนี้ท้องถิ่นไม่มีใคร คือเราไม่สามารถเปิดเผยได้เพราะกฎหมายไม่อนุญาตให้เราเปิดเผยนะคะ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่องถัดไป ก็คือเรื่องที่ทำนายอาจารย์วิชัยว่า สุภาภังก์เหมือนกันเพราะว่าคดีนี้เกิดขึ้นที่กระทรวงการคลัง กระทรวงการคลังนี้สุภาภังก์ตอนไปเป็นรองปลัดกระทรวงก็เจอเองว่าทำไมศาลปกครองกลับ เพราะเราไปออกข้าราชการพวกนั้นไปหมดแล้ว ศาลปกครองให้กลับเข้ารับราชการใหม่ ต้องคำนวณใหม่หมด ต้องหาตำแหน่งให้ใหม่หมด ทั้ง ๆ ที่ศาลก็ชี้ว่าทุจริต ประพฤติมิชอบ ศาลปกครองก็ให้กลับเข้ารับราชการ เลยไม่รู้จะอย่างไรกับคนทุจริตได้ เพราะยังมานั่งทำงานอยู่เหมือนเดิม

ประเด็นสำคัญที่อยากเรียนท่านกรรมการก็คือเรื่องของการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนหรือเหมาะสมสำหรับทุก ๆ ท่านตั้งแต่ที่ สตง. ตรวจ สตง. ตรวจเสร็จแล้วต้องส่งให้เราภายในกี่วัน แล้วจากเรานี้จะกี่วัน จากเราไปที่อัยการอัยการต้องใช้เวลากี่วัน แล้วก็ไปสู่ศาล ซึ่งศาลก็จะมีพิจารณาอย่างครบถ้วนแล้วเพราะว่าท่านจะได้ข้อมูลครบ แต่ว่าในบางเรื่อง อย่างเช่นสุภาภังก์รับสำนวนมาสุภาภังก์เหมือนกัน เพราะว่าสำนวนนี้ตรวจการดำเนินงานปี ๒๕๔๓ ปี ๒๕๔๔ แต่ ป.ป.ช. ได้รับมาปี ๒๕๕๕ รับเรื่องมาปี ๒๕๕๕ คดีจะขาดอายุความปี ๒๕๕๘ ก็ต้องรีบทำให้เสร็จไม่อย่างนั้นคดีขาดอายุความ อันนี้คือตัวอย่างที่บอกว่าไม่ใช่ว่า ป.ป.ช. ช้า แต่เพราะว่าต้นทางส่งมาช้า แล้วบางครั้งก็ส่งมาเป็นกระดาษแผ่นเดียว กระดาษแผ่นเดียวเราก็ทำอะไรไม่ได้เพราะเราไม่รู้ใครผิดก็ต้องขอรายงาน รายงานมาสุภาภังก์เจออีก กระดาษแผ่นหนึ่งบอกว่าทุจริต แต่รายงานบอกว่าไม่มีมูล คือไม่รู้จะเดินไปอย่างไร ก็ต้องไต่สวน สตง. ว่าตกลงคุณจะทำอย่างไร ในเรื่องของการกำหนดระยะเวลาที่เจอ สุภาภังก์เหมือนกัน อัยการเป็นคณะทำงานประสานงาน เก็บเรื่องไว้ ๕ ปี ประสานงานปีละครั้ง ๆ จนกระทั่งใกล้หมดอายุความก็ส่งให้เรา เราก็ต้องฟ้องเองอีก มีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมไม่ได้ เพราะว่าถ้าคดีขาดอายุความอยู่ในมือใครคนนั้นต้องรับผิดชอบ แต่วันนี้ไม่มีบทกำหนดมาตรฐานเวลา ทุกคนก็เรื่อย ๆ แต่ปลายไม้คือ ป.ป.ช. รับไม่มาเมื่อไรต้องรีบฟ้องทันที ถ้าขาดอายุความ ป.ป.ช. โดนเฉงอยู่คนเดียวหมดแล้วค่ะท่าน ขอบพระคุณค่ะ

ประธาน : กรรมการจะซัก เชิญครับ ตอนนี้สี่ออกไปแล้วนะครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผมขออนุญาตใช้สิทธิก่อนท่านอื่นเพราะว่าเดี่ยวสักครู่จะมีแถลงข่าว ผมถามเสร็จแล้วอาจจะต้องขออนุญาตท่านประธานและกรรมการ ป.ป.ช. ไปแถลงข่าว แต่ว่าคำแถลงของท่านเดี่ยวจะมีการบันทึกไว้ผมจะกลับมาอ่าน

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

คือผมเองที่มีส่วนในการทำงานกับ ป.ป.ช. ค่อนข้างมาก แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือในช่วง สปช. ผมคิดว่าใจของท่านประสาทคงจะอยากจะพูดชัด ๆ ว่าให้มีการควบรวม ป.ป.ช. กับ ป.ป.ท. ผมเองก็เลยคิดว่าอันนี้ก็เป็นข้อเสนอหนึ่งที่ สปช. เดิมนั้นต้องการให้เป็นอย่างนั้นนะครับ

ประการต่อมา ในเรื่องที่มีการพูดกันเรื่องข้อมูลแล้วก็ดีล้ำซ้ำหรือขาดอายุความ อะไรต่าง ๆ ก็มีมาตรการที่ทาง สปช. เคยเสนอมาโดยเฉพาะเรื่องมาตรการทางภาษี ซึ่งบังเอิญ อดีตเลขาธิการศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็อยู่ในชุดของผมด้วย ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ท่านก็เสนอเรื่องมาตรการตรงนี้น่าจะเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการแสดงทรัพย์สิน หนี้สินอะไรต่าง ๆ เพราะว่าการแสดงหนี้สิน ทรัพย์สินต่าง ๆ ก็มีการถ่ายโอนฝากกันได้หรือเอาของคนอื่นมาเสนอให้อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะฉะนั้น สิ่งที่บอกว่าการแสดงหนี้สิน การเสียภาษี กับฐานานุรูปที่เขามีอยู่มันสอดคล้องต้องกันหรือเปล่า ตรงนี้ก็ไปทำให้ทาง ป.ป.ช. อาจจะต้องมีหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องเพิ่มภาระขึ้นมาก็คือด้านเทคนิค ที่เกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบภาษี ซึ่งตรงนี้ทางคณะทำงานของผมก็มีการตรวจสอบกันว่า ทางเราเองอาจจะไม่พร้อม เพราะฉะนั้นก็อาจจะต้องมีการถ่ายโอนหรือการไปเชื่อมโยงกับ ทางสรรพากรเพราะว่าทางสรรพากรนั้นจะมีองค์ความรู้ในเรื่องนี้ดีกว่า ตรงนี้ก็เลยมีการเสนอกัน ถึงขนาดว่าอาจจะต้องมีหน่วยงานพิเศษเฉพาะเรื่องตรวจสอบภาษีขึ้นมาใน ป.ป.ช.

อีกเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องของศาลคดีทุจริต ซึ่งทางเราก็เสนอให้มีการตั้งศาลนี้ขึ้นมา โดยตรงเพื่อที่จะตรวจสอบหรือว่าทำคดีที่เกี่ยวกับการทุจริต corruption โดยตรง เหตุผลหนึ่ง ที่แท้จริงอย่างไรไม่ทราบ แต่ขอเรียนถามผ่านไปที่ท่านกรรมการว่าคือทางตัวท่านอดีตนายกรัฐมนตรี ได้มาพูดให้ฟังในที่ประชุมว่าคดีที่อาจจะมีการพูดกันว่านักการเมืองถูกตรวจสอบ ถูกขู่ข่มขู่เยอะเยอะเลย แต่ว่าในที่สุดคดีที่ไปถึงศาลแล้วก็มีคำพิพากษาถึงที่สุดเขาบอกว่ามีสัดส่วน หรืออัตราส่วนอะไรต่าง ๆ น้อยมาก ก็คือหมายความว่าคดีที่ถึงที่สุด อาจจะมีกรณีอดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรืออะไรกรณีนั้นที่เห็นชัด ๆ แต่เขาบอกว่าคดีที่นักการเมือง ไปถึงศาลเขาบอกว่าตั้งแต่เขาอยู่ในตำแหน่งในระยะเวลา ๑๐ ปีย้อนไปนี้น้อยมาก ก็เลย ต้องเรียนถามว่าไปหายอยู่ที่ไหน แล้วเกิดปัญหาอะไร แต่ว่าในส่วนคดีอาญาที่ท่านวิชัยหรือคดี ที่ไปอยู่ในศาลอื่นอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีการพิพากษาไปตามครรลองนะครับ ก็ฝากขออนุญาตกราบ เรียนถามทุกท่าน ณ ที่นี้ครับ

ประธาน : ตอบเลยหรือจะรอถามหลาย ๆ คำถาม ตอบเลยก็เชิญครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

รชนีพร ๔/๖

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ : กราบเรียนท่านประธาน แล้วก็ทางท่านกรรมการครับ จะให้ถามทีเดียวแล้วตอบทีเดียว หรือว่าถามตอบ ๆ ไปเรื่อย ๆ ครับท่านประธาน

ประธาน : แล้วแต่สะดวก

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ : ในเบื้องต้นที่จะตอบก็คือในเรื่องของมาตรการทางภาษี ขณะนี้เราเริ่มดำเนินการแล้วแม้ว่ายังไม่มีความหมายให้เร่งรัดหรือว่าให้ตรวจสอบเป็นพิเศษ เพราะว่าท่านอาจารย์สุภาท่านดูแลกระทรวงการคลังมาก่อนแล้วก็รู้เส้นทางของภาษีดีอะไรที่ท่านก็เริ่มแล้วครับ แล้วเราสามารถจะเชื่อมโยงกับกรมสรรพากรได้ในเรื่องของข้อมูลในเรื่องของการตรวจสอบทรัพย์สินเราพยายามตรวจเชิงลึกแล้วก็ส่งให้กรมสรรพากรตรวจดูว่าได้มีการเสียภาษีจริงไหม เสียภาษีเท่าไร อย่างไร เพราะว่าพวกนักการเมืองโดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่นมักจะอ้างว่าไม่มีรายได้ ทั้ง ๆ ที่เป็นนายกเทศมนตรี นายก อบต. นายก อบจ. กลับบอกว่าไม่มีรายได้แล้วเอาเงินที่ไหนไปหาเสียง ตรงนี้เท่ากับว่าปกปิดในส่วนหนึ่ง เพราะฉะนั้นทางท่านอาจารย์สุภา ก็พยายามจะเร่งรัดจัดการตรงนี้ ถ้าหากว่ามีเขียนไว้เพิ่มเติมในเรื่องของการตรวจสอบทางภาษีนอกเหนือจากมาตรา ๑๐๓/๗/๘ ซึ่งเราให้ตรวจสอบทางภาษีในกรณีของการประมูลจัดซื้อจัดจ้างแล้ว ถ้าขยายขอบเขตไปในเรื่องของการตรวจสอบสำหรับกรณีอื่น ๆ ด้วยก็ยิ่งดีครับ เพราะเราบอกว่าให้ยื่นมาเฉย ๆ แล้วเราไม่ได้บอกว่ายื่นแล้วจะต้องลงลึกอย่างไร ตรวจอย่างไร เพราะฉะนั้นก็เป็นข้อเสนอแนะที่ดีครับ ท่านเลขาธิการที่ว่านี้ก็ได้อธิบายในที่ประชุมของ ป.ป.ช. เหมือนกัน เป็นข้อเสนอแนะ

ส่วนอีกเรื่องหนึ่งที่บอกว่าผ่านไปศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำไมถึงน้อย ผมเรียนว่าสรุปแล้วคดีตั้งแต่เราดำรงตำแหน่ง ๙ ปี มีคดีไปสู่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๑๐ คดี รวมทั้งคดีที่จำหน่ายคดี เพราะว่าขาดอายุความ ก็เป็น ๑๑ คดี แล้วก็คดีอื่น ๆ ที่จำหน่ายคดีไปเนื่องจากว่าจำเลยหลบหนีก็อีกจำนวนมากนะครับ ผมขอเรียนว่าไม่ได้มานับรวมเลย เพราะฉะนั้นอาจจะเข้าใจผิดว่าทำไมถึงน้อย น้อยเพราะว่าไม่มีตัวหลักที่เป็นคนจะต้องรับผิดชอบโดยตรงเนื่องจากว่าเขาหลบหนีแต่อย่างคดีกรุงเทพฯ เนื่องจากว่าผู้ที่ร่วมกระทำผิดยังอยู่ เพราะฉะนั้นเขาก็ได้ดำเนินคดีในส่วนนี้ได้แล้วก็จำหน่ายคดีสำหรับส่วนหัวไปก่อน ผมคิดว่าศาลได้ดำเนินคดีสำหรับเราค่อนข้างจะชัดเจน

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

แล้วก็มีเส้นทางที่ศาลวินิจฉัยไว้ชัดเจนมากก็คือว่าได้วางหลัก โดยเฉพาะศาลชั้นต้นเริ่มปรับกระบวนการยุติธรรมแล้วเนื่องจากว่า ป.ป.ช. ได้เพิ่มกฎหมายเข้าไปในกฎหมายปี ๒๕๕๔ ฉบับที่ ๒ ว่าให้ศาลชั้นต้นใช้ระบบไต่สวนด้วย สมัยก่อนศาลใช้ระบบกล่าวหาสำหรับศาลชั้นต้น แต่ใช้ระบบไต่สวนสำหรับศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพราะฉะนั้นศาลชั้นต้นจะมีอยู่จำนวนหนึ่งที่สมัยก่อนนี้ ก่อนแก้ปี ๒๕๕๔ ใช้ระบบกล่าวหาก็คือยกฟ้องเพราะเหตุสงสัยอันนี้จึงไม่สัมฤทธิ์ผล พอเราแก้ศาลได้ออกแนวทางมาโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเรียบร้อยแล้วให้ศาลชั้นต้นใช้ระบบไต่สวนตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เพราะฉะนั้นถ้ากำหนดว่าให้มีศาลแผนกคดีทุจริตด้วยก็ยิ่งดีใหญ่ คือหมายความว่าให้ชัดเจนขึ้น มีอยู่ศาลหนึ่งที่ได้ตั้งขึ้นใหม่ก็คือศาลปกครองแผนกบัญชีงบประมาณทางวินัยการเงินและบัญชี เพราะฉะนั้นบอกให้ ป.ป.ช. เป็นผู้ตีฟ้องคดี ตรงนี้ก็อาจจะต้องวางแนวทางไว้ให้ด้วยว่าเวลาฟ้องฟ้องอย่างไร อะไร แล้วจะขัดกับทางด้านของฝ่าย สตง. หรือไม่ อย่างไร เพราะว่าเขียนลอย ๆ ไว้สำหรับในกรณีของรัฐธรรมนูญร่างที่ตกไปบอกให้ให้มีศาลวินัยการเงินและบัญชี ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : กราบเรียนท่านคณะกรรมการ ผมมีอยู่ ๓-๔ คำถาม คือ

ประเด็นที่ ๑ อยากจะเรียนถามว่าข้อเสนอเรื่องการให้ตรวจสอบโครงการขนาดใหญ่ก่อนที่จะหาเสียงหรือว่าก่อนที่จะมาเริ่มดำเนินการ ขอขยายข้อความนี้สักนิดได้ไหมครับ ว่าที่ท่านเสนอว่าร่วมกับ กกต. ควรจะทำในระยะไหนครับ ระยะของการหาเสียง หรือว่าระยะที่เริ่มดำเนินการรัฐบาลเข้ามาบริหารไปแล้ว

ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่าการขยายไปถึงเอกชนจะมีแนวทางใหม่พอที่จะลงรายละเอียดสักนิดหนึ่ง มีคนมาเล่าให้ฟังว่าแค่ไปกำหนดให้มีเส้นทางการเงินเป็นพวกเช็คพวกอะไรพวกนี้เพื่อที่เราจะตรวจสอบได้ก็น่าจะเพียงพอแล้ว ก็ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าควรจะมีมาตรการอะไรเพิ่มเติมหรือว่าเท่าที่เขาพูดให้ฟังนี้จะรอบคอบหรือเปล่า

ประเด็นที่ ๓ ก็คือว่าการบูรณาการองค์การในการตรวจสอบต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ข้อมูลร่วมกันผมว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก เพราะว่าอย่างเช่น สตง. เขาก็ audit เขาก็ไปพบว่า มีหลักฐานหรือมีอะไรคร่าว ๆ มาให้เรา ถ้าร่วมกันตรวจสอบเสียตั้งแต่ตอนแรกระบบความยุติธรรมหรือความรวดเร็วก็จะชัดเจนขึ้น มาตรการในเรื่องการป้องปรามการ corruption จะเห็นผลเร็วขึ้น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

รัชสีพร ๔/๘

แต่ที่นี้การที่จะเอามารวมกันนี้จะ design อย่างไรครับ จะ design ลักษณะแบบว่าคดีตั้งแต่เท่าไรขึ้นไป แล้วให้คิดว่ามีองค์กรเหล่านี้ ผู้บริหารองค์กรเหล่านี้ต้องมาร่วมหารือกันแล้วใส่ชื่อเข้าไปสักชื่อหนึ่งชื่อใหม่ครับ แล้วก็กำหนดช่องทางไป แล้วกำหนดการถ่วงดุลหรือตรวจสอบ หรืออะไรแบบนี้ ท่านคิดถึงรูปร่างหน้าตาแบบนี้หรือแบบไหนครับ

และประเด็นที่ ๔ ก็คือว่าที่ท่านปรึกษาพูดถึงเรื่องวาระของท่านประธานกับกรรมการที่เหลื่อมกันอยู่นิดหนึ่ง ท่านกรุณาช่วยขยายความให้ฟังอีกสักนิดหนึ่งจะเป็นพระคุณครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ : ท่านประธานที่เคารพครับ ท่านกรรมการในเรื่องของการตรวจสอบโครงการที่จะเป็นนโยบายของรัฐบาลก็ต้องก่อนในช่วงหาเสียงตั้งแต่ตอนหาเสียงเลย เพราะว่าที่จริงแล้วทาง กกต. เขาก็เคยเสนอว่าตัวเขาเองควรที่จะต้องตรวจสอบเรื่องนโยบายเวลาหาเสียงด้วยว่าเข้าข่ายที่เขาจะยับยั้งก่อนได้ไหม หรือเป็นการเตือนว่าไม่ควรจะหาเสียงแบบนี้ ถ้าก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นคุณต้องรับผิดชอบ แต่ว่าอันนั้นไม่เพียงพอครับ ผมคิดว่ากระบวนการในการหาเสียงที่เป็นโครงการนโยบายระดับชาติซึ่งบอกว่าจะต้องทำแน่นอน ผมคิดว่าทาง ป.ป.ช. ควรที่จะเข้าไปตรวจร่วมด้วยว่ามีกรณีที่เขาได้ร่วมมือกันตั้งแต่แรกไหมที่เขาเรียกว่าสมคบคิดกันตามทฤษฎีสมคบคิด ทฤษฎีสมคบคิดซึ่งท่านอาจารย์อุดมรู้ดี เราจำเป็นที่จะต้องไปขยายโดยใส่ไว้ในกฎหมายอาญาด้วย กฎหมาย ป.ป.ช. ว่าถ้าหากเป็นการสมคบคิดตั้งแต่เตรียมการสำหรับในกรณีทุจริตให้รับผิดชอบกัน เพราะฉะนั้นการตรวจสอบในเรื่องของการสมคบคิดในเรื่องการเตรียมการซึ่งหลายประเทศได้นำเอากฎหมายนี้ไปใช้แล้วพวกยุโรป พวกสหรัฐอเมริกาเอาทฤษฎีสมคบคิดนี้ ไม่ใช่สมคบคิดตั้งแต่ตอนลงมือกระทำผิดแต่ต้องตรวจสอบตั้งแต่การเตรียมการ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเป็นไปได้คือว่า ป.ป.ช. ต้องมีภาระหน้าที่ตรงนี้ร่วมกับทาง กกต. ตั้งแต่ตอนนโยบายหาเสียง แล้วตอนที่เขามาแถลงนโยบายต่อสภา ก็คือตรวจตลอดครับ กรณีใดเป็นกรณีที่ที่ยับยั้งได้เราเคยทำแล้วครับ อย่างกรณีของรถเมล์ NGV ที่คุณอภิสิทธิ์ใช้ใหม่ครับ ตอนสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ ถ้าจำได้นะครับ เราได้ตั้งคณะใหญ่เลย คณะวิจัย อาจารย์เมธีกับคณะมหาวิทยาลัยผู้ที่เชี่ยวชาญทั้งหลาย NGV เราชี้ไปเลยว่าทุจริตแน่นอน ไม่ได้ซื้อเป็นล็อต ๆ ซื้อหมดทีหนึ่งพันกว่าคันจะต้องกำหนดเอาไว้เลย ซึ่งเรารู้มาว่ากำหนดโดยรัฐบาลจีนครับ จีนแผ่นดินใหญ่ เพราะฉะนั้นในกระบวนการเหล่านี้เป็นกระบวนการที่เรามีความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะระงับยับยั้งได้ ซึ่งพอเราแจ้งไปที่ท่านอภิสิทธิ์

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ท่านอภิสิทธิ์ก็เรียกประชุม ครม. แล้วก็ถกกัน ผลสุดท้ายบอกว่าให้ระงับเลยอันนั้นนะครับ รถมอเตอร์ NGV จนกระทั่งปัจจุบันนี้ก็ยังอยู่ในระหว่างการตรวจสอบอยู่เลยว่าถ้าเผื่อจะซื้อจริงต้องตั้งเป็น integrity pack คือหมายความว่าสัญญาคุณธรรมที่จะต้องให้บุคคลภายนอกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้ามาตรวจสอบตั้งแต่ต้น เพราะฉะนั้นก็อยากให้ตรงนี้ทำให้ชัดเจน ส่วนที่ท่านอยากจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการวางระบบในเรื่องของการทำงานร่วมกัน เราคิดว่าควรจะต้องมีคณะทำงานร่วมหรือคณะกรรมการร่วมในเชิงแบบเดียวกับที่เวลาเราส่งไปให้อัยการ ให้อัยการตั้งคณะทำงานร่วมซึ่งเราเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ เราเขียนไว้ในกฎหมาย หรือว่าอาจจะ refer ถึงว่าให้ไปออกรายละเอียดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้ว่าวิธีการควรจะต้อง design แบบเป็นอย่างไร อะไร อย่างไร แต่ว่าก็ต้องให้แนวพอสมควรว่าควรจะต้องมีคณะกรรมการร่วมในรูปแบบขององค์กรที่จะต้องมาทำงานร่วมกันใช่ไหมครับ แล้วคณะกรรมการไหนจะเป็นหลัก ก็คือเจ้าภาพก็คือคณะที่รับเรื่องไว้ก่อนที่จะต้องเป็นหลัก จะต้องรับผิดชอบจนกว่าจะเห็นพ้องต้องกันว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องของการตรวจสอบเรื่องการเงินธรรมดา สตง. ก็รับไป ป.ป.ช. ก็ถอนตัวออกมา แต่ถ้าหากว่าเป็นเรื่องของทุจริต ทาง ป.ป.ช. ก็รับไปดำเนินการต่อทันทีเลยโดยไม่ต้องมาตั้งคณะใหม่อีกแล้วในการไต่สวน คือรองรับระบบไต่สวนเลยทำให้กระบวนการในชั้นแสวงหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการร่วมหรือคณะทำงานร่วมให้นำไปสู่การไต่สวนได้เลย จะย่นระยะเวลาเยอะเลยครับ หรือว่าในที่สุดแล้วเป็นเรื่องของจริยธรรม ทางผู้ตรวจการแผ่นดินก็รับไปเลยไปดูแลในแง่ของจริยธรรม องค์กรอื่นก็ไม่ต้องทำอีกต่อไปแล้ว อย่างนี้เป็นต้นครับ ส่วนอาจารย์ปรีชา

ประธาน : ท่านปรีชาครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ : ก่อนจะไปพูดถึงขอกราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมการครับ ก่อนถึงเรื่องของมาตรการที่เสนอไว้ในเรื่องภาคเอกชน ผมขอเรียนเสริมในเรื่องของการที่เราจะใช้หลักการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริตมาใช้ในการป้องกันปัญหาในกรณีของโครงการขนาดใหญ่ คือเมื่อสักครู่อาจจะพูดรวมกันไปในแง่ของการที่ว่ามีการกำหนดนโยบายมาตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการเลือกตั้งอะไรต่าง ๆ อันนั้นก็ว่าไปแล้วนะครับ อาจารย์วิชาพูดไปแล้ว ทีนี้ผมจะเรียนต่อไปว่าในส่วนของฝ่ายบริหารเอง ในการที่มีโครงการขนาดใหญ่ หรือที่เราเรียก mega project เช่นอาจจะ ๕๐๐ ล้านบาท ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป เราสามารถที่จะนำเอาหลักการวิเคราะห์ความเสี่ยงมาใช้ในการป้องกันปัญหาการทุจริตได้ เรามีตัวอย่างแล้วของประเทศจีน ตอนที่ประเทศจีนเขาทำโครงการโอลิมปิกเขาใช้หลักการนี้ ผมมีโอกาสได้ไปดูงานมาก็ได้ทราบว่าเขาจะมีขั้นตอนตั้งแต่ก่อนที่จะเริ่มมีการเสนอโครงการ แล้วก็ตอนที่มีการดำเนินโครงการ และหลังจากที่ได้ทำโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ขั้นตอนก่อนที่จะมีการเสนอโครงการนอกเหนือจากที่ปกติแล้วจะมีการทำ feasibility study แล้ว เขายังบังคับเลยว่าจะต้องมีการทำการประเมินความเสี่ยง ที่เราเรียกว่า risk assessment แต่ว่า risk assessment ในแง่ทั่ว ๆ ไป ในเรื่องของการบริหารจัดการมันไปมองในแง่ของความสำเร็จ หรือประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ แต่ไม่ได้มองในแง่ที่ว่าความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตในขั้นตอนต่าง ๆ มีอยู่อย่างน้อยแค่ไหนนะครับ เมื่อได้มีการ identify ไว้แล้ว อันนี้ต้องเป็นข้อมูลอันหนึ่งที่กำหนดเป็น requirement ไว้เลยว่า เมื่อจะมีการของบประมาณจะใช้งบอะไรก็แล้วแต่ งบของรัฐวิสาหกิจ หรือว่างบของหน่วยงานที่จะต้องผ่านสำนักงบประมาณ หรือจะเป็นงบเงินกู้ต่างประเทศ ต้องทำตรงนี้ขึ้นมา ถ้าไม่ทำตรงนี้ให้พิจารณาก็จะไม่ผ่านการพิจารณานะครับ ก็ต้องเอาให้ชัดเจนไปเลย เสร็จแล้วพอมันมีข้อมูลส่วนนี้มา มันก็จะเป็นตัวต้นที่จะทำให้สามารถกำหนดมาตรการที่เราเรียกว่า risk management หรือว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการทุจริตได้ว่า เมื่อมันมีความเสี่ยงในขั้นตอน ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ คุณจะต้องไปกำหนดมาตรการอะไรบ้าง ใครมีหน้าที่ไปตรวจสอบดูบ้าง จะเป็นทางฝ่ายของผู้ตรวจราชการ จะเป็นฝ่ายควบคุมภายใน จะเป็นฝ่ายของทาง สตง. หรือใครก็ว่ากันไปนะครับ แล้วก็จะต้องตรวจตามมาตรการเหล่านั้น เสร็จแล้วเมื่อมีการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วก็ต้องมีการติดตามประเมินผล แล้วก็มีการนำเสนอ จะให้เสนอต่อทางฝ่ายบริหารอย่างเดียว หรือเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีหน้าที่ตรวจสอบอะไรก็แล้วแต่จะกำหนด ทีนี้หลักการนี้ ถ้าหากว่าได้มีการดำเนินการคิดว่ามันจะช่วยป้องกันได้อย่างดีเลย แต่ปรากฏว่าทางคณะกรรมการ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ป.ป.ช. เคยเสนอไปที่ ครม. ครม. รับหลักการแต่ไม่เคยนำไปปฏิบัตินะครับ หลาย ครม. ด้วย ไม่ใช่ ครม. เดียว เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่งที่ว่าถ้าหากเรามีการกำหนดเอาไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือว่าในกฎหมาย กรอบมันจะชัดเจนมากขึ้นนะครับ

ที่นี้มาถึงเรื่องของภาคเอกชน คือในส่วนของภาคเอกชนผมเรียนเลยครับว่า สิ่งที่เราที่มีอยู่ในปัจจุบันมันเป็นมุมมองจากที่เรา focus ไปที่ภาครัฐ เรามองถึงบทบาทของ ภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาของการทุจริตในภาครัฐ แล้วก็มองถึงมาตรการ ที่จะป้องกันปราบปรามการทุจริตในส่วนนั้น เพราะฉะนั้นที่มีอยู่แล้วมันไม่เพียงพอ ที่ผมเรียน ให้ทราบว่าตอนนี้ในทางสากลที่เขามอง คือเขามองปัญหาในภาคเอกชนเอง คือปัญหาการทุจริต ในภาคเอกชนเอง ซึ่งมีร้อยพันแปด มีการโกงภาษี มีการทำอะไรต่าง ๆ จนกระทั่งทำให้ตัวสถาบันนั้น มีปัญหาเกิดขึ้นในการดำเนินการ แล้วมันมีผลกระทบในวงกว้าง เพราะว่าต่อผู้ถือหุ้นก็ดี ต่อประชาชนทั่วไปก็ดี แม้กระทั่งต่อระบบเศรษฐกิจทั้งระบบเลย อย่างกรณีของ financial crisis ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างที่ดีว่าเกิดจากสถาบันการเงิน แล้วก็ปัญหาการทุจริตภายใน จึงได้เกิดปัญหาขึ้น เพราะฉะนั้นตอนนี้ส่วนใหญ่แล้วเขาก็จะมีมาตรการที่ถือว่าเรื่องนี้เป็นปัญหา เรียกว่า economic crimes แล้วก็จะมีหน่วยงานเฉพาะขึ้นมาเพื่อดูแลเรื่องนี้ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็น ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมาย แต่ว่าในบางประเทศอาจจะเรียกชื่อแตกต่างออกไป ก็แล้วแต่ แต่อันนี้ ก็จะเป็นเรื่องซึ่งเราต้องมองอนาคตครับ เพราะผมคิดว่าครั้งนี้เป็นโอกาสที่จะทำรัฐธรรมนูญ ให้สามารถที่จะใช้ได้เป็นระยะเวลายาวนาน เพราะฉะนั้นถ้าไม่มองมาตรการที่มันจะเตรียม รับอนาคตไว้ตั้งแต่ตอนนี้ เราก็คงหมดโอกาสที่ดีไปครับ

นายปรีชา เลิศกมลมาศ : กราบเรียนที่ประชุม นะครับ ตอบคำถามของ ท่านกรรมการกฤษฎีกา นะครับ คือในกรณีวาระของประธานกรรมการ ผมหมายถึงประธานกรรมการ องค์การอิสระ หรือองค์การตามรัฐธรรมนูญ ถ้าเผื่อไม่ขัดกับธรรมเนียม หรือประเพณีขององค์กรนั้น ๆ แบบกรณีองค์กรศาลอื่นอาจจะ เป็นปัญหาบ้าง แต่ว่าในกรณีของหลายองค์กรที่มีปัญหา เรื่องความโปร่งใส พุดตรง ๆ ก็คือความโปร่งใส ความสมานฉันท์ หรือผลัดกันทุกซ์ ผลัดกันสุขบ้าง คือให้มีวาระ อาจจะครึ่งหนึ่ง หรือ ๑ ใน ๓ ของวาระ ๖ ปี ๗ ปี หรือ ๘ ปี แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็คงไม่จำกัดว่าหากได้รับเลือกอีก ๑ ครั้ง อีก ๑ รอบ ก็น่าจะทำให้การบริหารงาน และการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน การทำหน้าที่ช่วยกันทำงานเพื่อจะแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน อันนี้ก็ เป็นความหมายอย่างนี้นะครับ ขอขอบคุณครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการร่างรัฐธรรมนูญครับ ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องทุจริตของเจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้นนะครับ ตอนนั้นก็มีปัญหาว่าแม้กระทั่งพนักงาน ขสมก. ยกยอกค่าขายตั๋ว อย่างเช่น ป.ป.ช. ก็งานเยอะ ท่านอาจารย์วิชามายกร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็เลยบอกว่าให้มีอำนาจไต่สวนตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ก็เลยมีการไปตั้งหน่วยงาน ป.ป.ท. ที่นี้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ตกไป ๒๕๕๘ เห็นท่านเลขาธิการ ป.ป.ช. ออกข่าวว่ายิ่งตัดอำนาจออกไปอีกใช้ไหมครับ ทำนองคล้าย ๆ ว่ามีอำนาจไต่สวนเฉพาะอธิบดีเท่านั้นเองอะไรอย่างนี้ใช้ไหมครับ หัวหน้าส่วนงานใช้ไหมครับ ที่นี้เรามองอย่างนี้ครับ ขอรื้อน่ะครับ คือเรื่องการทุจริตต่าง ๆ บางท่านพูดแล้วว่าทุกคนต้องมีหน้าที่ช่วยกันนะครับ ถ้าในหลักการหมายความว่าเรื่องคดีทุจริต ป.ป.ช. ต้องรับทั้งหมดทุกเรื่อง แต่ว่าหน่วยงานไหนที่เขาสามารถทำได้ มีอำนาจหน้าที่กระทำได้ ก็ปล่อยให้เขาทำไป อย่างพนักงานสอบสวนตำรวจอะไรอย่างนี้นะครับ เขาฮั้วประมวลอยู่มีคนไปแจ้งเบาะแสไปจับได้พร้อมเงิน เขาทำงานเชิงรุกก็ปล่อยให้เขาทำไป แต่ว่าเขาต้องรายงาน ป.ป.ช. ถ้าท่านดูแล้วว่าอันนี้ เรื่องนี้ สงสัยจะเป็นตัวนายทนายหรือใครต่อใครระดับสูงทำผิด ท่านก็ลงไปไต่สวนอะไรอย่างนี้นะครับ ลักษณะแบบนี้มันจะดีกว่าไหมครับ หรือว่าอย่างไรครับ เพราะว่าตอนนี้ท่านมีปัญหาอะไรเหลือมัลลากับหน่วยงานของ ป.ป.ท. ไหม มันเป็นอย่างไร มันทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพหรือเปล่าอะไรอย่างนี้ ท่านก็จะได้ทำงานเฉพาะคดีสำคัญ ๆ แล้วก็คดีอื่นก็ให้คนที่เขารับผิดชอบในพื้นที่อยู่แล้วหรืออะไรอย่างนี้ทำกันไป ไม่อย่างนั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ที่เขามีอำนาจจับกุมเขาก็จะบอกว่าถ้าเป็นเรื่องทุจริตเป็นเรื่อง ป.ป.ช. เขาไม่ค่อยอยากจะไปยุ่ง อันนี้ขอถามความเห็นหนึ่ง อันนี้อันแรก

อีกอันหนึ่งที่ท่านอาจารย์วิชาพูด เรื่องการยับยั้งโครงการอะไร ซึ่งที่ประชุมเราก็พูดกันอยู่ แต่ยังไม่ออกว่าจะยับยั้งอย่างไร ทาง สตง. มาก็อยากจะขยับยับยั้ง แต่ว่าอาจจะยับยั้งโดยวิธีรายงานไปที่วุฒิสภา ให้วุฒิสภายับยั้งอะไรอย่างนี้ หรืออย่างไร ในส่วนความเห็นของท่านคิดว่าเห็นโครงการที่ส่งไปในทางทุจริต เตือนแล้วไม่ฟังอะไรอย่างนี้ ท่านอยากจะยับยั้งวิธีการของท่านท่านจะทำอย่างไร หมายความว่าท่านยับยั้งเอง สั่งเอง หรือว่าส่งไปให้ทางรัฐสภา เขายับยั้ง หรือว่าส่งไปให้ศาลวินัยการเงินการคลังหรืออะไร ไม่ทราบแนวคิดท่านเป็นอย่างไรครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ : ท่านประธาน ท่านกรรมการครับ สำหรับกรณีที่ท่านกรรมการประพันธ์ได้เสนอแนะเรื่องของการมอบอำนาจ ปรากฏว่าเราได้แก้ไขกฎหมายของเราเอง คือฉบับที่ ๒ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าให้ delegate อำนาจ คือมอบให้ทางตำรวจก็ดี หรือหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัดที่บังคับบัญชาสามารถจะไปดำเนินการได้ทั้งด้านวินัย ด้านอาญาเลยนะครับ เพราะฉะนั้นในขณะนี้ตำรวจรับคดีเราไปจำนวนที่พอสมควรที่รับไปทำ แล้วเราไม่เห็นข้อขัดข้องใด ๆ เลย เพราะว่าเรากับตำรวจก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แล้วเราก็มีนโยบายว่าจะให้เงินส่วนหนึ่งเป็นค่าตอบแทนด้วยอะไรด้วย เดี่ยวนี้ตำรวจเต็มใจนะครับ

อีกอย่างหนึ่งก็คือในเรื่องของการฝึกอบรม เราก็เห็นว่าการมอบอำนาจควรจะ มีมาตรฐานเดียวกัน ก็คือเราจะเป็นองค์กรให้การอบรม เพราะฉะนั้นในเรื่องที่ท่านพูดถึงก็น่าจะหมดปัญหาแล้ว เพราะฉะนั้นเราถึงบอกว่าการที่บอกว่าเรามีอำนาจสำหรับหัวหน้าหน่วยงานขึ้นไป มันจะมีปัญหาในการไต่สวน ปกติแล้วในธรรมชาติของการไต่สวนมันจะไต่สวนตั้งแต่เริ่มต้นระดับกลาง ๆ ไป แล้วไต่ไปเรื่อยเลย ก็พบว่าคนสังจริง ๆ คือคนสูง เพราะฉะนั้นถ้าเพื่อกำหนดในเรื่องของการตัดอำนาจเลย อย่างนี้เวลาเขามาร้องเรียนเขาก็ต้องร้องเรียนระดับอธิบดี ระดับปลัดกระทรวง ผลสุดท้ายคือว่าทุกอย่างถ้าราษฎรรู้แหว ปลัดกระทรวงเดือดร้อนทุกกระทรวง อธิบดี กรมไหนก็ต้องเดือดร้อน เพราะอะไร เพราะว่าเขารู้แล้วว่า เขาไม่ร้องตัว ผอ.หรือก เพราะว่าถ้าร้อง ผอ. ก็ต้องไปที่ ป.ป.ท. หรือว่าไปที่หน่วยงานอื่น เขาก็จะตัด จะรู้แหวนะครับ เพราะฉะนั้นการที่เราได้คัดค้านตั้งแต่คราวที่ร่างตกไป ก็เพราะเห็นว่ากระบวนการไต่สวนควรที่จะเริ่มไต่สวนตั้งแต่ ผอ. ขึ้นไปถูกต้องแล้ว เพียงแต่ว่ากระบวนการของเรามีกระบวนการที่สามารถจะมอบอำนาจให้ใครสักคน สามารถที่จะให้หน่วยงานอื่นทำได้ ซึ่งขณะนี้กำลังมีปัญหาของ ป.ป.ท. ป.ป.ท. บอกว่าแม้ว่าจะให้เขาไปทำต่ำกว่า ซี ๘ ลงไป ผอ. ลงไป เขาก็เกิดปัญหาว่าคดีเขาค้างเป็นหมื่นคดี ซึ่งเราคิดว่าตั้ง ป.ป.ท. ขึ้นมาจะช่วย ป.ป.ช. ปรากฏว่าเขากลับติดขัด เพราะว่ามาตั้งอนุกรรมการอะไรต่ออะไรมันอัยอัย เขาขออำนาจที่จะใช้วิธีการมีพนักงานไต่สวน หรือมีพนักงานที่ทำเบื้องต้นให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งเลย ให้พนักงานไต่สวนทำหน้าที่ คนเดียวสามารถจะทำหน้าที่ได้เหมือนตำรวจ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการก็เลยแนะนำบอกว่าถ้าอย่างนั้นใช้วิธีแบบ ป.ป.ช. ไม่ดีหรือ ก็คือมอบอำนาจให้ตำรวจเขาทำเสีย คดีเล็ก คดีน้อย คดีที่ท่านบอกกระเปาะกลมก็ให้ตำรวจเขาทำเสีย ส่วนคดีที่สำคัญก็เลือกมาทำ มันก็จะช่วยอันนี้ได้เยอะเลยครับ อีกเรื่องหนึ่งที่ท่านถามจำไม่ได้แล้วครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายประพันธ์ นัยโกวิท : เรื่องนโยบาย

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ : เรื่องนโยบายก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องมาตกลงกันว่าในกระบวนการที่เราทำอยู่แล้ว แต่ว่ามันยังไม่ชัดเจน ก็เพราะว่าเรามาทำต่อเมื่อมีรัฐบาลแล้ว แล้วก็ไปลงมือทำแล้ว เราถึงจะมาตรวจสอบในแง่ของมาตรการ แต่ที่เสนอแนะตั้งแต่หาเสียงไปหาเสียงโน้น หาเสียงนี้ อย่างนี้มันจะต้องทำงานร่วมกันระหว่าง กกต. ซึ่งเป็นคนดูว่าการเลือกตั้งสุจริตหรือไม่ อะไรหรือไม่ แล้ว ป.ป.ช. ไปดูในแง่ว่ามันมีการเกี่ยวพันในเรื่องของการสมคบคิดใหม่ ตรงนี้ที่ผมอยากจะให้การทำงานมันบูรณาการกันในการตรวจสอบ แต่ว่าก็อย่างที่ท่านอาจารย์ภักดีพูดก็คือว่าเราต้องตรวจตั้งแต่ต้น ก็คือหมายความว่าหาเสียง แล้วก็กลางน้ำใช้ใหม่ครับ เข้าไปเป็นรัฐบาลแล้ว ไปเสนอนโยบาย อันนี้มัน feasibility ในการศึกษา ความเป็นไปได้มันคุ้มค่าไหม อะไรไหม แล้วก็ตรวจหลังจากที่เริ่มโครงการแล้ว ตรวจ ๓ ชุดเลย ตรวจ ๓ ครั้งในกระบวนการ แล้วติดตามประเมินผลด้วยครับ รู้สึกจะต้องใช้หลักการในการบูรณาการ ในการทำงานว่าหน่วยงานไหนจะต้องเป็นคนรับผิดชอบ ถ้าเขาเข้าระบบของงบประมาณแล้วก็ต้อง สตง. ถูกไหมครับ สตง. จะเป็นหลัก แล้วพอเขาเริ่มกระบวนการ ตอนนี้ ป.ป.ช. จะต้องทำ กกต. ก็ไม่เกี่ยวแล้ว อย่างนี้เป็นต้น แต่ว่าเริ่มต้นโครงการอาจจะให้ทั้ง ป.ป.ช. กกต. แล้วก็ สตง. ด้วยก็ได้มาร่วมกันทำงานนะครับ

นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ : อาจารย์ครับ ผมขออนุญาตนิดเดียวนะครับ ที่ท่านอาจารย์อมรตามเกี่ยวกับเรื่อง ป.ป.ช. กับ ป.ป.ท. ว่ามันจะอย่างไรกันดี จะรวมไม่รวมคือตามหลักแล้วก็ไม่มีอะไรขัดข้อง เพราะตอนนี้ก็ยังทำงานร่วมกันได้ แต่มันอย่างนี้ครับคือองค์กรได้สวน ตรวจสอบอะไรต่าง ๆ จริง ๆ แล้วมันต้องเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร ที่นี้ของ ป.ป.ช. มันก็เป็นอิสระอยู่แล้วนะครับ ที่นี้ของ ป.ป.ท. มันขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร มันขึ้นอยู่กับกระทรวง ขึ้นกับอะไรพวกนี้นะครับ เพราะฉะนั้นการตรวจสอบของ ป.ป.ท. เมื่อขึ้นกับฝ่ายบริหารมันยุ่งเหมือนกัน เพราะว่าอย่างเช่น เลขาของ ป.ป.ท. พอไปตรวจสอบมากมาย ก็โดนย้าย วุ่นวายไปหมด มันก็ลำบากเหมือนกัน เราก็ไม่ขัดข้องนะครับว่าจะอย่างไร แต่ ป.ป.ช. ก็ไม่ขัดข้องถ้าเผื่อว่าจะมารวม หรือว่าจะแยกกันอย่างไร แต่ว่าหลักมันต้องเป็นอิสระ ผมดูหลักตรงนั้นเป็นหลักนะครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พรมิมล ๕/๖

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผม สุพจน์ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เท่าที่ฟังนะครับ
ทุกองค์กรต้องการความเป็นอิสระ ที่นี้เท่าที่ฟังดูกรรมการ ป.ป.ช. หลายท่านได้พูดถึงศาลปกครอง
ในกรณีที่ศาลปกครอง ในบางกรณีก็เป็นอุปสรรคในการทำงานของ ป.ป.ช. นะครับ เท่าที่ฟังดู
มีท่านหนึ่งท่านบอกว่าเมื่อ ป.ป.ช. ซึ่ข้อมูลความผิดแล้วส่งไปศาลปกครอง ศาลปกครองก็เริ่มตั้งต้น
ตั้งเรื่องใหม่เลย เริ่มไต่สวนใหม่ แล้วก็บอกว่าศาลปกครองควรจะพิจารณาเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับ
เรื่องความชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของ ป.ป.ช. ศาลปกครอง
ควรจะทำหน้าที่ต่อยอดเท่านั้นนะครับ ไม่ควรจะมาเริ่มไต่สวนใหม่ ทำให้คดีมันล่าช้าออกไป
ถ้า ป.ป.ช. ต้องการให้มีการบัญญัติให้องค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ คล้าย ๆ ว่าทำตามความต้องการ
ของ ป.ป.ช. ที่ว่าจะต้องกำหนดเวลาเลยว่า ป.ป.ช. ส่งมาเท่านี้ องค์กรเหล่านั้นต้องต่อยอด
หรือว่าทำงานต่าง ๆ ให้เป็นที่ ป.ป.ช. ต้องการ อย่างนี้คิดหรือไม่ว่าการที่เราจะบัญญัติอย่างไร
อย่างหนึ่งให้องค์กรต่าง ๆ เหล่านั้นทำตามความต้องการของ ป.ป.ช. จะไม่เป็นการทำให้
ความเป็นกลาง ความเป็นอิสระขององค์กรเหล่านั้นเสียเลยหรือ -----

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

กมธฯ มาศ ๖/๑

อย่างเช่นมีกรณีหนึ่งซึ่งเป็นข่าวเป็นคราวเมื่อไม่ช้าไม่นานมานี้ในกรณีที่ ป.ป.ช. เขาไปไต่สวนในคดีของการเปลี่ยนองค์คณะในศาลปกครอง แล้วศาลปกครองก็ถือว่าศาลปกครองมีอิสระในการที่พิจารณา แล้วก็ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจที่จะเข้าไปคล้าย ๆ ว่าเข้าไปยุ่งเกี่ยวในกิจการของศาลปกครอง เพราะถือว่าศาลปกครองมีอิสระในการทำงาน แล้วเขาก็มี ก.ศป. คือคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองอยู่แล้ว ทีนี้ผมอยากจะทราบความเห็นของ ป.ป.ช. นะครับว่า อย่างเช่นกรณีนี้ศาลปกครองน่าจะมีคล้าย ๆ ว่าก็ไปปรึกษาหารือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีการประสานงานกัน แทนที่จะให้มีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะทำให้รู้สึกว่าเป็น ป.ป.ช. จะทำให้คดีต่าง ๆ เสียความเป็นอิสระ เสียความเป็นกลางไป อยากจะทราบความเห็นว่าเป็น ป.ป.ช. ยืนยันอยู่หรือไม่ที่จะให้มีการบัญญัติเช่นนี้ในร่างรัฐธรรมนูญ ขอขอบคุณครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ : ท่านประธานครับ ผมขอให้ข้อมูลสักนิดหนึ่งในเรื่องนี้ ก็คือกรณีของการที่เราได้ไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ที่จริงแล้วก็คิดว่าชัดเจนแล้ว คือบอกว่าให้วินิจฉัยแต่เฉพาะในกรณีของการตรวจสอบกระบวนการ พุดกันตรง ๆ เลย ไม่ใช่วินิจฉัยในเนื้อหาที่ทาง ป.ป.ช. หรือองค์กรนั้นได้วินิจฉัยอยู่แล้วเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อน ปรากฏว่าทางอาจารย์วิชัยก็เสนอข้อนี้ไปบอกว่าตามรัฐธรรมนูญเป็นอย่างนี้ ๆ ศาลตอบบอกว่าที่พูดมานั้นก็จริงอยู่ รัฐธรรมนูญเขียนอย่างนั้น แต่ศาลก็มีอำนาจตุลาการเป็นอำนาจทั่วไปซึ่งตรวจสอบได้ทุกเรื่องแม้ในเรื่องเนื้อหาที่ตาม นี้คือเข้าไปสู่กระบวนการที่ยิ่งกว่าที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญอีกคือหมายความว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เคยมีกรณีที่ขัดแย้งกัน เพราะฉะนั้นเราถึงได้เอามาบัญญัติไว้ให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ แต่ปรากฏว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ กลับดีกว่า เพราะอะไร เพราะว่ามีบทบัญญัติในเรื่องของการวินิจฉัยชี้ขาดระหว่างองค์กร ความขัดแย้งระหว่างองค์กร ให้เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดได้ และทุกเรื่องเป็นเวลา ป.ป.ช. โต้แย้งไปโดยเสนอเรื่องไปที่ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญบอกว่าศาลปกครองไม่มีอำนาจ อันนี้ศาลปกครองอย่าไปยุ่งเขากลับเป็นเรื่องดีกว่า แต่สมัยนั้นไม่ใช่สมัยท่านรองประธาน คือเป็นสมัยก่อนก่อนหน้านั้นที่บัญญัติรองรับอำนาจขององค์กรอิสระเอาไว้เลย เพราะฉะนั้นเราก็ยึดอันนี้ตลอด แต่พอมาตอนหลังศาลปกครองบอกว่าคนละยุคกัน ศาลปกครองไม่ยอมฟังศาลรัฐธรรมนูญ แล้วพอเราจะส่งไปที่ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดส่งไม่ได้เพราะว่าเราเอาออกที่ว่าความขัดแย้งระหว่างองค์กร เพราะฉะนั้นถ้าจะให้ดีกว่าคือผมยังเห็นว่าให้มีบทบัญญัติที่ว่าด้วยความขัดแย้งระหว่างองค์กรและให้ไปที่ศาลรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

กมธ.มาตรา ๖/๒

ที่ชี้ขาดนี้แบบรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ผมจะสบายใจมากกว่า แล้วเพื่อนของเราก็น่าจะสบายใจมากกว่าครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญอาจารย์อุดม

นายวิชัย วิวิตเสวี : กราบเรียนท่านประธาน แล้วก็ท่านกรรมการ ขอต่อ ยอดอาจารย์วิชาสักกิดหนึ่งครับ ซึ่งความเห็นอันนี้หลักหรือที่ภาษาฝรั่งเรียกว่า deference rule หลักที่ว่าศาลต้องยอมรับนับถือฝ่ายปกครอง เป็นหลักที่แพร่หลายอยู่ทั่วโลกเลย เป็นหลักที่มาจากอเมริกา และในกฎหมายปกครองของอเมริกาเขาเรียก APA บัญญัติไว้เลยว่าขอบเขต การตรวจสอบของฝ่ายตุลาการตรวจสอบการกระทำทางปกครองมีแค่นี้ ๆ เขากำหนดไว้ ไม่ได้ในรัฐธรรมนูญด้วยซ้ำไป กำหนดไว้ในกฎหมายธรรมดาว่าศาลตรวจสอบ ๑. ถ้าหากว่าไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย นอกอำนาจ หรือว่าผิดขั้นตอน หรือ error of law หรือว่าบิดผันดุลยพินิจ หรืออะไร ต่ออะไรอย่างนี้ เขากำหนดไว้ชัดเจนเลย เป็นที่ยอมรับกันเลย ซึ่งขอบเขตอันนี้ผมว่าน่าจะเป็นสากล และอีกอย่างหนึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติ ผ่านขั้นตอน ผ่านอะไรมาผมว่าบางที ละเอียดล่อยิ่งกว่าศาลเสียด้วยซ้ำไป โอเคขั้นตอนบางอย่าง ป.ป.ช. ไม่มี แต่บางอย่างโดยเฉพาะ อย่างยิ่งอย่างหลักเรื่อง unbiased tribunal หลักที่ว่าองค์กรวินิจฉัยต้องไม่มีอคติ อันนี้ เราละเอียดล่อยิ่งกว่าศาลเลย หลักการฟังพยานหลักฐานในสำนวน หลักต่าง ๆ มีหมด เพราะฉะนั้นศาลก็ต้องควรทำหน้าที่มาคุมเกม ต้องแบ่งงานทำ อะไรที่อยู่ในความชำนาญ เฉพาะทางของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อันนี้ศาลก็ต้องคุมเกมว่า manner ในการใช้อำนาจ ของ ป.ป.ช. ชอบหรือไม่ชอบอะไร ส่วนเรื่องรายละเอียดอันนี้ผมว่าศาลต้องปล่อย แต่ที่นี้ ด้วยอย่างที่ว่าอาจารย์วิชาว่า ความเป็นอิสระของศาล ความเป็นอิสระของหน่วยงานอื่นไม่เรียกแขก พุดไปก็เป็นวาทกรรมธรรมดา แต่ถ้าหากศาลพูดมันเรียกแขก น่าสนใจอะไรมา เพราะฉะนั้น ถ้าเกิดว่าศาลไปโอตครวญว่าอันนี้แทรกแซงความเป็นอิสระของศาล การจะหักล้างมันหนักหนา สาหัสเลย แต่ผมก็ยืนยันแล้วว่าหลักการเป็นอย่างนี้ ความจริงในกฎหมายปกครองนี้ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองก็บอกว่าตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการกระทำ ทางปกครอง แต่ว่าศาลปกครองท่านไปไกล ท่านบอกว่าถ้าฟังแล้วจริง ๆ ผิดด้วยกฎหมายก็ต้องผิด ไปด้วย อย่างข้อกฎหมายที่ผมเรียนกันมานี้ ผมกับท่านประพันธ์เรียนกันมา อะไรคือกฎหมาย ข้อเท็จจริง ศาลปกครองท่านไม่ฟังอย่างนั้น ถ้าฟังข้อเท็จจริงผิด ข้อกฎหมายที่วินิจฉัยตามมา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

กมธที่ มาศ ๖/๓

ก็ผิดไปด้วย เพราะฉะนั้นข้อเท็จจริง ๑ ๒ ๓ ท่านฟังใหม่หมดก็เสียเวลา ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไล่สวนมามากมายตามขั้นตอนอย่างเงี้ยระโนเหตุผลในสำนวนมากก็เสียเปล่า เพราะต้องตั้งต้นใหม่ อันนี้ก็เลยกราบเรียนท่านอย่างนี้ครับ ซึ่งผมเองก็อยากจะกราบเรียนถาม ท่านตอบท่านรองประธาน น้อยกว่าก็ยืนยันอย่างที่ท่านอาจารย์วิชาว่ามา อย่างนั้นเอาไม่อยู่ ต้องเขียนไว้ แล้วผมคิดว่า ศาลปกครองก็ยอมรับได้

ประธาน : เชิญอาจารย์อุตม์ครับ

นายอุตม์ รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตบางประเด็นสั้น ๆ ว่าตอนนี้ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นตำรวจ หรืออัยการ หรือว่าเป็นองค์กรที่มีลักษณะรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องของการทุจริตถ้าจะมองในเชิงปราบปราม ผมคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นจากสถานะของ ป.ป.ช. เองที่ยังไม่ชัดเจน หมายถึงว่าทำให้ศาลเองเขาก็มีความรู้สึกว่าจะตกลงจะเชื่อ ป.ป.ช. ได้แค่ไหนในฐานะที่เป็นองค์กรแม้จะเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่ประเด็นนี้ก็อยู่ที่ตัวรัฐธรรมนูญด้วยที่จะเป็นคนไปเขียนว่าใครจะต้องเชื่อ ป.ป.ช. มากน้อยแค่ไหน หรือว่าเราไปออกแบบองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีลักษณะตรวจสอบแล้วต้องถือตามนะครับ ผมมีประเด็นอย่างนี้ว่าปัจจุบันมีคนวิจารณ์ว่า ป.ป.ช. ทำงานช้า เพราะ ป.ป.ช. ไม่เลือก คือไม่ใช่หลักเล็ก ๆ ไม่ใหญ่ ๆ ทำ เรื่องนานก็ยังทำอยู่ เรื่องใหม่ก็อาจจะไปเรื่อย ๆ ที่ผมพูดอย่างนี้ผมมีโอกาสดำเนินเข้าไปทำงานให้ ป.ป.ช. บางเรื่อง แต่ว่าก็เห็นสภาพแบบนี้ก็คงไม่ใช่จะไปดีหลุมว่าทั้งหมดเป็นอย่างนั้นทุกเรื่อง แต่ก็คิดว่าในเรื่องเหล่านี้มีข้อที่น่าคิดว่าเพราะ ป.ป.ช. ไม่คิดว่าตัวเองเป็นตำรวจ ป.ป.ช. คิดว่าตัวเองเป็นองค์กรที่รักษาความยุติธรรมเหมือนกับเป็นกึ่ง ๆ ศาล ผมยังมองว่างานด้าน ป.ป.ช. เป็นเรื่องความรวดเร็ว ถ้าเกิดว่าท่านยังต้องใช้คณะกรรมการ ๘ ท่าน ในการวินิจฉัยก็ดี หรือว่าดำเนินการอะไรหลายเรื่อง ผมว่างานของการตรวจสอบปราบปราม จะยังคงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาอยู่ อันนี้ก็เป็นข้อวิจารณ์ที่ผมคิด ในสมัยที่ผมทำงาน และท่านประธานเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีมาตรวจงานของ ป.ป.ช. ในสมัยนั้น ท่านก็ให้นโยบายว่า ป.ป.ช. อย่าไปดีใจที่ตรวจทุจริตได้ อันนี้ก็เป็นเรื่องที่ผมจำดีใจมาตลอด ตอนนั้นผมเป็นเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ท่านเป็นรัฐมนตรีแล้วท่านไปให้นโยบาย ผมก็เข้าใจว่า นโยบายที่ ป.ป.ช. กำลังดำเนินการอยู่บางครั้งยากที่จะกำหนดแบบเด็ดขาดไปในทิศทางหนึ่ง ทิศทางใด เพราะว่าหลายครั้งพอเราอ้างเหตุผลในทางกฎหมายก็บอกว่าอันนี้กฎหมายบอกว่า

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะฉะนั้นจะไปแยกให้คนใดคนหนึ่งทำไม่ได้ เพราะถือว่ากฎหมายบอกว่าเป็นอำนาจ ตั้งแต่สมัยท่านสวัสดิ์ ออรุงโรจน์ ท่านก็ยืนยันว่าตรงนี้ แยกทำไม่ได้ทุกคนต้องทำด้วยกัน ซึ่งผมมองว่าอันนี้ก็ใช่อุปสรรคที่ทำให้งานช้าอันหนึ่ง แต่ว่า ส่วนที่สำคัญที่ผมเห็นด้วยกับท่านกรรมการหลายท่านว่างาน ป.ป.ช. จริง ๆ แล้วสำคัญที่สุดก็คือ เรื่องของงานป้องกัน คือผมเห็นด้วยตั้งแต่นโยบายท่านประธานตั้งแต่ไปให้กับ ป.ป.ป. แล้วว่า ถ้าเราป้องกันได้ก็เป็นเรื่องที่ทำให้การปราบปรามเบาลง ผมมองว่าการที่เราจะป้องกันได้เป็นเรื่อง ที่ยากมาก เพราะเหตุที่ว่าเรื่องของการจัดการกับการไม่ให้คนโกง ไม่ให้คนหาประโยชน์ต้องทำงาน ร่วมกันกับหลายฝ่าย แล้วที่สำคัญคือบางทีองค์ความรู้ของเราก็ไม่พอที่จะไปสร้างมาตรการ แต่ว่า จุดที่สำคัญผมเห็นว่าข้อเสนอของท่านกรรมการหลายท่านซึ่งผมคิดว่ารับฟังได้ ก็คือมองว่าจะต้องมี มาตรการทางกฎหมายที่ไปกระตุ้นที่ทำให้คนที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติก็ต้องปฏิบัติด้วย เพราะฉะนั้น ผมอยากแลกเปลี่ยนอย่างนี้ว่าถ้าท่านเห็นว่าเรื่องของ ป.ป.ช. ช้าท่านคิดว่าท่านมีมาตรการอะไร ในการที่จะแก้ อันนี้คืออันที่ ๑ ว่า ถ้า ป.ป.ช. ช้าท่านมีข้อเสนอใหม่ว่าจะทำอย่างไร คือในความเห็นผมนี้ผมคิดว่าผมจะแยกสำนวนให้กรรมการแต่ละท่านเลย ๙ ท่านนี้ท่านรับผิดชอบ ไปเลยด้านไหน อาจจะเป็นท่านอาจารย์วิชารับไปด้านตรวจสอบ อาจจะถูกเกี่ยวข้องกับเรื่อง ทางทรัพยากรหรือว่าเรื่องของการบริหารจัดการ เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องอะไรต่าง ๆ ท่านอาจารย์ภักดีอาจจะไปดูเรื่องทางภาคเอกชน ด้านอุตสาหกรรมอะไรต่าง ๆ คือหมายถึงว่า มีการแบ่งกันไปดูเลย ซึ่งเท่ากับว่าในกรณีนี้ก็จะทำให้งานอาจจะเร็วขึ้น แล้วผมคิดว่า การปราบปรามก็ต้องสัมพันธ์กับเรื่องของการป้องกัน ผมเห็นหลายเรื่องที่เราพูดกันว่าจริง ๆ คนที่โกงมากที่สุดในบ้านเมืองของเราคือนักการเมืองครับ ผมคิดว่าทุกสำนักสรุปรวมกันหมด พวกเจ้าหน้าที่ที่โกง โกงเล็กโกงน้อย แล้วเป็นเรื่องเพื่อให้เขาพอมีฐานะอยู่ได้ แต่คนที่โกงค่าโตะนี้ คือโกงเพราะโดยฐานะต้องโกงครับ เพราะจะต้องเอาไปใช้ในทางการเมือง แต่เราอาจจะรู้สึก ว่า ตรงนี้จะไปจัดการเขาอย่างไร เวลาเลือกตั้งเขาใช้เงินครับ ท่านต้องทำงาน ผมมีความรู้สึก ว่า ท่านทำงานอย่าง กกต. ได้หรือเปล่า อันนี้คือข้อที่ผมมีความคิดว่าปัจจุบันเหมือนกับเราต่างคน ต่างทำ ผมจึงเห็นด้วยกับท่านว่าถ้าเกิดท่านบอกว่าจะบูรณาการท่านมีข้อคิดใหม่ว่าจะบูรณาการ กับพวกองค์กรอิสระด้วยกัน หรือว่ากับหน่วยงานในภาครัฐเพื่อจะจัดการกับปัญหาพวกการทุจริต ทางการเมือง ผมมี ๒ ประเด็นนี้ท่านครับ ขอบพระคุณครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กมธฯ มาศ ๖/๕

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายประสาธ พงษ์ศิวกาย : ขออนุญาตท่านประธานครับ ตอนแรกผมได้ไปขึ้น ไปแล้วว่า ป.ป.ช. นั้นเขาทำงานใต้สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ผิด ๓ ฐาน เพราะฉะนั้นถ้าทุจริต ต่อหน้าที่ ผิดตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผิดตำแหน่งหน้าที่การยุติธรรมเมื่อไร ไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษา ตุลาการ อัยการระดับสูง ระดับแคโทนก็ตาม ก็อยู่ภายใต้อำนาจของ ป.ป.ช. นี่ก็จะแก้คำกล่าว ที่ว่า ป.ป.ช. มีอำนาจล้นฟ้าใช่ไหม มันล้นฟ้าเฉพาะ ๓ ฐาน ถ้าผิด ๓ ฐานนี้เมื่อไรให้คุณใหญ่ แคโทนคุณก็ต้องโดน นี่คือหลักการของมันนะครับ ที่นี้พูดถึงศาลปกครอง ศาลปกครองที่ผมได้อ่าน เมื่อสักครู่นี้ตามมาตรา ๒๒๓ วรรคสองของรัฐธรรมนูญเมื่อปี ๒๕๕๐ ว่าอำนาจศาลปกครองนั้น ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น ตรงนี้ผมคิดว่าชัดเจนว่าการวินิจฉัยชี้ขาดของ ป.ป.ช. เมื่อชี้ไปแล้ว ศาลปกครองจะเข้ามาก้าวล่วงไม่ได้ ยกเว้นแต่ถ้ากระบวนการไม่ถูกต้อง กระบวนการไม่ได้ อย่างนั้น โอเคครับเป็นเรื่องของศาลปกครองที่ศาลปกครองต้องทำได้ทุกระดับ ไม่ว่าจะป็นหน่วยไหน ระดับไหนก็ตาม ถ้าคุณกระบวนการไม่ถูกเมื่อไรคุณจะต้องโดนศาลปกครองเล่นงานทันที ที่นี้กรณีที่เรากำลังพูดนี้ไม่ได้พูดถึงเรื่องกระบวนการครับ

ประธาน : ท่านประสาธครับ ผมคิดว่าเรากำลังจะร่างรัฐธรรมนูญ ถ้ามีเหตุผลว่า สมควรต้องทำอย่างนั้นเราเขียนในรัฐธรรมนูญ ไม่ต้องเถียงเรื่องทฤษฎีกันอีกเลย เพราะฉะนั้น ไม่ต้องกังวล เพียงแต่บอกว่าแล้วจะวางใจอย่างไรที่ให้ ป.ป.ช. ชี้แล้วนกเป็นนก ไม้เป็นไม้ โดยไม่ให้ ใครตรวจสอบ จะวางใจได้อย่างไร ถ้าบอกตรงนั้นได้ผมเชื่อว่าเราเขียนรัฐธรรมนูญได้ ยังไม่ต้อง สนใจทฤษฎี เราเขียนดื้อ ๆ เลยบอกว่าใครมาแตะต้องไม่ได้ถ้าเราวางใจได้ ที่นี้ช่วยบอกหน่อยว่า แล้วเราจะวางใจอย่างไร จะให้เขาทดสอบหรือจะให้เขาตรวจเฉพาะในด้านไหน หรือไม่ให้ตรวจเลย ช่วยบอกหน่อย

นายประสาธ พงษ์ศิวกาย : ประธานโทษครับ ขอบพระคุณครับ ที่จริงแล้ว ป.ป.ช. ก็ถูกตรวจสอบได้เช่นกัน ถูกถอดถอนได้เช่นกัน แล้วเราก็เคยถูกถอดถอนมาแล้ว มาตรา ๑๒๕ พูดชัดเจนครับ ถ้า ป.ป.ช. ขาดความเที่ยงธรรมหรือทุจริตต่อหน้าที่ก็ต้องระวางโทษ เป็น ๒ เท่าของโทษที่กฎหมายระบุไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ตรงนี้ผมว่าก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ไม่ให้ ป.ป.ช. ทำนอกกลุ่มนอกทาง นี่เป็นประการหนึ่งนะครับผมคิดว่า แต่ต้องยอมรับว่าถ้าไม่ให้อำนาจ ป.ป.ช. อย่างเต็มที่และกว้างขวางและเป็นอิสระผมว่าอย่าหวังเลยว่าการทุจริตจะลดลง เพราะการทุจริต

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นับวันจะใหญ่โต นโยบายลึกลับซึ่งจับยากยิ่งขึ้น ๆ ตามลำดับ ปลาตัวโตตื่นแรงครับ เขาจะมีอำนาจเงิน อำนาจหน้าที่ของเขาสูง กว่าจะได้แต่ละคดี คดีใหญ่ ๆ ต้องถามท่านอาจารย์วิชาครับ เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่ให้เสียติดปีก เสียกินอาหารอยู่บนพื้นดิน เวลาจับสัตว์บนอากาศก็ต้องติดปีกให้ด้วย ผมว่าตรงนี้ต้องเห็นใจ ป.ป.ช. ผมยังคิดว่าอะไรที่ทำให้เสริม ป.ป.ช. ให้มีฤทธิ์มีเดชเล่นงานคนโกงที่มีฤทธิ์มีเดชมากเหลือเกินได้ ผมว่าน่าจะเป็นคุณประโยชน์แก่แผ่นดิน ที่นี้ก็มาอยู่ที่ท่านอาจารย์ได้กรุณาพูดเมื่อสักครู่นี้ว่าแล้วอย่างไรจะตรวจสอบ ป.ป.ช. ได้ละถ้าเพื่อ ป.ป.ช. เกิดตุกติก ผมว่ามีทั้งกระบวนการถอดถอนและลงโทษ อย่างราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ ชื่อ ก็เข้าสิทธิการดำเนินการได้ ส.ส. ส.ว. ไม่น้อยกว่า ๑ หนึ่งใน ๕ อะไรอย่างนี้ ก็ดำเนินการได้ แม้กระทั่งเดี๋ยวนี้พออาจารย์วิชากับคณะได้ตรวจสอบเรื่องเรื่องหนึ่ง ปรากฏว่าถูกอดีต ส.ส. ท่านหนึ่งฟ้องศาล ศาลก็รับครับ พอศาลรับปุ๊บทุกคนออกสันขวัญแชนหมด แต่อาจารย์วิชารอดแล้วครับเพราะว่าเป็นกรรมการ ป.ป.ช. แต่เด็กทั้งหลายขอลาออก อาจารย์วิชาคงยืนยันได้ ถ้าเพื่ออย่างนี้แล้วจะให้คน ป.ป.ช. มีขวัญกำลังใจที่จะทำงานต่อด้านทุจริตได้อย่างไร ผมว่า ป.ป.ช. ต้องเป็นองค์กรพิเศษครับ เป็นองค์กรพิเศษที่เขาจะได้มีกำลังใจและมีดาบในมือ แม้กระทั่งมาตรา ๙๒ ที่กฎหมาย ป.ป.ช. ก็บอกไว้ว่าถ้า ป.ป.ช. ซ้ำมูลเกี่ยวกับเรื่องวินัยแล้วแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาว่าลูกน้องคุณถูกวินัยร้ายแรง คุณต้องลงฐานความผิดตามนี้เลยโดยไม่ต้องตั้งกรรมการสอบสวนอีก เพราะอะไรล่ะครับ ก็เพราะไปเจอปัญหาที่เจ้านายเขาพอได้รับการชี้มูลจาก ป.ป.ช. ปุ๊บเขาก็ไปตั้งกรรมการแล้วก็ช่วยลูกน้องเขากัน ถ้าพูดอย่างนั้นก็แก้ปัญหามาไม่ได้สักที นี่เป็นตัวอย่างตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้แสงแก่ ป.ป.ช. ผมก็เอาเรื่องนี้มาเทียบเคียงครับ ว่าเรื่องนี้ต้องให้แสงกับ ป.ป.ช. เหมือนกัน เหมือนอย่างกรณีพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน มาตรา ๑๐๐ ถ้าบอกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ได้ถูกตั้งกรรมการก่อน หรือไม่ได้ถูกดำเนินการทางวินัยก่อนขณะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือพ้นแล้วไม่เกิน ๑๘๐ วัน ถ้าไม่ดำเนินการเลย ผู้นั้นก็จะรอดไปเลย ป.ป.ช. ก็เล่นงานไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้น ผมยังคิดว่าอย่างนี้เป็นรูโหว่รูใหญ่ที่เราที่ไม่สามารถจะตามเล่นงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่โกงเงินได้ นี่ละครับเป็นเหตุให้ทุจริตเคลื่อนไหวอยู่ขณะนี้ ผมคิดว่าอย่างนั้นท่านครับ

นายวิชัย วิวิตเสวี : ผมขออนุญาตตอบท่านประธานนะครับ ที่ว่าทำไมจะให้ไว้ใจ ป.ป.ช. ได้ ป.ป.ช. ได้รับอาญาสิทธิ์ไปชี้เป็นชี้ตายข้าราชการ ชี้เป็นชี้ตายนักการเมือง แล้วจะเอา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

กมธฯ มาศ ๖/๗

อะไรประกันว่าอย่างที่ ป.ป.ท. ทำมันถูกต้อง องค์กรอื่นแต่ต้องไม่ได้อะไรอย่างนี้ กระผมก็
กราบเรียนแล้วว่าสิ่งที่ประกันได้คือหลักกระบวนการอันควรแห่งกฎหมาย หลัก deal process
of law คือขั้นตอนในการไต่สวน การวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีขั้นตอนอย่างไร
อย่างนี้จะเป็นหลักประกันได้ว่าสิ่งที่ ป.ป.ช. ทำไปนี้ถูกต้อง ซึ่งปัญหาว่า ป.ป.ช. ทำไปนี้ถูกขั้นตอน
หรือไม่ อันนี้องค์กรตุลาการตรวจสอบได้ เช่นว่าคดีนี้มีให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาแก้ตัวไหม หรือว่า
องค์ประกอบของผู้วินิจฉัยมีอคติต่อผู้ถูกกล่าวหาหรือเปล่า หรือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ฟังพยานหลักฐานนอกสำนวนหรือเปล่า หรืออะไรต่าง ๆ นานา เหล่านี้องค์กรตุลาการสามารถ
ตรวจสอบได้ ถ้าตรวจสอบแล้วก็ต้องเป็นหลักประกัน ส่วนตรวจสอบถูกหรือผิดก็ต้องอยู่ใน
ความชำนาญเฉพาะทางของ ป.ป.ช. อันนี้ พุดง่าย ๆ คือว่าศาลต้องมาสอน ป.ป.ช. ว่าจะตกปลา
อย่างไร สอนวิธีการว่าจะต้องทำตามขั้นตอนอย่างไร ถ้าไม่ถูกต้องก็ย้อนสำนวนหรือยกฟ้องไป
เพิกถอนคำสั่งไป ป.ป.ช. จะได้ว่าทำอย่างนี้ไม่ถูกต้อง ขัดต่อหลักกระบวนการอันควร
แห่งกฎหมาย จะได้ทำใหม่ให้เข้ากับมาตรฐาน คือพุดง่าย ๆ ว่าศาลต้องมาวางมาตรฐานให้ ป.ป.ช.
ไม่ใช่ศาลมาทำเสียเอง มาตกปลาให้ ป.ป.ช. เป็นตัว ๆ ไปอย่างนี้ ที่ ป.ป.ช. ตกปลาจะต้องเสียเปล่า
มาตกใหม่ ๆ อะไรอย่างนี้ อย่างนี้ผมว่านักกฎหมายยอมรับได้ ศาลเองท่านก็ต้องยอมรับได้
ว่าอะไรอย่างนี้ เมื่อสักครู่มีข้อถามอีกว่ากรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนศาลอยู่ หรืออะไรต่ออะไรอย่างนี้
อันนี้ก็ต้องกราบเรียนท่านว่าก็ต้องมีขอบเขตว่าศาลในขอบเขตหนึ่งกรรมการ ป.ป.ช. ไม่แต่ต้อง
เลยความเป็นอิสระนี้ แต่ว่าถ้าเกินขอบเขตนั้นไปกรรมการ ป.ป.ช. ก็ต้องดู แต่ก็อยู่ภายใต้หลักการ
ยอมรับนับถืออย่างที่เรากราบเรียนท่านประธานมา กราบขอบคุณท่านประธานครับ

ประธาน : เชิญท่านภักระ

นายภักระ คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ คือผมมองเห็นอีกประเด็นหนึ่งก็คือว่า
มีความสำคัญแล้วก็น่าจะเป็นปัญหาของ ป.ป.ช. อยู่ ก็คือว่าการทำเรื่องทุจริต corruption
ถ้าได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล หรือว่าสังคมก็ดีไป แต่ผมมองว่าพันธมิตรที่อยู่ในระดับสากล
ของท่านเป็นอีกอันหนึ่งที่สำคัญมาก ทีนี้ที่ผ่านมาเท่าที่ทราบก็คือว่าพอไปทำภาคีอะไรตกลง
กับต่างประเทศไว้แล้ว กว่าจะที่รัฐบาลจะให้การอนุมัติตามสัญญาที่ดี อะไรก็ดี เขาก็ดึงไว้จน
ล่าช้ามาก อีกประการหนึ่ง ลักษณะแนวโน้มคือว่าจะมีอาชญากรรมข้ามประเทศ หรือการทุจริต
ข้ามประเทศกันที่ปรากฏหลังสุดก็กรณีเรื่องเหมืองทองคำ น่าจะเพิ่มมากขึ้น แนวโน้มพวกนี้

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

น่าจะเพิ่มมากขึ้น ที่นี้วิธีทำงานที่จะจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะแบบนี้ หรือการทุจริตร่วมกัน โกงร่วมกันข้ามชาติแบบนี้ มีอะไรที่เป็นปัญหาของท่านไหมครับ แล้ววิธีการที่จะไปเอาพันธมิตรมาโดยที่ท่านไปลงนามในภาคีอะไรต่าง ๆ แล้วกว่าที่รัฐบาลเขาจะเห็นชอบอะไรต่าง ๆ นี่มีปัญหาอุปสรรคอะไรที่เราควรจะต้องไปถึงตรงนั้นหรือเปล่า ขอบพระคุณครับ

ศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ : กราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมการครับ ต้องขอขอบคุณที่ท่านกรรมการได้กรุณากระเด็นนี้ขึ้นมาเพราะว่าเป็นปัญหาจริง ๆ ที่ผ่านมา เพราะว่าเราเองก็ได้เข้าไปเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญา UNCAC ตั้งแต่แรกเลย พยายามจะเข้าไป แต่ก็เข้าไม่ได้สักทีจนกระทั่งมาเมื่อปี ๒๕๕๓ รัฐบาลในสมัยนั้นก็ได้เห็นด้วยกับความสำคัญของการเข้าไปเป็นภาคีก็เลยได้ให้สัตยาบันแล้วก็เข้าไป ที่นี้ในการที่เราเข้าไปเป็นภาคี ปัญหาสำคัญอันหนึ่งก็คือว่าเราจะสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามข้อผูกพันภายใต้อนุสัญญานี้ได้กับประเทศต่าง ๆ ก็ต่อเมื่อเราเองมีกฎหมายภายในรองรับเพื่อที่จะให้ดำเนินการได้ทุกมาตรการเรื่องสำคัญ ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางด้านการที่จะเป็นความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ ก็ดี หรือว่าในเรื่องของการติดตามเรียกทรัพย์สินคืนซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ อันนี้ก็จะเป็ประเด็นสำคัญที่ได้มีการเสนอขอแก้ไขกฎหมาย แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จจนะครับ เพราะว่าที่ผ่านมานี้พอกระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพแล้วก็พยายามไปแก้ประมวลกฎหมายอาญา รวมทั้งกฎหมาย พ.ร.บ. ว่าด้วยความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ ก็ไม่ผ่านสักที ไม่ได้เข้ามาในระเบียบวาระของการพิจารณาของสภา พอจะเข้ามาอยู่ในระเบียบวาระก็มีการยุบสภาส่งคืนกลับไปทางฝ่ายบริหารใหม่อย่างนี้เป็นต้น สุดท้ายทาง ป.ป.ช. เองก็ต้องมีการเสนอขอแก้ไขกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะให้เราสามารถที่จะนำเอามาตรการบางส่วนที่สำคัญเข้ามาอยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เพิ่งจะมีการแก้ไขแล้วก็มีการประกาศใช้ไปนะครับ ซึ่งในมาตรการเหล่านี้ผมก็ต้องกราบเรียนว่ายังไม่สามารถที่จะครอบคลุมส่วนที่เรามีข้อผูกพันที่จะต้องดำเนินการตามอนุสัญญาได้ทั้งหมด ยังต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกประมาณหนึ่ง เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ถ้าพูดไปแล้วก็จะเป็นปัญหาสำคัญของเราในแง่ที่ว่าถ้าหากเราจะดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการสากลได้ เราก็คงจะต้องมีการดำเนินการเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกันกับข้อบทของอนุสัญญา ซึ่งอันนี้ก็จะเป็แนวทางที่สำคัญ อนุสัญญาเองที่จริงแล้วมีข้อบทหลายระดับ มีทั้งระดับที่เขาเรียกว่าเป็นระดับที่มีผลบังคับหรือ mandatory แล้วก็ระดับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

กมธฯ มาศ ๖/๙

ที่เป็นเรื่องของข้อเสนอแนะ ซึ่งอันนี้ก็แล้วแต่ที่เราจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ สิ่งที่เราจะต้องทำ ก็คือส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะในระดับที่เป็นข้อ mandatory ทั้งหลายเราต้องพยายามให้มีมาตรการภายใน มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายในเพื่อรองรับตรงนั้นให้ได้ เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ ถ้าหากว่าเราสามารถจะดำเนินงานตรงนั้นได้ จะทำให้เวลาที่เรามีการร้องขอความร่วมมือไปกับ ประเทศอื่นที่เป็นรัฐภาคีด้วยกันเขาจะไม่สามารถปฏิเสธเราได้ เพราะว่าอันนี้เป็นลักษณะของ reciprocal treatment ก็คือการต่างตอบแทน คือถ้าหากว่าประเทศที่เราได้ร้องขอ ความช่วยเหลือไปเขาเห็นว่าของเราเองยังมีปัญหามาตรการภายในที่ถ้าหากเขามีปัญหา อย่างเดียวกันแล้วขอความร่วมมือมาที่เรา เราก็ไม่สามารถจะตอบสนองเขาได้ เขาก็จะมีข้ออ้างที่จะ ไม่ให้ความร่วมมือ เพราะฉะนั้นอย่างที่ท่านกรรมการกรรณฯ ก็หมายความว่าถ้าเราสามารถที่จะ มีการแก้ไขกฎหมายภายในจนเราสามารถดำเนินการตามข้อผูกพันภายใต้สนธิสัญญาได้ทั้งหมดแล้ว เราก็จะได้รับความร่วมมือจากรัฐภาคีของสนธิสัญญานี้ได้อย่างสมบูรณ์ครับ แล้วก็จะมีผลอย่างยิ่ง ต่อการที่เราจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับปัญหาต่อไปในอนาคต เพราะอย่างการที่เราเข้าไป เป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นการเปิดโอกาสให้เกิด มีปัญหาในลักษณะข้ามชาติมากยิ่งขึ้น ปัญหาในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติคือเป็นปัญหา ที่เจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการ corruption แล้วก็จะมีเรื่องของอาชญากรรมอย่างอื่น ที่เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย อะไรอย่างนี้ อันนี้จะมีปัญหาเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน เพราะฉะนั้น เรื่องการเตรียมการในเรื่องนี้จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นมากครับ

นายภัทระ คำพิทักษ์ : ท่านครับ ขออนุญาตต่อเนื่องนิดหนึ่งครับ คือถามให้ชัด ๆ กว่าเดิม คือปัญหาจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น แต่พูดง่าย ๆ คืออย่างทุกวันนี้เราเปิดบัญชีธนาคาร เราจะต้อง declare กับอเมริกา ซึ่งเป็นเรื่องที่ชาวบ้านหงุดหงิดอยู่ แต่แม้กระทั่งคนโกงของเรา สมมุติว่าเขาโกงไปเดี๋ยวนี้เขาเอาเงินไปอยู่ต่างประเทศ เราก็ไม่มีกลไกอะไรที่จะไปติดตามเอา ทรัพย์สินนั้นคืนท่านอาจารย์

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ที่นี้พอเราจะมาบอกว่าจะแก้กฎหมาย กฎหมายก็ไม่ผ่านสภา ก็คงจะต้องอาศัยกำลังเข้าไปเชื่อมกับข้อตกลงระหว่างประเทศซึ่งจะบีบบังคับเรา ถ้าเป็นไปตามนั้นอาจต้องเพิ่มกำลังให้เราด้วย ไม่รู้ทางกรรมการเห็นว่าควรจะมีข้อบัญญัติอะไรสักอย่างที่จะช่วยต่อท่อตรงนี้ได้ไหมครับ นอกจากนี้ว่าผมก็ยังนึกไม่ออกแต่ผมมองเห็นปัญหาอยู่ คือทำอย่างไรกฎหมายก็ไม่ผ่านสภา แล้วเราก็ติดตามเอาทรัพย์สินพวกนั้นไม่ได้หรือแม้กระทั่งว่าอาชญากรรมข้ามประเทศที่จะเพิ่มมากขึ้น เราก็ป้องกันไม่ได้ แต่ในขณะที่ประเทศอื่นเขาใช้กลไกกฎหมายภายในของเขาจนกระทั่งว่าเขามีสภาพบังคับต่อพลเมืองของเราแล้วผมรู้สึกอันนี้เป็นปัญหา

นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ : ขอประทานโทษครับ อย่างที่ผมเรียนตั้งแต่ตอนต้น ต้องกำหนดบทบาทของ ป.ป.ช. ไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญเลยครับว่า ป.ป.ช. คล้าย ๆ เป็นหน่วยงานหลัก focal point ในการที่จะปฏิบัติต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพันธกรณีที่เรามีอยู่กับอนุสัญญาสหประชาชาติก็รวมกันทั้งหมดถ้าอยู่ในตัวนั้นเราก็จะเป็นตัวต้นที่สามารถจะดำเนินการอะไรต่ออะไรได้ แล้วเราก็ใช้ตรงนี้ว่าต้องมีเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญแล้ว ต้องทำไปตามนั้น ตอนนี้อย่ามี ที่เราแก้คราวนี้ไม่มีครับเราก็แก้ไปอย่างนั้น แก้ได้บางส่วนเท่านั้นเอง ถ้ามีอย่างนี้หมายความว่า ป.ป.ช. มีหน้าที่เป็น focal point เลย ที่จะต้องทำเรื่องทุกอย่างตามทรัพย์สินอันอะไรก็ได้ แต่ก็สามารถทำได้ครับ

ประธาน : ผมมีคำถามเยอะครับ แต่มีทั้งคำรำพึงรำพันและนิทานเล่าให้ฟัง คำถามสั้น ๆ ถามก่อนว่าหลังจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ออกมา ตัดตำแหน่งผู้อำนวยการลงไป แล้ว ป.ป.ช. มีเรื่องค้างอยู่ทั้งหมดเท่าไร และเรื่องที่ทำได้เร็วที่สุดใช้เวลานานเท่าไร เรื่องที่ช้าที่สุดใช้เวลานานเท่าไร เลขาธิการจะตอบก็ได้

นายสรรเสริญ พลเจียก : กราบเรียนท่านประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ผม สรรเสริญ พลเจียก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญใช้เราทำสถิติในเรื่องร้องเรียนตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ จนถึง ๒๕๕๘ ในปี ๒๕๕๐ เรามีเรื่องค้างที่ยกมาจากปีก่อน ๆ ๑๑,๕๗๕ คดี แล้วเราปรับใหม่ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ จนถึง ๒๕๕๘ ๒๕,๖๒๕ คดี โดยรวมแล้วก็คือ ๓๗,๐๐๐ กว่าคดี แล้วเราทำเสร็จไปจำนวน ๒๖,๐๐๐ กว่าคดี ซึ่ง ณ เวลานี้เราก็มีเรื่องค้างอยู่ ๑๐,๘๐๐ กว่าคดี ท่านถามบอกว่าเรื่องที่เราทำเสร็จเร็วที่สุด

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

เราใช้เวลาเท่าไร เรามีกระบวนการในการทำงานเราแยกเป็น ๒ ระดับก็คือ เมื่อรับเข้ามาแล้ว กระบวนการของเราคือการแสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งในการแสวงหาข้อเท็จจริงถ้าไม่มีมูลก็จะจบเลย ซึ่งบางเรื่องเราใช้เวลาประมาณสัก ๓ เดือน หรือ ๖ เดือนก็จบ แต่ถ้าสมมุติว่าเราแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วมีมูลจะไปสู่กระบวนการไต่สวน ซึ่งกระบวนการไต่สวนโดยปกติที่เรากำหนดกรอบในการทำงานไว้คือ ๑๘๐ วัน แต่ว่าทั้งนี้ทั้งนั้นก็จะมีประเด็นอื่น ๆ อีกค่อนข้างเยอะอย่างที่เราบอกว่าในการทำงานของ ป.ป.ช. เราพยายามที่จะทำงานให้ได้มาตรฐานเท่ากับผู้ดำเนินการในทางปกครองก็คือ deal process อย่างที่อาจารย์วิชัยท่านพูด เพราะฉะนั้นสิทธิทั้งหลายของผู้ถูกกล่าวหาไม่ว่าจะเป็นการคัดค้านผู้ไต่สวนก็ดี สิทธิที่จะให้เขาชี้แจงแสดงพยานหลักฐาน บางเรื่องท่านจะเห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาท่านอ้างพยานหลักฐานเป็นร้อย ๆ ปากก็มีเยอะมาก แล้วก็พยายามจะประวิงเวลาก็เห็นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นในสถิติคดีบางเรื่องใช้เวลาเร็วไม่ได้ ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อที่เราจะทำงานให้ได้ข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์ที่สุดแล้วเราถึงจะวินิจฉัยก็ให้โอกาสเยอะเลยครับ หลังจากวินิจฉัยไปแล้วก็ยังมีมารมาขอทบทวนขออะไรอีกเยอะ บางเรื่องท่านเชื่อไหมครับเรื่องคดีใหญ่ ๆ อย่างที่ว่าบางเรื่องเกือบปีก็ยังไม่ออกไม่ได้ ยังวินิจฉัยส่งให้อัยการไม่ได้ก็มี อันนี้คือตอบท่านเบื้องต้นว่านี่คือสภาพปัญหาที่เราเผชิญ

ประธาน : ไม่ได้ตอบครับ ท่านกำลังพยายามแก้ตัว คำถามของผมคือสั้นที่สุดเท่าไร ยาวที่สุดเท่าไร ยังไม่ต้องให้เหตุผลครับ ท่านให้เหตุผลเลยไม่บอกเลยแล้วยาวที่สุดเท่าไร

นายสรรเสริญ พลเจียก : ที่สั้นที่สุดก็เมื่อกี้ผมเรียนประมาณบางเรื่องถ้าจบได้เลย ประมาณ ๓ เดือน ถึง ๖ เดือนเสร็จได้ อันนั้นคือสั้นที่สุด แต่ถ้ายาวที่สุดบางเรื่องอาจจะใช้เวลาหลายปีที่ตั้งอยู่ที่ ป.ป.ช. ๕ ปี เกินไปก็ยังมีแล้วแต่คดีอย่างที่ผมกราบเรียนครับ

ประธาน : เวลาใครมาถามผมว่าเจอเรื่องอย่างนี้แล้วจะทำอย่างไร ผมก็ถามว่า แล้วคุณต้องการให้เขาทรมาณหรือต้องการให้เขาผิดเร็ว ๆ ถ้าต้องการทรมาณก็ไปร้อง ป.ป.ช. เพราะนั่นจะทรมาณอยู่อีกนาน อาจถึง ๑๐ ปี แต่ถ้าต้องการเร็วต้องไปทำโดยวิธีอื่น นั่นรำพึงรำพันอย่าไปคิดอะไรมาก

ผมอยากเรียนอย่างนี้ครับว่า เมื่อตอนที่เราเริ่มตั้ง ป.ป.ช. ขึ้นมาใหม่ ๆ ยังไม่มีกฎหมายเป็นองค์กรอิสระแต่มีกฎหมายเฉพาะ เราก็คัดเลือกคนด้วยคุณสมบัติที่ซื่อสัตย์สุจริต

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

มีความเที่ยงธรรม แล้วก็ใจกล้า แล้วก็หวังว่าเขาสอบแล้วเขาจะใช้ดุลยพินิจได้ว่าเรื่องนี้ต้องเอา
จนตาย เรื่องนี้ปล่อยให้ผู้บังคับบัญชาเล่นกันไปเถิด แล้วพบว่าหลายชุดมาจนถึงปัจจุบันไม่มีใคร
กล้าใช้ดุลยพินิจตรงนั้นเลย เพราะฉะนั้นเรื่องทั้งหมดจึงหมักหมม สะสมไปหมด คนที่ร้องว่าอายนี้
โก่งแสนล้านบาท กับคนที่ร้องว่าอายนี้เมื่อวานขึ้นไปเบิกยาเท็จมาเข้าคิวเดียวกัน ที่สำคัญก็คือว่า
วันหนึ่งผมยกตัวอย่างอันนี้ไปหลายครั้งแล้วและยังจะยกไปอีกนาน วันหนึ่งมีข้าราชการคนหนึ่ง
เป็นเจ้าของหน้าทีเจ้าท่าอยู่ที่ระยองถูกร้องว่าจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่ชอบ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง ป.ป.ป. ไปสอบพบว่าเขาได้งบประมาณมา ๔๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อเครื่อง
ขยายเสียงที่จะป่าวประกาศให้ชาวประมงรู้ หมอนี่ดันเป็นนักเล่นเครื่อง คนนี้จะรู้ว่า amplifier
ยี่ห้อนี้ดีที่ ๑ ตัวลำโพงอันนี้ดีที่ ๑ ไมโครโฟนอันนี้ดีที่ ๑ ก็ไปซื้อชิ้น ๑ มาแต่ละอัน ๆ แล้วมา
ประกอบเอง สมบูรณ์ดีพร้อม ป.ป.ป. เห็นใช้เงินไป ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถามว่านี่ผิดไหม ผิด ผิดฐาน
ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง ถามว่าทางราชการเสียหายไหม ไม่เสียหาย
ราชการได้ประโยชน์ไหม ได้ เพราะถูกไปกว่าเก่าตั้งเป็นแสนบาท ป.ป.ป. ก็รายงานมาว่านี่ทำผิด
ให้ลงโทษทางวินัย ผมก็ถามว่าแล้วความเสียหายคืออะไร บอกความเสียหายไม่มี มีแต่ทำผิด
ระเบียบซึ่งเป็นความผิด ผมถามว่าแล้ว ป.ป.ป. มีหน้าที่สร้างมาตรการป้องกันด้วยหรือไม่ เขาบอก
มี ผมก็ถามแล้วทำไมไม่ใช้กรณีนี้เป็นมาตรการป้องกัน แล้วก็ส่งไปให้ผู้บังคับบัญชาเขา เขาจะ
ลงโทษว่าอย่างไรก็แล้วแต่เขาบอกไม่ได้ เมื่อไม่บรรทัดว่าอย่างนี้ก็ต้องว่าอย่างนี้ ผมบอกโอเค
ถ้าอย่างนั้นผมจะได้เข้าใจว่า ป.ป.ป. มีหน้าที่เอาไม้บรรทัดวาง จริง ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้คนขนาดนี้
ใช้เสมียนก็ทำอย่างนี้ได้ ผมก็ไปบอกผู้บังคับบัญชาเขาบอกให้ลงโทษก็ลงโทษ เขาก็ไปลงโทษ
ว่ากล่าวตักเตือน พอลงโทษเสร็จแล้วผมก็บอกให้เรียกคนนี้มาบอกว่าคราวหลังอย่าทำนะ แล้วให้
รางวัลเขาว่าเขารู้จักคิด คิดอ่านได้เป็นคนดีที่จะทำประโยชน์ให้แก่ทางราชการแต่ไม่รู้ระเบียบ
ต้องจับไปสอน ผมก็เล่าให้ฟังเฉย ๆ ทีนี้ถามว่าเมื่อเราสร้าง ป.ป.ช. เราก็ก่อสร้าง ป.ป.ช. ในลักษณะ
คล้าย ๆ กัน คือ ๑. ต้องมีความซื่อสัตย์อย่างประจักษ์ ๒. มีความเที่ยงธรรม ๓. มีความรู้
ความสามารถ ๔. มีความกล้าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งและกล้าใช้ดุลยพินิจ ผมสังเกตมา
ป.ป.ช. จะเดินตามกฎกติกาที่วางไว้แล้วจะไม่ค่อยกล้าแกก จริง ๆ เรื่องบางเรื่องสอบไปนิดเดียวก็รู้
แล้วว่าคนนี้ทุจริตหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือมีเหตุจิตขนาดไหน ถ้าไม่กล้าทำเป็นรายคดี

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ก็ออกเป็นระเบียบก็ได้ว่าเรื่องอย่างนี้ส่งไปให้ผู้บังคับบัญชาให้เขาไปพิจารณากันเอง ไม่ต้องไปเข้าคณะกรรมการไต่สวน ไม่ต้องไปเข้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งใช้เวลาอีกเป็นปี ก็ส่งไปก็ได้ แล้วก็คอยดูว่าลงโทษกันอย่างไรเท่านั้นก็จบ ทีนี้เมื่อต้องทำขบวนการทุกอย่างอย่างเดียวกันหมด จำนำข้าว ๖๐๐,๐๐๐ ล้าน กับซื้อขายใช้ขบวนการเดียวกันเวลาอาจจะแตกต่างกันบ้างเพราะว่าพยานหลักฐานไม่เท่ากัน ก็เสียเวลา ทีนี้บ่นอีกนิดว่าในความสังเกตของผมองค์กรใดก็ตามขยายอำนาจมากขึ้น องค์กรนั้นจะถูกรุมเล่นงานจากคนที่เขาเสียประโยชน์มากขึ้น ๆ และในที่สุดจะเอาตัวไม่รอด เพราะฉะนั้นยิ่งถ้าเราไปสร้างกลไกบอกว่ารัฐบาลไหนมาไปเที่ยวได้หาเสียงแล้วเราจะเป็นคนไปสกัดไปเลย รัฐธรรมนูญจะถูกแก้เป็นอันแรกและจะถูกแก้ด้วยเรื่องนี้ เพราะไม่มีพรรคการเมืองหรือฝ่ายการเมืองไหนจะยอมรับ ถึงจะสุจริตอย่างไรให้ใครมาตัดสินใจว่าเขาจะทำนโยบายอย่างนี้ได้หรือไม่ได้ แน่แน่นอนเราอาจจะเห็นขบวนการว่าทำทางไม่ค่อยชอบมาพากล ยกตัวอย่างสมมุติบอกว่าถ้าผมได้เป็นรัฐบาล ผมจะขึ้นเงินเดือนให้ข้าราชการชั้นตรีคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท มีคนชักว่าเอาเงินจากไหนผมก็ขึ้นภาษีเอาจากรวย แล้วผมก็ดูว่าประชาชน ถ้าคนไหนมีรายได้ปีหนึ่งน้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทผมก็จะสมทบให้อีกเป็น ๓๐,๐๐๐ บาท ผมก็ได้รับคะแนนนิยม ถ้ามว่าจริง ๆ เราคิดว่าทำได้ไม่ได้ ไม่น่าจะได้เพราะว่าในที่สุดจะทำให้สถานะการเงินการคลังของเราเสียหาย แต่เราจะไปบอกกับเขาตอนนั้นคงยาก แล้วเราอาจจะไม่มีอะไรไปพิสูจน์เขา คราวนี้เวลาที่เราคิดว่าเรื่องบางเรื่ององค์กรอิสระอีกอันหนึ่งทำไม่ดี บังเอิญเมื่อวาน สตง. มา เขามาโทษอย่างเดียวกันเลย ป.ป.ช. โทษ สตง. เขาก็บอกว่าเขาสอบแทบเป็นแทบตายมาเป็นปี ส่งไป ป.ป.ช. โน่นอีก ๖ ปี ๘ ปี ถึงจะเรียกเขาไป เขาบอกคนสอบของเขาก็เกษียณไปแล้วแล้วเขาจะไปเอาพยานหลักฐานที่ไหนหรือจะให้คนไปให้การได้อย่างไร เขาก็บอกว่าถ้าอย่างนั้นขอให้เขามีอำนาจในการฟ้องเองได้ไหมโดยไม่ต้องส่งไป ป.ป.ช. วันนี้เราก็ได้ฟังข้อเท็จจริงอีกอย่างหนึ่งว่า สตง. ส่งมาแผ่นเดียว แล้วก็เรียกไปก็ส่งมาอีก ๒ แผ่น แปลว่าในองค์กรแต่ละองค์กรอาจจะมองแต่อำนาจของตัวเองไม่ได้มองภารกิจของประเทศโดยรวม ความจริงถ้ามองโดยภารกิจของประเทศโดยรวมอย่างนี้ไม่ควรจะเกิดขึ้น ทีนี้ผมฟังดูจากที่ท่านพูดผมก็คิดว่า ๑. ความเป็นอิสระของ ป.ป.ช. ต้องมี และต้องมีอะไรที่ไปพิทักษ์อย่างสุดฤทธิ์ ๒. คำวินิจฉัยของ ป.ป.ช. ไม่ควรถูกตรวจสอบในแง่มุมมองของข้อเท็จจริง ถ้าจะตรวจสอบต้องตรวจสอบว่า

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ขบวนการนั้นถูกต้องไหม กลั่นแกล้งเขาไหม ถ้าได้ความว่ากลั่นแกล้งเขาก็โอเค หรือ ๓. ยกเมฆ หรือเปล่า เช่นบอกว่าข้อเท็จจริงได้ความว่าคนนี้ไปเอาเงินเขามาแต่ไม่มีหลักฐานอะไรเลย อย่างนั้นเขาก็ต้องตรวจสอบได้ เพราะฉะนั้นเวลาที่เรามาจะไปเขียนก็ได้ว่าในการตรวจสอบของศาลจะตรวจสอบในแง่มุมไหนได้บ้างก็จะได้จบกันไป แต่ว่าก็คงจะต้องมานั่งช่วยกันดูว่า ในแง่มุมไหนบ้างที่ความเป็นธรรมถึงจะเกิดขึ้น

ที่นี้ในส่วนที่ว่าด้วยเรื่อง ป.ป.ท. ป.ป.ท. ผมจำได้ว่าผมเป็นคนออกแบบให้เขา ออกแบบมาก่อนที่จะมีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ท่านรองเลขาธิการไปนั่งช่วยกันทำ ผมจำได้ว่า ผมออกแบบอย่างนี้ว่าเมืองงานของ ป.ป.ช. มีมากเกินไป ให้ ป.ป.ช. สามารถมอบหมายให้ ป.ป.ท. พิจารณาคดีทุจริตตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการลงไป โดย ป.ป.ช. เป็นคนกำหนดมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ให้ ป.ป.ท. เป็นคนไปทำ แล้วก็ดูห่าง ๆ เมื่อเวลาที่เขาทำเสร็จให้รายงานกลับมา ป.ป.ช. ถ้า ป.ป.ช. เห็นว่าโอเคก็จบกันไป ถ้า ป.ป.ช. คิดว่าอายนี้ทำทางจะช่วยหรือถูกใครเขาบีบมา จะลงไปสอบสวนก็ได้ หรือเรื่องบางเรื่องคิดว่าเรื่องนี้สำคัญะโยงไปถึงผู้ใหญ่ก็ดึงมาทำเสียเองก็ได้ ที่ออกแบบไว้เป็นอย่างนั้น แต่ว่าผมก็ไม่ทันได้ดูว่าพอไปเขียนรัฐธรรมนูญดันไปเขียนบังคับไว้เลย ว่า ป.ป.ท. สอบได้ถึงผู้อำนวยการ อำนาจ ป.ป.ช. ก็หมด คราวนี้พอหมด ป.ป.ท. พอไปตั้งขึ้น ก็กลายเป็นองค์กรที่ซึกจะไม่น่าจะถูกต้องแล้วเพราะจะไม่อิสระ เพราะเดิมไม่ได้มีอำนาจในตัวของมัน มันมีอำนาจเพราะอยู่ในการกำกับของ ป.ป.ช. เพราะฉะนั้นก็พอไปเขียนอย่างนั้นปั๊บ ป.ป.ท. ลอย ๆ ป.ป.ช. ก็ลอยถามว่าแล้วคนทำไม่บ้านแกมีคนทุจริตแต่เฉพาะคนที่เคยเป็นผู้อำนวยการกองเท่านั้นหรือ คนต่ำกว่านั้นไม่มีหรือ หรือถ้าต่ำกว่านั้นแล้วให้ก็ให้ลอยนวลซึ่งตอบตรรกะไม่ได้เลย ตอนที่ไปเขียน ปี ๒๕๕๐ ผมก็นึกไม่ออกว่าเขาทำกันทำไหนเพิ่งมาเห็นเมื่อสักครู่นี้ผมก็ไม่เคยสังเกตเลยว่าเขาไปเขียนแค่นั้นซึ่งตรงนี้จะโอเคไหมถ้าเราย้อนกลับไปที่เราเดิม อำนาจการตรวจสอบ การทุจริตเป็นของ ป.ป.ช. แต่ ป.ป.ช. มีอำนาจที่จะมอบหมายให้หน่วยงานไปทำจะเป็นหน่วยงานที่ทำเรื่องนี้โดยตรง หรือแม้กระทั่งให้เจ้าตัวหน่วยงานที่เป็นผู้บังคับบัญชาของ คนทุจริตเป็นคน ไปสอบสวนก็ได้เพื่อว่าเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็จะได้ไปสอบสวนกันเสียเองแล้วก็คอยเหลือบ ๆ ตาดู ถ้าโกงค่า ๑๐,๐๐๐ บาท ๒๐,๐๐๐ บาท ถึงเขาจะลงโทษไม่ได้สะใจ แต่ถ้าเราลงไปสอบสวนใหม่ อาจจะใช้เงินอีก ๒๐๐,๐๐๐ บาท ทำแล้วยังจะซ้ำเสียกรอบอีกเราก็อาจจะทำโอเคหลับหลับตา

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ไปอะไรก็แล้วแต่ก็ไปว่ากัน ซึ่งถ้าทำอย่างนั้นผมก็คิดว่าอิสระของ ป.ป.ช. ก็ยังมีอยู่ หลักการก็จะยังคงอยู่ ที่นี้อำนาจที่อยากจะขยายอะไรต่ออะไร ผมคิดว่าต้องระวังอันนี้เราก้ยังไม่ได้คิดกันว่าเราก้คิดมาหลายรอบแล้วละว่าจะทำอย่างไร รู้ยู่่ว่ากลไกในการไปหาเสียงเลือกตั้งกับนโยบายประชานิยมอันตรายแต่ยังนึกไม่ออกและหวังว่าก่อนจะครบ ๑๘๐ วันเราจะนึกกันออก ถ้าท่านนึกออกก็ช่วยบอก คราวนี้ในส่วนของ ป.ป.ช. เมื่อเราเลือกคนระดับเขียนเลยแล้วก็โชคดีมาก เราเลือกมาได้ดี พวกท่านแน่ใจไหมว่ากำลังใกล้จะไปกันแล้วแล้วเลือกชุดใหม่ ๆ จะเจ๊งได้อย่างไร เพราะฉะนั้นก็ต้องระวังเหมือนกันว่าพอท่านไปแล้วตายอาตมาสร้างอำนาจไว้พวกนี้มาถึงทำละหมดเลย แล้วจะต้องไปผูกคอตายก็ต้องระวัง ที่ผมพูดถึงคุณสมบัติ ๔ ประการของ ป.ป.ช. เพื่ออยากจะบอกว่าจริง ๆ ๔ ประการนั้นต้องการเพียงเพื่อสำหรับเวลาวินิจฉัยความผิดของคนเท่านั้นเอง เรื่องอื่นไม่จำเป็นหรอก เรื่องการต่างประเทศ เรื่องมาตรการ จริง ๆ พวกเราคิดมาตรการก็คิดหัวแทบแตกก็ไม่ค่อยจะออกเพราะเราก้อยู่ในแวดวงราชการกันทั้งนั้น จริง ๆ อาจจะต้องไปเอาใครก็ไม่รู้พวกนักวิชาการ นักธุรกิจมาช่วยกันคิดจะป้องกันอย่างไร ตรงนี้ไม่ได้ต้องการความซื่อสัตย์สุจริตหรือความกล้าหาญดุเลยพิณอะไรเลย ต้องการความรอบรู้ในเรื่องนั้น ๆ พอดีพอร้ายอาจจะต้องไปเอาคนที่โง่งง ๆ มาช่วยดูถ้าจะป้องกันจะอย่างไร มากกว่าพวกเราซึ่งจะคิดไม่ออก เพราะฉะนั้นเวลาที่เราไปทำงาน แล้วก็แบ่งหน้าที่หรือเอาคนชั้นเขียนไปทำสิ่งเหล่านี้ก็เสียเวลา จริง ๆ เจ้าหน้าที่ก็ทำได้เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่ไปเสียกำลังคนไปทำเรื่องเหล่านี้ นั่งดูห่าง ๆ แล้วก็คอยนั้นผมก็คิดว่ากำลังคนเราก้จะมี มันก็จะมีมาทำงานตัวที่ต้องการพึ่งสติปัญญาคนระดับนี้จริง ๆ อย่างครบถ้วนแทนที่จะไปเสียพวกนั้น คราวนี้ ป.ป.ท. ครั้งหลังสุดเขาก็มาออกแบบใหม่ ท่านรองฯ ก็ไปนั่งอยู่ด้วยกันยังถามเลยว่าดีไหมท่านก็บอกว่าดี ถ้า ป.ป.ช. ทำได้บ้างก็จะดี คือเวลานี้เราไปยึดอยู่ตั้งแต่ต้นใช้ใหม่มา ๑. เข้ามาแล้วไปเข้ากรรมการก่อนว่าจะเอาหรือไม่เอาถูกไหม เสียเวลาไปตั้งไม่รู้เท่าไรแล้วละเพราะกลัวเจ้าหน้าที่จะรวบรวมไปเข้าคณะกรรมการ กรรมการก็ประชุมเรื่องอะไรต่ออะไรเยอะเยอะ พอเอาก็ไปเริ่มไต่สวน ไต่สวนเสร็จต้องมาตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อไปทำอะไรไปสอบสวนหรืออะไรทั้งหมดเป็นแบบพิธีทั้งนั้นเลย แล้วถามว่าแล้วจริง ๆ ใครเป็นคนไปนั่งสอบ เจ้าหน้าที่ใช้ใหม่เพราะ กรรมการไม่มีเวลาพอที่จะไปสอบสวนเป็นหมื่น ๆ คดี ถ้าเราสามารถให้เจ้าหน้าที่เขาเป็นคนสอบภายใต้การกำกับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ของกรรมการจะไม่สะดวกกว่าหรือมาถึงสอบเลยคุณตุลิวามี ไม่มี ถ้าอันไหนบอกว่าไม่มีมูลส่งมาให้กรรมการดูบอกท่านโอเคไหมครับเล่าให้ฟังแล้วบอกโอเคถ้าโอเคก็จบ ถ้าไม่โอเคก็สอบใหม่คือใช้ตัวเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น มิฉะนั้นเราเพิ่มเจ้าหน้าที่ไปอีก ๒๐๐ คน แต่กรรมการก็มี ๙ คนก็แบกภาระมากขึ้น ๆ แล้วจะไปทำงานได้อย่างไร อันนี้ถ้าติดขัดเพราะรัฐธรรมนูญบอกไว้ว่ากรรมการต้องเป็นคนสอบเราก็จะได้เขียนเปิดช่องทางไว้ว่าถ้าท่านขยันไม่มีงานทำปีหนึ่งได้มา ๓-๔ คดี โอเคก็นั่งสอบกันไปทั้ง ๙ คน แต่ท่านมาที่ ๙๙,๐๐๐ คดีสอบไม่ได้ก็จะได้ให้เจ้าหน้าที่เขาสอบก็ไปเขียนกฎหมายกันเอาเองว่าจะใช้วิธีไหนจะได้ไม่ต้องไปผูกพันอยู่ในรัฐธรรมนูญจนตายตัวถ้าอย่างนี้พอไปได้ไหม คือไม่อย่างนั้นผมกำลังนั่งห่วงว่าแล้ว ป.ป.ท. จะทำอย่างไรเชิญคุณสุภาครับ

นางสาวสุภา ปิยะจิตติ : ท่านประธานขออนุญาตนะคะ ในส่วนที่ท่านประธานเสนอมานี่คือถ้าเป็นคดีเล็ก ๆ เราก็ทำอยู่แล้ว เราก็มอบให้พนักงานไต่สวนทำดูแล้วเป็นชั้นแสวงหาแล้วก็ส่งขึ้นมา แล้วก็มอบกรรมการเล็ก ๆ อนุกรรมการเล็ก ๆ ซึ่งนั่งอยู่ก็มานั่งดูแล้วว่าถ้าเกิดว่าไม่มีมูลก็ตกไปครั้งหนึ่ง คราวหนึ่งทุกคนไปนั่งประชุมเกือบอาทิตย์ละ ๒ วันเพื่อไปดูเรื่องการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน หรือว่าถ้ามีมูลก็เสนอเข้ามาตั้งกรรมการไต่สวน แต่ว่าถ้าเป็นคดีเล็กเราก็มอบให้เด็กเป็นพนักงานไต่สวนทำ ถ้าเป็นคดีกลางก็จะมอบ ๒ คน แต่ถ้าเป็นคดีใหญ่จะเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ลงไปคุม ไม่ได้ทำทุกคดีท่านคะ ไม่ได้ทำทุกคดีในทางปฏิบัติปัจจุบันนี้คะ

ประธาน : แต่ถ้าสร้างกลไกเอาไว้อย่างนั้นก็เลยทำให้ไม่คล่องตัวพอ จริง ๆ เรื่องบางเรื่องพอเห็นข้อหาส่งไปกระทรวง กรมเขาได้เลย อ้ายนี้มาสาย ป.ป.ช. จะไปสอบทำไมส่งไปเลย อ้ายนี้เบิกค่าธรรมเนียมไปเท่านั้นเท่านั้นส่งไปคุ้มกว่าด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นถ้าเปิดช่องไว้ว่า ป.ป.ช. ไม่จำเป็นต้องสอบหมดทุกเรื่อง แต่ว่าต้องมีลิมิตว่าไม่ใช่ถ้ารัฐมนตรีทำผิดก็ไม่ต้องสอบอย่างนั้นถ้าระดับนั้นต้องสอบหมด แต่ถ้าระดับล่าง ๆ ไม่สอบเสียบ้างเพื่อเอาไปสอบรัฐมนตรี คราวนี้มีอีกอันหนึ่งที่ผมกำลังคิดว่า ป.ป.ช. ก็คงกังวลกลัวคนกล่าวหาว่าเลือกที่รักมักที่ชัง เพราะฉะนั้นก็ running number ตรง running number ทำให้สังคมไม่ค่อย happy เช่นก็บอกรัฐมนตรีเขากำลังจะซื้อเครื่องบินโกงกันหนักมีคนร้องเข้าไปเดินไปอยู่ที่ลำดับที่ ๑๑๐ ตามคิวแล้วอย่างไร รัฐมนตรีอีกคนหนึ่งถูกฟ้องว่าใช้น้ำมันรถเปลืองก็ต้องไปสอบน้ำมันรถเปลืองนั้นก่อน

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

สายชล ๗/๘

ก่อนที่จะไปสอบจะซื้อเครื่องบินว่าจะมาถึงคืนนี้เครื่องบินซื้อไปแล้ว เพราะฉะนั้นต้องการไหม่ว่า
ดุลยพินิจในการสอบเลือกได้หรือบังคับไปเลยเพื่อให้เป็นทางเลือกกว่าในกรณีที่กระทบกระเทือน
ต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติหรือในระดับนโยบายให้ทำก่อน ผมว่าถ้าอย่างนั้นคนอาจจะเออ
ค่อยโล่งใจหน่อยอย่างนี้ เชิญครับ

นางสาวสุภา ปิยะจิตติ : ขณะนี้ทาง ป.ป.ช. ก็ทำอย่างนี้นะคะ เอาเรื่องทั้งหมด
มาทางทุก ๆ สัปดาห์ ถ้ามีเรื่องใหญ่เรื่องด่วน ขึ้นทางด่วนเลยคะ แต่ถ้าเรื่องที่ไม่สำคัญก็เข้าคิว
จะเป็นพวกรัฐมนตรี พวกมูลค่าเราเอาขึ้นทางด่วนเราบอกเป็นเรื่องี่ด่วนขอให้ทำมาภายใน
๒ สัปดาห์เขาก็จะทำเข้ามาเป็น list ทุก ๆ สัปดาห์คะท่าน

ประธาน : ทำได้อยู่แล้วไม่ต้องเขียนในรัฐธรรมนูญ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ : ท่านประธานครับ ที่ท่านประธานเสนอมานี้
จะสอดคล้องกับที่เราทำแต่เรามีอะไรรองรับอยู่จะทำให้ได้ความมั่นใจยิ่งขึ้นแล้วสบายใจ
กับประชาชนว่าที่ทำไมเป็นเพราะว่าเรื่องสำคัญเรื่องี่กระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน
เขียนอย่างนี้ไว้ดีครับ เห็นด้วย

ประธาน : อีกอันหนึ่งที่ยอยากให้คุณสุภาช่วยคิดหน่อยที่บอกว่าพอใครมาเป็น
เจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่เราต้องแสดงทรัพย์สินและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ ผมว่าทากรุณไปหน่อย
ต้องนึกถึงสิทธิมนุษยชนเขาบ้าง คือให้เขาแจ้งไม่มีปัญหาแจ้งแล้วเก็บไว้ก็ ป.ป.ช. ก็ถึงเวลาก็เอา
มาสอบ แต่ว่าถ้าให้เขาไปเปิดเผยแล้วรูนพอลถึงบ้านนอกถูกปล้นถูกฆ่าตายยิ่งให้ถ่ายรูปเพชรพลอย
มาอันนั้นถูกบีบคอตายอันนี้ก็จะเปิดเผยก็โอเคเฉพาะสำคัญที่ top ก็โอเค แต่ว่าอย่างอื่นถ้าจะให้
เขาแจ้งก็เก็บไว้ใช้ระบบ IT เก็บไว้ได้ เชิญครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นางสาวสุภา ปิยะจิตติ : เนื่องจากดูบัญชีทรัพย์สินเขาจะมีปัญหา มากก็คือพวกนายก อบต. ค่ะ นายก อบต. ได้รับคำร้องเรียนว่าตอนแรก ๆ มากก็ไม่มีเงิน แต่พอเป็นนายก อบต. ๒ วาระนี้รวย คือคนที่ เป็นสมาชิกใน อบต. เขาก็บอกว่าคนนี้รวยผิดปกติมากเลย แต่เขาไม่ได้บอกว่ารวยขนาดไหน สุภาก็คิดว่าถ้าจะให้เราลงไปตรวจสอบว่าคนนี้ร่ำรวยหรือไม่ วิธีการเอาเบอร์หนึ่งของนักการเมืองท้องถิ่นที่ถูกเลือกมาประกาศ แต่ถ้าเป็นข้าราชการประจำไม่ต้องก็ได้เบอร์หนึ่ง เช่น นายก อบต. อบจ. ซึ่งเขาจะต้องถูก focus โดยประชาชนที่เขาเลือกมาอยู่แล้ว เฉพาะตำแหน่งเท่านั้นเองค่ะ แต่ว่าในกฎหมายรัฐธรรมนูญเขียนไว้แค่ ๔ ตำแหน่ง คือนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ว. ส.ส. เท่านั้นเองที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นเราไม่สามารถเปิดเผยนายก อบต. หรือ อบจ. ได้เลย ก็เลยทำให้พวกนี้รอดจากการตรวจสอบจากสมาชิกในท้องถิ่นนั้นค่ะ

ประธาน : ก็เราให้เขาแจ้ง พอเขาพ้นเขาก็แจ้ง พอเห็นแตกต่างกันเราก็ดำเนินการได้อยู่แล้วใช่ไหม

นางสาวสุภา ปิยะจิตติ : ในการเปิดเผยเราต้องการทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบคนของเขาด้วย คนที่เป็นผู้แทนเขามีความสุจริตในเบื้องต้นหรือไม่ ถ้าไม่มีการเปิดเผยเขาก็จะลอยตัว หรือบางครั้งนายก อบต. บางคนก็ไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน

ประธาน : ถ้าไม่ยื่นจะเอาโทษตัดคอเลยก็เอา

นางสาวสุภา ปิยะจิตติ : คือในมุมมองของสุภาก็คิดว่าถ้าเป็นนายก อบต. ซึ่งใช้อำนาจอนุมัติควรจะต้องเปิดเผยให้กับสมาชิกคนที่เขาเลือกเข้ามาได้ตรวจสอบด้วย เหมือนกับเราตรวจนายกรัฐมนตรี กับตรวจรัฐมนตรี แต่ข้าราชการประจำสุภาก็คิดว่าคงไม่ต้อง มีแต่ตัวคนที่ถูกเลือกมาเท่านั้นเอง เพราะบุคคลเหล่านี้จะมีวาระแค่ ๔ ปี เพราะฉะนั้นเมื่อหลุดจากวาระนี้ไปแล้ว เขาก็สามารถจะกอบโกยผลประโยชน์ ได้แล้วไปเลย แต่เป็นข้าราชการประจำคือตลอดชีวิต เป็นระบบปิดค่ะ

ประธาน : เชิญครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ผมมีข้อสังเกตว่าการทำงานเรื่องปราบปราม corruption นี้ผมเห็นด้วยกับท่านประธานว่ามีหลายเรื่องที่เราอาจจะต้องปรึกษาหารือกันว่าจะมีวิธีการอย่างไร ผมสังเกตดูว่า ป.ป.ช. ทำงานอย่างนิติกร ไม่ได้ทำงานอย่างตำรวจ อันนี้คือข้อที่ผมสังเกตมาตั้งแต่สมัยผมทำงาน ก็คือว่าการทำงานปราบปราม

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

การ corruption โดยทั่วไปเหมือนกับว่าวันเสาร์ วันอาทิตย์เราหยุด เพราะเราบอกว่าไม่ได้ทรอก เพราะว่าเราทำงานแบบข้าราชการ ซึ่งผมมองว่าการจัดการกับโจรทำไม่ได้ด้วยการมาทำตามแบบพิธี ผมเคยเสนอแม้กระทั่งว่า ป.ป.ช. เสนอเครื่องดักฟังใหม่ ใช้วิธีการจู่โจมใหม่ ซึ่งสมัยผมจำได้ ป.ป.ป. เราไปคล้าย ๆ ว่าล่อซื้อเราก็เคยทำ เพราะวิธีการในลักษณะแบบนี้เป็นวิธีการอย่างเดียวในการที่จะให้ได้มาซึ่งตัวผู้กระทำความผิด แต่ผมเข้าใจว่าเราอาจจะมีธรรมเนียมในการปฏิบัติที่เราเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะฉะนั้นการที่จะไปกระทำต่อคนที่ถูกกล่าวหาอย่างมีลักษณะเหมือนกับชาวบ้านทั่ว ๆ ไปเราอาจจะเหมือนกับไม่ให้เกียรติเขา ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่าผมเคยไปเสนอแม้กระทั่งศาล ว่าศาลในบางกรณีก็ควรที่จะทำงานในวันหยุดได้ ซึ่งปัจจุบันนี้ท่านก็บอกว่าท่านมีเวรออกหมาย ผมคิดว่า ป.ป.ช. ก็ต้องทำงานในลักษณะแบบห้ามรุ่งห้ามค่ำคืออันนี้อาจจะบอกว่าต้องเสียสละ เพราะมองในมุมนี้ว่าถ้าเราทำงานวันเสาร์ วันอาทิตย์เราหยุดแน่นอนหลายเรื่องเราตามเขาไม่ทันแล้วครับ เพราะว่าพวกที่เขาหลบเกลื่อนพยานหลักฐานหรือเขาพยายามหลบเลี่ยงผมคิดว่าเวลานี้สำคัญมาก เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยกับท่านประธานว่าเรื่องขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการของเราขึ้นอยู่กับเราตีความว่าเราเป็นพวกไหน ถ้าเราเป็นตำรวจผมคิดว่าตำรวจเขาไม่มีวันเสาร์ วันอาทิตย์ เขาไม่มีเรื่องว่ากรณีไหนที่จะต้องมีแบบพิธีมาก ผมคิดว่าต้องลดเรื่องแบบพิธีลงไปเยอะในส่วนของ ป.ป.ช. เพื่อว่าเราจะได้จับทุจริตได้ง่ายขึ้น แล้วบางเรื่องก็อาจจะตัดเวลาออกไป ผมมีข้อเสนออย่างนี้ แต่ว่าอันนี้ก็ป็นรายละเอียดในวิธีการ ขอบคุณครับ

ประธาน : เราฟังไว้แล้ว จดไว้แล้ว แล้วถึงเวลาเราเขียนเรื่องเสร็จเราจะส่งไปให้ดู เราอาจจะบอกไปด้วยว่าเมื่อเขียนอย่างนี้แล้วจะต้องแก้กฎหมายของท่านอย่างไร แล้วต้องแก้ทันทีให้ท่านรีบแก้มา มันถึงจะประกอบกัน เพราะว่าถ้าเขียนอย่างนี้แล้วไม่แก้กฎหมายให้เห็นประจักษ์อาจจะอันตรายได้ เพราะฉะนั้นก็อาจจะบอกไป เพราะฉะนั้นไปถึงแล้วอาจจะไปเปลี่ยนแปลงเชิญครับ

นายประสาท พงษ์ศิริวาทย์ : ท่านประธานครับ ผมอยากจะขอชี้แจงกับท่านอาจารย์อุดม รัฐอมฤต ว่าการที่จะรวบรัดกระบวนการต่าง ๆ ง่าย ๆ รวบรัดได้เลยให้ลดขั้นตอน ให้น้อยลง อย่าลืมนะว่า ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานที่ขายความยุติธรรม นื่อง ๆ ศาลเลยผมว่าจะยิ่งกว่าศาลด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นหลักของมันคือ ๑. ต้องโปร่งใส ๒. ต้องให้ออกัสเต็มที่เลย

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

๓. ต้องให้เข้าถึงข้อมูล ๓ หลักนี้รวบรัดไม่ได้เลยท่านครับ ถ้าจะให้รวบรัดนี้ง่ายนิดเดียว เริ่มตั้งแต่เมื่อสักครู่นี้ที่ท่านเลขาธิการสรรเสริญพูด พอเรื่องเข้ามาปุ๊บก็ต้องมีการแสวงหา แสวงหาก็กต้องใช้เวลามากหรือน้อย สลับซับซ้อนแค่ไหน อย่างไร ถึงขั้นมีมูลเพียงพอที่จะตั้งไต่สวน แต่ละคดีก็ยากง่ายไม่เท่ากัน เราก็พยายามที่จะไม่สุกเอาเผากิน เพราะอย่าลืมนะว่ามาตรา ๑๒๕ เล่นเรา ๒ เท่า ตรงนี้กว่าจะมีมูลเพียงพอถึงขั้นตั้งไต่ พอตั้งไต่เสร็จปุ๊บเราก็ต้องดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้เขาคัดค้านบุคคลที่เป็นอนุกรรมการไต่สวน หรือมอบหมายไต่สวน หรือองค์คณะชุดใหญ่ คือเราเปิดโอกาสให้เขาคัดค้านเต็มที่เพื่อที่จะให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมแก่เขา ขั้นตอนต่อไปก็คือการแจ้งข้อกล่าวหา กว่าที่จะถึงขั้นแจ้งข้อกล่าวหาเราก็ต้องไต่สวนจนกระทั่งสิ้นสงสัยว่าไม่มีอะไรสงสัยอีกแล้วถึงจะขั้นแจ้งข้อกล่าวหา พอแจ้งข้อกล่าวหาปุ๊บก็ต้องเปิดโอกาสให้เขามาชี้แจง บางทีเขาก็ไม่ชี้แจงทันที ต้องขอขยายเวลา ขยายเวลาแล้วขยายเวลาอีก หรือนำพยานมา นำพยานบุคคลมา กว่าจะมาพร้อมตามที่เขาต้องการเราก็ต้องเปิดโอกาสให้เขาสู้เต็มที่ หรือบางทีเขาไม่สามารถจะหาได้แล้ว หรือหาได้มาหมดแล้ว หรือหาได้มาระดับหนึ่งแล้ว เขายังไม่ให้เราไปหาเองอีก บอกว่าเขาหาไม่ได้แล้ว แต่มีที่บุคคลนั้นบุคคลนี้ มีเอกสารที่โน่นที่นี้ ให้ ป.ป.ช. ไปหา มาอีก เราก็ทำตามใจเขาทุกอย่างเพื่อที่จะให้โปร่งใสและเปิดโอกาสเต็มที่ เขาขอคัดโน่น ขอคัดนี้ ขอถ่าย ขอดูเอกสาร เราก็เปิดโอกาสให้เขาหมด แล้วเราก็พยายามไปหาเอกสารจนกระทั่งเต็มที่ เช่น ไปหาจากเอกชน ไปหาจากธนาคาร ไปหาจากกรมการขนส่งทางบก ไปหาจากกรมที่ดิน กรมโนน กรมนี้ ซึ่งไม่ได้ง่ายกว่าจะหาได้ เพราะถ้าเราหาไม่ได้อย่างที่เราดำเนินการให้เต็มที่ ก็จะไม่ชัดเจนครับ เพราะฉะนั้นผมก็เรียนเท่านี้ครับ

ประธาน : คนเขาบ่นว่าอย่างไรรู้ไหม ที่พยายามจะทำทุกขั้นตอนนั้นละ เขาบอกว่าในที่สุดเขาตกอยู่ใต้อาณัติของเจ้าหน้าที่กับกรรมการ ๑ คน คือคณะที่ไปไต่สวนที่เขาจะหวังฟังทั้ง ๙ คนนี้ได้ยาก เพราะว่าเมื่อไปไต่สวนกรรมการมาถึงก็ defend กรรมการเองก็ไม่ได้ทำ คนที่ทำคือเจ้าหน้าที่ แต่ว่าเมื่อในนามของกรรมการซึ่งไปเป็นประธานคณะอนุกรรมการไต่สวนเขาก็ต้อง defend ไว้ คนอื่น ๆ ก็อาจจะอ่านบ้างไม่อ่านบ้าง ที่เขาบ่นกันนะครับ แล้วในที่สุดเขาก็เลยไม่ได้รับความเป็นธรรม ผมจะบอกอะไรนิดหนึ่งเผื่อจะไปใช้ประโยชน์ได้ ถ้ามว่าทำไมเวลาไปศาลปกครองแล้วแพ้ทุกที ส่วนใหญ่แพ้ เพราะว่าเวลาที่ ป.ป.ช. ซึ่มูลบ้บกรม กระทรวงจำเป็นต้องลงโทษ บางทีไม่เห็นด้วยเลย แต่เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญบังคับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

กมธ.มาตรา ๘/๔

ไว้แล้วว่าต้องลงโทษ จะลดราวาศอกได้แต่เฉพาะเรื่องโทษเท่านั้น เปลี่ยนข้อหาไม่ได้ เปลี่ยนอะไรไม่ได้ เขาก็จำเป็นต้องลงโทษ แล้วเขาก็บอกให้คนของเขาไปอุทธรณ์ต่อศาลปกครอง ถามว่า แล้วใครเป็นโจทก์ ใครเป็นจำเลย คนร้องก็เป็นโจทก์ จำเลยก็คือกรม ก็กรมไม่ได้ต้องการอยากจะลงโทษอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเวลาไปแถลงชี้แจงเขาก็ไปแถลงชี้แจงในลักษณะที่จะให้เห็นว่าที่ ป.ป.ช. ชี้มูลมานั้นไม่ผิดหรอก เพราะฉะนั้นทั้งโจทก์ทั้งจำเลยคิดอย่างเดียวกันแล้ว แล้ว ป.ป.ช. จะไปชนะได้อย่างไร ได้ทราบวาทอนหลัง ป.ป.ช. ก็ชักจะเริ่มเข้าไปดูด้วยใจไหมครับ ไปดูด้วย แต่ว่าไปดูอย่างไรผมว่าบางที่ถ้ากรมไม่เอาด้วยจริง ๆ เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เขาส่งมาให้ ป.ป.ช. ก็จะอยู่ในฐานะเสียเปรียบ ก็รบกวนท่านมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน อะไรที่คิดว่ายังไม่ครบ ยังอยากจะบอกอีก จะส่งเป็นหนังสือมาที่หลังก็ได้เพราะว่าเราจะมีหนังสือไปถึงคณะกรรมการด้วยอีกฉบับหนึ่ง หรือถ้าคิดอะไรได้ที่คิดว่ากรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะใช้ประโยชน์ได้ก็กรุณาส่งมา ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของ ป.ป.ช. อย่างเดียว เรื่องอื่นถ้าเผื่อเห็นว่าจะประโยชน์ก็ช่วยส่งมาด้วยจะได้ช่วยกันทำให้รัฐธรรมนูญนี้สมบูรณ์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ก็ขอบพระคุณท่านประธานและคณะกรรมการทุกท่านนะครับ

พักประชุมเวลา ๑๗.๑๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๗.๓๕ นาฬิกา

ประธาน : ผมขออนุญาตดำเนินการต่อเนะครับ ท่านภุมรัตน์มีเรื่องจะชี้แจงเชิญครับ

นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ : ขอบคุณท่านประธานครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนความคืบหน้าในเรื่องของคณะกรรมการศึกษาประเด็นปัญหาการสร้างความปลอดภัย ท่านประธานได้กรุณาลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประเด็นปัญหาการสร้างความปลอดภัยมาเรียบร้อยแล้ว มีทั้งหมด ๑๐ ท่านด้วยกัน เป็น กรธ. ๘ ท่าน และอีก ๒ ท่านก็ขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากข้างนอกเข้ามา กรธ. ๘ ท่าน ก็มี พลเอก นิวัฒน์ ศรีเพ็ญ ท่านภัทรหะ คำพิทักษ์ ผม ภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ พลตรี วีระ โรจนนาค อันนี้ตามตัวอักษร ท่านสุพจน์ ไข่มุกด์

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ท่านอมร วาณิชวิวัฒน์ พลเอก อัญญาพร เจริญพานิช ท่านอุดม รัฐอมฤต แล้วก็อีก ๒ ท่านที่เป็นคนนอก แล้วเป็นผู้ทรงคุณวุฒิผมก็ไปเชิญคุณสมชาย แสงการ แล้วก็ พลโท นันทเดช เมฆสวัสดิ์ เหตุผลที่ไปเชิญ ๒ ท่านนี้มาก็เพราะว่า ๒ ท่านนี้เป็นประธานและเป็นกรรมการอยู่ในคณะอนุกรรมการค้นหาข้อเท็จจริงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นปี ๒๕๕๒ ปี ๒๕๕๓ ปี ๒๕๕๔ มาเพราะฉะนั้นที่วุฒิสภาจะมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่เต็มเลยนะครับ เราก็ไม่ต้องไปเสียเวลา แต่เราจะเอาข้อมูลจาก ๒ ท่านแล้วก็ของวุฒิสภาในเรื่องของการชำระประวัติศาสตร์ในการหาข้อเท็จจริงในช่วงเวลานั้นมา จะได้ไม่เสียเวลานะครับ สำหรับอำนาจหน้าที่ก็มี ๓ ประการ คือ ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการสร้างความปรองดอง สาเหตุแห่งความขัดแย้ง ความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การสร้างความปรองดองในภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีกระบวนการสร้างความปรองดองเกิดขึ้น

ข้อ ๒ คือดำเนินการรวบรวมและประมวลวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย รวมทั้งเหตุการณ์ความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ทางการเมือง โดยเน้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทและสภาพปัญหาความขัดแย้งของเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการ วิธีการ กฎหมายและกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา

ข้อ ๓ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย ก็กะไว้ว่าจะเริ่มประชุมกันในเช้าวันศุกร์นี้ครับ ก็จะเดินหน้าไปแล้วก็จะนำกราบเรียนความคืบหน้าเป็นระยะขอขอบคุณครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมขออนุญาต ขอแก้ไขบันทึกการประชุมเล็กน้อย การประชุม ครั้งที่ ๕ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ ในบันทึกการประชุมหน้า ๗ บรรทัดที่ ๖ จากข้างล่าง ข้อความที่ว่าส่วนรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เพิ่มเติมสาระสำคัญในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขอแก้เป็น ส่วนรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ขอแก้เป็น ปี ๒๕๔๐ ไม่ใช่ ปี ๒๕๕๐ แล้วในบรรทัดที่ ๒ จากข้างล่าง กฎหมายดังกล่าวไม่ชอบเพราะขัดต่อหลักนิติธรรม ขอแก้เป็นว่า กฎหมายดังกล่าวอาจไม่ชอบเพราะขัดต่อหลักนิติธรรมได้ ขออนุญาตหารือถามนิดหนึ่งคือในหน้า ๒๑ ของบันทึกบอกว่าในร่างมาตรา ๖ เรื่องกรณีไม่มีทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในบันทึกหน้า ๒๑ มติที่ประชุมบอกว่าคณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาความในมาตรานี้ไว้ก่อน แต่ที่นี้ปรากฏว่าในแถลงข่าวที่ออกไปบอกว่ามาตรา ๖ กรรมการให้ตัดออกอะไรอย่างนี้

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ผมเข้าใจว่ายังไม่ได้ตัด ซึ่งผมยังคิดว่าในร่างมาตรา ๖ ในรายงานบันทึกให้รอการพิจารณาไว้ก่อน ผมว่าถูกต้องแล้ว คือเองยังติดใจร่างมาตรา ๖ อยู่อีกเล็กน้อยเหมือนกัน แต่ว่าในบันทึกการประชุม หน้า ๒๑ บอกว่าให้รอการพิจารณาความในมาตรานี้ไว้ก่อน ผมขออนุญาตเรียนเพิ่มเติมว่าผมเอง ถ้ามีโอกาสได้กลับมาดูในส่วนของร่างมาตรา ๖ อยากจะให้พิจารณาคู่อีกสักนิดหนึ่ง เพราะว่า ประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ถ้าเรามีบัญญัติไว้ น่าจะดีกว่าไหม เพราะเห็นบางท่านพูดเพราะว่าอันนี้ก็เหมือนกับเป็นพระราชอำนาจชนิดหนึ่ง อยู่ด้วยอะไรอย่างนี้ บางเรื่องอาจจะไม่ไปเขียนในตัวกฎหมาย อย่างเช่นพระราชอำนาจในการที่มี คนไปพูด พระราชอำนาจในการแนะนำตักเตือนอะไรทั้งหลาย อันนี้ก็ไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็เป็นประเพณีการปกครองอย่างหนึ่งอะไรอย่างนี้ หรือว่าบทบัญญัติ หรือว่าในส่วนที่เกี่ยวกับ ทศพิธราชธรรมอย่างนี้ คืออยากจะให้ยังไม่ตัดทิ้งไปเลย คิดว่าน่าจะอีกทีก็ได้ตอนพิจารณา ที่ศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ แต่ว่าในแถลงการณ์นี้กรรมการให้ตัดออกเหมือนไม่เอาแล้ว

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตชี้แจง พอตีเมื่อสักครู่นี้ ช่วงไปแถลงข่าวก็ได้ชี้แจงผู้สื่อข่าวไปแล้วว่ามาตรา ๖ เราแขวนเอาไว้ ยังไม่ได้มีการตัด แต่อาจจะมีความเข้าใจว่าถ้าแขวนไว้อาจจะถูกตัดก็ได้ หรืออาจจะนำมาทบทวนก็ได้ แต่ว่าเราจะกลับมา ทบทวนกันอีกครั้งครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ตัวร่างนี้ขึ้นที่จ่อไหม เพราะฉะนั้นต้องคอยดูในนั้น บางทีผมพิมพ์อะไร ใส่ไปแล้วไม่ได้บอก เชิญอาจารย์นิติพันธ์

นายนิติพันธ์ เชื้อบุญชัย : ท่านประธานครับ คณะอนุกรรมการรับฟังและสรุป ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งท่านได้กรุณาแต่งตั้งกรรมการทั้งหมด ๗ ท่านด้วยกันนั้น ก็จะขออนุญาตตั้งเพิ่ม โดยมีท่านกัระณา สุมาวงศ์ เข้ามา แล้วก็อีกท่านหนึ่งนั้น ก็เป็นคุณอุดม ไพโรเกษตร ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของสมาคมผู้ดูแลเว็บไทย ซึ่งเขาอาจมาช่วยในเรื่อง พวกนั้นได้ ขอขอบคุณมากครับ

ประธาน : อย่างที่ตกลงกันไว้ ใครอยากเพิ่มอะไรก็มาบอก ให้เจ้าหน้าที่แล้ว ก็ไปทำคำสั่งมาให้เลย วันนี้ขึ้นในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ประเด็นเบื้องต้นที่อยากให้พิจารณากันก่อนก็คือว่าวันนั้นเราพูดถึงมาตรา ๔/๑ ไว้ แล้วก็ให้ท่านประพันธ์บอกว่าอยากจะให้เอามาไว้ในหมวดนี้ นี้ผมก็ไปยกมาไว้ให้ในหมวดนี้ แล้วลองช่วยกันดูสิว่าอยู่ที่ตรงนี้แล้วจะดีหรือไม่ดีอย่างไร

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

เลขาธิการ (นายปรกรณ์ นิลประพันธ์) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมขออนุญาตเรียนรายงานในเบื้องต้นเกี่ยวกับหมวดสิทธิและเสรีภาพ หมวดนี้คณะทำงานไปยกร่างมาตั้งแต่มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๔๗ แล้วก็มีมาตราที่ซ้ำกันอยู่ ๒ มาตรา คือมาตรา ๓๒ กับมาตรา ๓๘ ผมขออนุญาตตัดมาตรา ๓๒ ออก เพราะอยู่ผิดที่ครับ เป็นความผิดของผมเองที่ตัดไม่ครบก็ได้ตัดไว้ในจอเรียบร้อยแล้ว ผมขออนุญาตกราบเรียนในเบื้องต้นว่าคณะอนุกรรมการได้พิจารณาในหมวดนี้โดยปรับวิธีการเขียนใหม่ ก็คือเปลี่ยนเป็นวิธีการเขียนว่าทุกคนมีสิทธิอยู่แล้ว แต่ว่าเราจะจำกัดโดยวิธีไหนเท่านั้น เพราะฉะนั้นจะปรากฏอยู่ในมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๔๗ ผมขออนุญาตท่านผู้ช่วยได้กรุณาอ่าน

ประธาน : เอาอันนี้ก่อน มาตรา ๔/๑ ตกลงจะเอามาไว้ที่ตรงนั้นใช่มั้ยใหม่
เชิญคุณอัครศรีครับ

นายอัคร ศรีจินดา : กราบเรียนท่านประธานครับ คิดว่าควรจะขึ้นเป็นมาตราแรกของสิทธิเสรีภาพ และมาตราอื่น ๆ ซึ่งเราจะพูดถึงเรื่องจำกัดสิทธิจะมาต่อ จะได้เห็นภาพชัด ไม่อย่างนั้นแล้วคนจะเข้าใจว่าสิทธิเสรีภาพที่บัญญัติไว้เดิมหายไปไหนหมด

ประธาน : เชิญอาจารย์เจษฎ์ครับ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ผมคิดว่าในส่วนของมาตรา ๔/๑ คือตอนนี้เอาไว้ตรงสิทธิและเสรีภาพก่อน แต่ว่าในภายหลังเมื่อเราพิจารณาว่าความครอบคลุมของมาตรานี้ควรจะอยู่ที่บททั่วไป เราอาจจะต้องนำกลับไปไว้ตรงนั้น เพราะว่าตอนที่เรากำลังออกมาเรากำลังออกมาจากตรงส่วนที่เป็นบททั่วไปที่เราพูดถึงเรื่องของเหล่ากำเนิดเรื่องของศาสนา เรื่องความคุ้มครองอะไรพวกนั้น แล้วเราก็เลยมีบทบัญญัตินี้ขึ้นมา ทีนี้ ณ ขณะนี้ผมคิดว่าอยู่ตรงนี้เป็นความเหมาะสม แต่ถ้าหากว่าเราพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไปทั้งหมดแล้ว ในส่วนนี้ถ้าหากว่าจะต้องกลับไปอยู่ตรงนั้นผมคิดว่าเราก็อาจจะไม่ได้ละทิ้ง

อันที่ ๒ ก่อนที่จะไปถึงรายละเอียดทั้งหมดของสิทธิและเสรีภาพ คือเนื่องจากว่าในระดับนานาชาติแล้วก็นานาอารยประเทศในตอนนี้นะเรามองสิทธิและเสรีภาพเป็น ๓ ลำดับขั้นระดับแรก คือรับรู้ ก็คือเรื่องของการ respect อันที่ ๒ ก็คือว่าให้ความคุ้มครอง คือระดับ protect และอันสุดท้ายก็คือระดับ fulfill ก็คือเติมเต็ม ซึ่งการที่เราเขียนสั้นกระชับตรงนี้ผมไม่แน่ใจว่าทำอย่างไรที่จะสื่อให้เห็นเรื่องของ fulfillment หรือการเติมเต็ม เพราะว่าในร่าง

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ เขียนรายละเอียดในส่วนเรื่องของสิทธิและเสรีภาพนี้ไว้มากเลย แล้วก็เขียนในลักษณะคล้าย ๆ กันกับประเทศในแอฟริกาหลาย ๆ ประเทศที่เขาแจ้งให้เห็นเรื่องของการเติมเต็มค่อนข้างเยอะ เพราะฉะนั้นผมก็เป็นห่วงใน ๒ เรื่องนี้ก็คือว่าในส่วนที่ขึ้นต้นมาของบทสิทธิและเสรีภาพจะเพียงพอหรือไม่ อันที่ ๒ ก็คือว่ารายละเอียดที่มีค่อนข้างมากของร่างปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ จะทำให้เราถูกตั้งคำถามมาจากประชาชนเยอะหรือไม่ว่าของเราอาจจะไม่ครอบคลุมโดยเฉพาะเป็นส่วนที่ผมเรียนว่าเป็นส่วนเติมเต็ม ขอบพระคุณครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธาน คือในร่างมาตรา ๔/๑ เหมือนกับเป็นบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ มาตรา ๔/๑ จะพูดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพทั้งวรรคหนึ่งและวรรคสอง วรรคหนึ่งเป็นการพูดถึงการใดที่ไม่ได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญ ประชาชนชาวไทยย่อมมีสิทธิเสรีภาพ ส่วนวรรคสองเป็นเรื่องการตรากฎหมายซึ่งเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพ ผมคิดว่าน่าจะวางเอาไว้อยู่ในหมวด ๓ เรื่องสิทธิเสรีภาพ เอาเป็นมาตราอันแรกของหมวดนี้ไว้ก่อนผมว่านะครับ

ประธาน : ถ้าฟังจากที่อาจารย์เจษฎ์ว่ายิ่งต้องมาใส่ตรงนี้เพราะว่ามันคือเริ่มต้นแล้วเราบอกว่าเราให้หมดจะได้ไม่มีใครมา question เรา ว่าเรา fulfill อะไรหรือเปล่า คือยืนยันหลักที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเต็มที่ ยกเว้นแต่ที่จะถูกห้าม แล้วก็ fulfill หมดเลยตอบคำถามเลย เพราะถ้าไปอยู่ในหมวดทั่วไป บทบัญญัติทั่วไป เดียวก็จะคล้าย ๆ ลอย ๆ อันนี้เท่าที่มายืนยันว่าสิทธิเสรีภาพมี ทีนี้ถ้าเติมตรงนี้ไปอีกนิดหนึ่งบางที่อาจารย์จूरีอาจจะ happy มากขึ้น ลองอ่านวรรคสอง

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และในกรณีที่รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ หรือกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชน ทั้งต้องไม่กระทบต่อความทัดเทียมกันของบุคคลที่มีความแตกต่างทางเพศ เหล่ากำเนิด หรือศาสนา

เลขาธิการ : กราบเรียนท่านประธานครับ ถ้าในมาตรา ๔/๑ เป็นเรื่องของประชาชนชาวไทย ในหัวหมวดเราจะปรับเป็นประชาชนชาวไทยด้วยไหมครับ เดิมรัฐธรรมนูญเก่าจะใช้สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย เพราะฉะนั้นในวรรคแรกของมาตรา ๔/๑ ต้องใช้คำว่าปวงชนชาวไทยด้วยหรือเปล่าครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

กมธ.มาตรา ๘/๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมยังมีความเห็นว่าปวงชนชาวไทยกับประชาชนชาวไทยมีความหมายเหมือนกัน คือเขียน ๒ คำไม่เหมือนกันก็ต้องอธิบาย แต่ผมดูแล้วมีความหมายเหมือนกัน ประชาชนชาวไทยนี้ผมคิดว่าชัดเจนครอบคลุมแล้ว

ประธาน : คือถ้าปวงชนชาวไทยเป็นเหมือนองค์กรรวม ส่วนประชาชนเป็นหน่วย ๆ แต่ทั้งหมด เป็นคำที่ใช้ในรัฐธรรมนูญมาตลอด

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ต้องใช้กันในทุกแห่งแบบให้รับกันในความหมายเดียวกัน ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวก็จะถามว่าตรงนี้ทำไม

ประธาน : ก็ต้องใช้หมด ยกเว้นเวลาที่เราจะใช้คำว่าความสงบเรียบร้อยของประชาชน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : หมายความว่าทุกคนได้รับใช้ไหมครับ

ประธาน : หรือมีฉะนั้นเราตั้งหัวหมวดว่าสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย เพื่อให้มองถึง collective แต่ข้างในใช้ประชาชน เอาไหม

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธาน คือโดย sense ข้างบนจะเป็นองค์กรรวม ข้างล่างจะเป็น individual

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขออนุญาตครับท่านประธาน

ประธาน : เชิญครับ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ท่านประธานครับ คือที่หลายท่านได้หยิบยกเรื่องคำว่า ปวงชนชาวไทย กับคำว่า ประชาชน ผมคิดว่าคำอธิบายของท่านปรกฏชัดเจนว่าปวงชนคือ collective แล้วก็ประชาชนก็คือปัจเจก แต่ที่นี่มีคำอีกคำหนึ่งคือคำว่าบุคคล ผมเข้าใจว่า ถ้าหากว่าเราบอกว่าปวงชนใช้แบบเป็นองค์รวมแล้วก็ประชาชนใช้เป็นปัจเจกต้องมีคำอธิบายของคำว่า บุคคล เพราะว่าประชาชน บุคคล บุคคล ประชาชนก็น่าจะเหมือนกับปัจเจกเหมือนกัน เพราะคำว่าบุคคล ถ้าหากว่าเขียนแบบเดิมที่เขียนหัวหมวดว่าสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ผมเข้าใจว่าคำว่าบุคคลหมายถึงใครก็แล้วแต่ที่เข้ามาอยู่ในแผ่นดินไทย แต่คำว่า ประชาชน หมายถึงบุคคลที่เป็นคนสัญชาติไทยคือเป็น citizen เลยใช้คำว่าประชาชนเป็นปัจเจกบุคคล แล้วก็พอใช้คำว่าบุคคลเฉย ๆ ก็หมายถึงใครก็แล้วแต่ แต่ถ้าหากว่าพอเราเปลี่ยนหัวหมวดเป็นปวงชนชาวไทย ผมคิดว่าคำว่า ประชาชน กับคำว่า บุคคลซ้ำซ้อนกันจะต้องเลือกคำหนึ่งคำใด หรือว่าจะอธิบายรวมกันไปเลยครับ

ประธาน : พอบุคคลจะแต่ละคน ๆ ประชาชนก็เป็นแต่ละคนแต่เป็นพหูพจน์ใช้ใหม่ ภาพกว้างแต่พอมาใช้บุคคลจะไปรวมถึงทั้งคนธรรมดาและนิติบุคคลด้วยเหมือนกัน วันก่อนมีมาตรา ๒๙ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มีพูดถึงนอกจากเพศ เหล่ากำเนิด ศาสนา และมีเรื่องอื่น เราอาจจะเอามารวมไว้ที่นี่ด้วยกัน

เลขาธิการ : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมขออนุญาตอ่านมาตรา ๓๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ความจริงมีหลายอย่าง ที่เดิมพยายามร่างในมาตรา ๒๖ ก็เลยใช้คำว่าปัจเจกบุคคล ซึ่งหมายถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลซึ่งรวมทั้งกายภาพ ทั้งความเป็นอยู่ ทั้งความเชื่อทั้งอะไรทั้งหมด คือไม่อย่างนั้นคนเยอะแล้วจะหายไป

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายประพันธ์ นัยโกวิท : รู้สึกของที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๘ ในหนังสืออธิบายผมเข้าใจว่ามีหนังสือที่เขาพูด เขาอธิบายว่าบุคคลนี้รวมถึงคนต่างด้าวในประเทศด้วยใช่ไหมครับ ลองดู

นายอัชพร จารุจินดา : คือแนวร่างของปี ๒๕๕๘ เขาใช้คำว่าสิทธิเสรีภาพบุคคล แล้วก็แยกเป็น ๒ ส่วนระหว่างสิทธิมนุษยชนคือสิทธิของทุก ๆ คนที่อยู่ในพื้นแผ่นดินไทยกับสิทธิของชาวไทยเขาแยกเป็น ๒ เรื่อง หัวหมวดอันหนึ่งได้แก่สิทธิเสรีภาพของบุคคล แล้วเขาก็มีในมาตรา ในสิทธิมนุษยชนรองรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยอาจได้สิทธิเสรีภาพตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ อันนั้นคือแนวของปี ๒๕๕๘ แต่ที่ผ่านมารัฐธรรมนูญทุกฉบับจะพูดถึงสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยไว้โดยเฉพาะ ส่วนของสิทธิของคนที่ไม่ใช่ชนชาตินั้นจะได้อะไรแค่ไหนก็เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เหตุที่ผ่านมามีไม่เขียนในรัฐธรรมนูญก็เพราะว่าเกรงว่าจะมีการเรียกร้องไม่ว่าจะต่างประเทศเองก็ดี หรือคนชนกลุ่มน้อยในประเทศก็ดีที่อ้างอันนั้นเข้ามาเรียกร้องให้ประเทศไทยรับรอง ที่ผ่านมาก็เลยไม่เขียน แต่ว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ นั้นก้าวหน้าไปว่าเขียนรับรองไว้ให้

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตนะครับ ฉะนั้นในร่างที่ยกร่างคำว่าบุคคลเช่น ในร่างมาตรา ๒๖ วรรคสอง บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บุคคลในที่นี้รวมทั้งใครก็ได้ โดยเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นประชาชนชาวไทย หรือว่าเป็นบุคคลต่างด้าวที่อยู่ในประเทศก็อ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ในร่างมาตรา ๒๖

นายอัชพร จารุจินดา : เมื่อกี้ที่ปกรณ์เขาชี้แจงต้องเปลี่ยนชื่อหมวดเป็นสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ถ้าขึ้นหัวหมวดอย่างนั้นบุคคลในหมวดนี้ทั้งหมดก็คือบุคคลชาวไทยทั้งหมด

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขึ้นหัวหมวด ๓ ชื่อหมวดว่าอย่างไรครับ

เลขานุการ : ในนี้จะแก้เป็นสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยครับ

นายเชษฐา โทณะวณิก : ท่านประธานขออนุญาตครับ ถ้าเราขึ้นหัวหมวดว่า สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ผมคิดว่าอาจจะต้องมีสักมาตราหนึ่งที่เขียนในลักษณะ คล้ายกันกับของร่างปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ อาจจะเขียนว่าคนต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยจะได้รับ สิทธิอะไรก็ตามหรืออาจจะเขียนในลักษณะที่บอกว่าสิทธิและเสรีภาพที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สายชล ๙/๓

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

คนต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยย่อมได้รับ เว้นแต่ที่จะกำหนดห้ามไว้โดยชัดแจ้งตามกฎหมาย หรืออะไรประมาณนั้นเพื่อว่าสิ่งที่ร่างปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ ซึ่งได้มีการบอกกับประชาชน ไปเป็นอย่างมากไม่หายไป ในส่วนที่เขาเขียนไว้ชัดเจนมากเรื่องของสิทธิมนุษยชน เพราะว่า ถ้าหากว่าอย่างที่ท่านอาจารย์ประพันธ์กรุณาถามว่าบุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันนี้ หมายถึงว่าเป็นบุคคลทั่วไปหรือเปล่า ซึ่งผมลองเช็กดูในรัฐธรรมนูญที่เป็นต้นกำเนิดที่มาของ มาตรา ๒๖ วรรคแรกที่ทางฝ่ายเลขานุการบอกว่าลื้อมาจากมาตรา ๑๓ ของรัฐธรรมนูญญี่ปุ่น คือ จริง ๆ แล้วมาจากประกาศที่เขาเรียกว่า declaration of independence ของสหรัฐอเมริกา เพราะว่ารัฐธรรมนูญญี่ปุ่นทั้งหมดทั้งฉบับสหรัฐอเมริกาเป็นคนเขียนให้และอันนี้เรื่องชีวิตเสรีภาพ การแสวงหาความสุขพวกนี้ต้นกำเนิดมาจากตรงนั้นครับ ทั้งรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา รัฐธรรมนูญญี่ปุ่นที่เป็นต้นกำเนิดของ ๒ วรรคนี้เขาหมายถึงบุคคลคือใครก็แล้วแต่ที่เข้าไปอยู่ในประเทศเขา เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราจะป้องกันเนื่องจากว่าห้วงมวดเราเขียนว่าเป็น ปวงชนชาวไทยอาจจะต้องมีสักมาตราหนึ่งที่ช่วยทำให้เราสามารถอธิบายได้ว่าของปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ ที่เขาไปบอกกับประชาชนไว้ไม่ได้หายไปไหน ยังอยู่ เพียงแต่ว่าวิธีการเขียนแตกต่างกัน ขอบพระคุณครับ

เลขานุการ : ผมขออนุญาตท่านประธานให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องรัฐธรรมนูญญี่ปุ่น นิดหนึ่งครับ มาตรา ๑๓ ของรัฐธรรมนูญญี่ปุ่นนั้นเป็นผลมาจาก Potsdam Agreement Protocol of the preceding, August 1, 1945 ข้อ ๑๐ กรณีที่บังคับให้ญี่ปุ่นนั้นยอมจำนน โดยไม่มีเงื่อนไข ในข้อตกลงฉบับนั้นพันธมิตรบอกว่า The Japanese Government shall remove all obstacles to the revival and strengthening of democratic tendencies among The Japanese people. Freedom of speech, of religion, and of thought, as well as respect for the fundamental human rights shall be established. เพราะฉะนั้นเขา define เฉพาะตัว Japanese people ครับ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขออนุญาตนะครับ ท่านประธาน คืออันนั้นใช่ครับ ที่คุณปรกรณ์หยิบยกขึ้นมา ผมถึงได้อ้างอิงไปถึงว่าคนที่เป็นคนเขียนเอกสารฉบับนั้นคือสัมพันธมิตร ตัวต้นกำเนิดที่แท้จริงอันนี้คือของสหรัฐอเมริกาซึ่งเขาหมายถึงใครก็แล้วแต่ที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ผมก็แค่กังวลว่าถ้าหากว่าเราไม่เขียนให้เห็นชัดเจนว่าคนอื่น ๆ ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็ได้รับด้วย
ร่างปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ เขาชูเรื่องนี้ไว้มากเลย พอคนถามกลับเข้ามาแล้วเราไม่สามารถอธิบาย
ได้ว่าคนต่างชาติที่มาอยู่ในประเทศไทยแล้วก็คราวที่แล้วที่ภักระหีบยกเรื่องของคุณสาธิต เซกัล
ขึ้นมาคือถ้ามีใครหีบยกเรื่องนี้ขึ้นมาผมแค่เป็นกังวลตรงที่ว่าในสิ่งที่เราเขียนตอนนี้ในหมวด ๓
อธิบายเรื่องนั้นไม่ได้

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ดิฉันเห็นด้วยกับอาจารย์เกษมฯ นะคะ
เพราะว่าถึงแม้เราจะระบุว่าประชาชนคนไทยจะต้องมีอะไรสักชนิดหนึ่งที่ address เรื่องของ
สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนที่มาอยู่ในประเทศไทย ไม่อย่างนั้นเราจะไม่สากล
และเราก็ตกยุค ดิฉันคิดว่าควรจะต้องมีเป็น basic guarantee อะไรไว้บ้างสักมาตราหนึ่ง

นายเจียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ เมื่อกี้ผมเปิดดูรัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๔๐ เขา over vote เขาใช้ชนชาวไทย ไม่ได้ใช้ปวงชนชาวไทย แล้วก็ถ้อยคำคือพูดถึงบุคคล
ถ้าดูจากตัวปี ๒๕๔๐ เหมือนกับเป็นการรับรองหรือรองรับสิทธิของปัจเจกว่า
คุณมีสิทธิเสรีภาพอย่างไรบ้าง คุณจะใช้สิทธินั้นไปกระทบต่อปัจเจกอื่นไม่ได้อะไรทำนองนั้น
ดูทั้งหมดก็ใช้คำว่าบุคคลเป็นหลักในปี ๒๕๔๐ ของสหรัฐอเมริกาที่อยู่ ๒ คำ คำว่า people
ถ้า people จะบอกว่าตรง resemble ก็บอก we the people of The United States
ผมคิดว่าไม่ได้มีสื่อตรงไหนไปถึงจุดที่เรียกว่าคนต่างด้าว เพราะว่าตอนที่พูดว่า people of
The United States กำลังพูดถึงการฟอร์มสหรัฐอเมริกาขึ้นมา แต่ว่าพอคำใส่ในของรัฐธรรมนูญ
ในบางคำที่พูดถึงตัวบุคคลจะใช้คำว่า person เพราะฉะนั้นที่จริงแล้วตัวรัฐธรรมนูญเองถ้าในแง่
ของสหรัฐอเมริกาเองถ้าจะมีสิทธิในฐานะที่จะเป็น person under constitution คือคุณต้องมี
status เป็น citizen ซึ่งการเป็น citizen ได้ก็โดยการเกิดในสหรัฐอเมริกา หรือไม่ก็การได้มา
ซึ่งสัญชาติเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นจริง ๆ แล้วตัวรัฐธรรมนูญเองที่พูดถึงแม้ว่าเราอยากจะมี
ให้ก้าวหน้าอย่างไรก็แล้วแต่ แต่บังเอิญอันนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่หลักการคือการันตีสิทธิของคนไทย
ส่วนที่ว่าคนต่างด้าวหรือใครก็แล้วแต่จะมีสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดอาจจะไม่ได้จำเป็นต้องไปการันตี
ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะจริง ๆ แล้วมีหลักปฏิบัติของกฎหมายระหว่างประเทศหรืออะไรก็แล้วแต่
ในส่วนที่จะดูแลคนต่างด้าวอยู่ซึ่งเราต้อง comply ตามนั้นในบางกรณีอะไรทำนองนั้น

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

และกฎหมายบางฉบับของเราเองก็ไม่ได้ให้สิทธิของคนต่างด้าวเท่าเทียมกับคนไทย เพราะอย่างงานก็ยังมีการสงวนงานไว้บ้างอย่างสำหรับคนไทย กฎหมายข้อมูลข่าวสารเอง คนต่างด้าวก็เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ค่อนข้างในขอบเขตที่จำกัด ทีนี้ถ้าเรามาเขียนรัฐธรรมนูญ คือผมคิดว่าเรากำลังเขียนรัฐธรรมนูญสำหรับใช้กับประเทศเรา เราไม่ได้ใช้กับในลักษณะที่เป็น universal ใช้กับใครก็ได้ ทีนี้อย่างที่นำเรียนพอย้อนกลับไปดูตรงปี ๒๕๔๐ ก็คือการที่เขากำหนดสิทธิของบุคคลผมว่าหลักคิดตรงนี้จะจะเป็นหลักคิดที่ยังใช้ได้อยู่ เพราะว่าถ้าเกิดว่าไปขยายความว่าท่านต้องมาเขียนบทสิทธิเสรีภาพแล้วพูดถึงประชาชนในฐานะที่ผมว่าเป็นพหุพจน์ของบุคคลสมมุติอย่างนั้น ผมคิดว่าก็หาคำอธิบายลำบาก เพราะว่าจริง ๆ แล้วสิทธิของแต่ละบุคคลติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เพราะฉะนั้น ภายใต้พื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งเรายอมรับภายใต้เงื่อนไขของสิทธิตามธรรมชาติหรืออะไรก็แล้ว แต่สิ่งนี้เป็นของแต่ละคนแต่เมื่อมาอยู่ร่วมกันในสังคมแล้วสิทธิของแต่ละคนหรือเสรีภาพของแต่ละคนต้องอยู่ภายใต้กติกาของการอยู่ร่วมกัน เพราะฉะนั้นจะถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางอย่างได้ไม่ให้ไปล่วงเกินคนอื่น อย่างที่ผมนำเรียนว่าผมพยายามนั่งอ่านจริง ๆ แล้วผมก็ไม่ใช่เป็นคนชอบเล่นคำหรืออะไรอย่างคำที่ใช้แม้ที่เราพูดมารัฐธรรมนูญร่างปี ๒๕๕๘ พลเมือง citizen กับ people อย่างที่ผมบอกคราวที่แล้วผมไปอ่านในบทความ people versus citizen which one you are citizen ในความหมายที่พูดในบทความฉบับที่ว่าคนละหมาความกับความเป็นอิสระที่เราพยายามจะพูดถึงด้วยซ้ำไป เพราะว่ากลายเป็นว่าตัว citizen เอง ในบทความที่ว่า มีข้อจำกัดที่คุณจะต้อง follow up ตามกติกาของรัฐ เช่นเขายกตัวอย่างว่า ถ้าคุณเป็นประชาชน คุณเป็น people คุณจะเดินทางไปไหนมาไหนโดยรถของคุณ ในสหรัฐอเมริกาคุณไปได้โดยไม่มีข้อจำกัด แต่ถ้าคุณเป็น citizen คุณจะเดินทางอย่างนั้นได้ คุณต้องมี driver license คุณถึงจะทำได้อะไรแบบนี้ ก็มีมุมมองซึ่งอาจจะแตกต่างกันแต่ผมคิดว่าคงไม่ใช่ประเด็นเรื่องของตัวถ้อยคำเขาจะแปลกันอย่างไร แต่ผมพยายามจะบอกว่าตัวรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ เนื้อหาสำคัญคือการันตีสิทธิของบุคคลในฐานะที่เป็นปัจเจกชน แล้วก็กำหนดกติกาการอยู่ร่วมกันว่าคุณจะใช้สิทธิอย่างไรก็แล้วแต่คุณจะไปกระทบคนอื่นก็ต้องมีขอบเขตรัฐธรรมนูญก็จะจำกัดสิทธิเสรีภาพตรงส่วนนั้นไว้เพื่อไม่ให้เกิดผลการกระทบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมครับ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ คือในหมวด ๓ ในร่างเดิมใช้คำว่าสิทธิและเสรีภาพของบุคคล คือใช้คำกลาง ที่นี้พอเราแก้เป็นสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย บทบัญญัติที่ต่อลงมาก็คำว่าบุคคลจะอยู่ภายใต้หัวข้อใหญ่คือเป็นเรื่องสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย แต่ที่นี้พอดูในเนื้อหาของหมวด ๓ ที่เขียนยกตัวอย่างเช่นมาตรา ๓๐ วรรคสุดท้าย ในคดีอาญา บุคคลย่อมไม่ถูกบังคับให้ให้การหรือกระทำการที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง คือสิทธิในทางอาญาไม่ว่าจะเป็นคนต่างด้าวอยู่ในเมืองไทยต้องมีสิทธิเท่าพลเมืองคนไทย ผมเข้าใจว่าทางท่านนรชิต น่าจะอธิบายได้ชัดเจนกว่าคือถ้าเป็นเรื่องทางคดีอาญาคนต่างด้าวอยู่ในประเทศไทยต้องมีสิทธิในทางคดีอาญาเหมือนกับพลเมืองคนไทยผมเข้าใจว่าอยู่ในปฎิญญาสากล ที่นี้เราเอาหมวดขึ้นว่าสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยหมายความว่าถ้าเป็นอย่างนั้นในมาตรา ๓๐ คนที่จะอ้างตามนี้ได้ก็ต้องเป็นคนไทยเท่านั้น คนต่างด้าวอยู่ในประเทศไทยอ้างไม่ได้ก็จะมีปัญหาทำให้คนที่ต่างชาตินะมองว่าอันนี้บัญญัติเหมือนกับสิทธิคนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทยหรือเปล่า ซึ่งเป็นสิทธิในทางคดีอาญาต้องเท่าเทียมพลเมือง ขอฝากทางท่านเลขานุการไปดูอีกทีว่าอาจจะต้องเขียนให้มีความชัดเจนในส่วนไหนไหม เพียงแต่ว่าตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานขออนุญาตครับ ขออนุญาตเป็นอีก ๑ เสียง เชื่อว่าทางท่านประธานอาจจะต้องการทราบจำนวนคนที่เห็นกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผมเองขอสนับสนุนความเห็นของท่านอัครแล้วที่ท่านอาจารย์เจียรชัย เพราะว่าประเด็นนี้รวมไปถึงสิ่งที่ท่านอาจารย์เจียรชัยพูดเมื่อสักครู่นี้ อาจารย์เจียรชัยก็ได้กล่าวไปแล้วครั้งหนึ่งเมื่อคราวก่อนแล้วก็ท่านอัครก็พูดซ้ำเรื่องที่เรากำลังไปแล้วก่อนหน้านี้ว่าเหตุผลที่เราจำเป็นที่จะต้องหมายถึงว่าไม่ใช่จำเป็น หมายความว่าที่เขียนไว้อย่างนี้เพราะว่าเราไม่อยากจะให้มีแรงกดดันหรือการบีบคั้นมาจากภายนอกซึ่งเราก็ไม่รู้ถ้าเราไปบอกว่าเขาจะต้องมีสิทธิเดี๋ยวกี้ก็จะเกิดคำถามว่าสิทธิดังกล่าวมีอะไรกันบ้างก็จะเกิดปัญหาตามมา เพราะฉะนั้นผมขอเป็นอีก ๑ เสียงที่สนับสนุนแนวคิดที่ไม่เห็นควรที่จะต้องบัญญัติเรื่องของคนต่างชาติหรือที่ไม่ใช่เป็นประชาชนชาวไทยไว้เพิ่มเติมขอบคุณครับ

ประธาน : เอาอย่างนี้ไหมล่ะ เราเปลี่ยนหัวหมวดเป็นว่าสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่ข้างในตรงไหนที่เราให้เฉพาะคนไทยเราจะใช้ประชาชนคนไทย ที่ไหนเราจะครอบคลุมไปถึงคนอื่นด้วยเราใช้คำว่าบุคคลให้ชัดเจนไปเลย

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

นายอัคร จารุจินดา : ท่านประธาน ผมเองตอนแรกนี่คิดว่าจะนัดไว้แล้วไปเขียนใน
แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐว่ารัฐจะต้องเคารพในหลักสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นที่ยอมรับ
ในนานาชาติ คือไปโดยตรงนั่น ตรงนี้จะได้เขียนเฉพาะหลักประกันคนไทย และตรงนั้นรัฐมีพันธะ
อย่างไรรัฐก็ไปออกกฎหมายเอา ซึ่งอาจจะอธิบายอย่างอาจารย์เกษมไว้ว่าของที่เขียนไว้
ในปี ๒๕๕๘ ไม่ได้หายไป แต่ว่าไม่ใช่เป็นเรื่องสิทธิเสรีภาพเป็นเรื่องที่รัฐมีหน้าที่จะต้องไปดูแล
ให้เกิดขึ้นตามนั้นในหลักสิทธิมนุษยชน

ประธาน : จะมีหลายเรื่องเยอะมาก

นายอัคร จารุจินดา : ทีนี้ถ้าจะมาเขียนปนกันอย่างนี้เขียนได้ไม่หมด เดี่ยวเขา
จะหาว่าสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหายไป

ประธาน : เชิญท่านนรชิตครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม นรชิต สิงหเสนี ครับ
ในส่วนนี้ถ้าจะมองผมคิดว่าเรากำลังเขียนรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชนไทย ถ้าจะมอง extreme เลย
ไปดูของเบลเยียมซึ่งเก่าแก่มากแล้ว อันนั้นเขาเขียนชัดเลย The Belgium and their rights
เขาพูดถึงคนของเขาและสิทธิของคนของเขา ถ้าเราจะเขียนและเข้าใจตรงกันว่ารัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้สำหรับทุกคนที่อยู่ในประเทศไทยผมคิดว่าเป็นหลักการที่ค่อนข้างไกล ผมไม่เคยคิดว่า
เราไปไกลขนาดนั้น คือถ้าเราระบุช้อย่างนั้นและมีความเข้าใจอย่างนั้นอีกหน่อยก็จะมีเคลม
มีอะไรกันมากมาย ผมคิดว่าในส่วนของไทยรัฐบาลชุดที่ผ่าน ๆ มาด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา
ก็จำเป็นต้องกำหนดชัดเจน อย่างสมัยที่เกิดกรณีเวียดนามรุกรานกัมพูชา มีผู้ลี้ภัยเข้ามามาก
ตั้งแต่สมัยอินโดจีนเราก็ระบุช้อย่างคนที่เกิดในเมืองไทยถ้าบิดา มารดาเป็นคนต่างด้าวก็ไม่ได้
สัญชาติไทยอะไรทำนองนี้เป็นการย้ำอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็เป็นเรื่องของความมั่นคงในขณะนั้น
แต่ผมคิดว่าสิทธิของคนต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่อง Universal Declaration of Human Rights
สิทธิมนุษยชนก็รองรับอยู่แล้ว และหลาย ๆ อย่างเรากำลังให้มากขึ้นซึ่งเราไม่เคยให้เรื่อง
การรักษาพยาบาล เรื่องการให้การศึกษาบุตรของคนต่างด้าวเหล่านี้ ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่เรากำลัง
พัฒนาการไปสู่จุดนั้น แต่ที่ระบุช้อย่อยว่าทุกคนที่มาอยู่ในประเทศไทยมีสิทธิเท่ากับคนไทยผมคิดว่า
เป็นหลักการที่ค่อนข้าง advance มาก และผมไม่แน่ใจว่าเราถึงจุดนั้นหรือยัง ถ้าถึงจุดนั้นแล้ว

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ผมก็ยอมรับ แต่ว่าผมคิดว่ารัฐธรรมนูญของปวงชนชาวไทยก็เพียงพอแล้ว และหลาย ๆ อย่างที่เรา
ยอมรับให้ตามสิทธิที่ทุกคนควรจะได้รับเรื่องการศึกษา เรื่องการสาธารณสุขก็เป็นความดีของเรา
แล้ว ขอบพระคุณครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตเรียนเสนอต่อที่ประชุมคือ
ผมค่อนข้างเห็นด้วยกับที่ท่านอาจารย์เสนอแนะครับ คือว่าห้วงหมวดใช้คำว่าสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคลอันนี้คลุมไปแล้ว

อันที่ ๒ ก็คือว่าข้างในอันไหนที่เป็นสิทธิเสรีภาพของคนไทยในข้อใดก็เขียนชัด ๆ
ว่าประชาชนไทย อันไหนที่จะรวม ๆ เราก็เป็นบุคคลไปซึ่งผมคิดว่าจะชัดเจน จะมีเหตุผลสนับสนุน
๓-๔ ประการดังนี้ครับ

อันที่ ๑ โจทย์ของ คสช. บอกมาข้อแรกเลยก็คือว่าความเป็นสากล เราทำให้
รัฐธรรมนูญเรามีกลิ่นของความเป็นสากลด้วยซึ่งผมคิดว่าในสถานการณ์ที่การออกรัฐธรรมนูญ
ในภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันความเป็นสากลมีนัยสำคัญพิเศษกับความชอบธรรมของรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้

อันที่ ๒ ก็คือว่าผมว่าเราต้องดูความเป็นจริงในทางสังคมด้วยซึ่งผมคิดว่า
สภาพการณ์ทางการสังคมเปิดจนกระทั่งว่าการเปิดเสรีอาเซียนก็ดี การค้าการขายในปัจจุบันก็ดี
การโยกย้ายถ่ายเทของประชาชนก็ดี พวกนี้กรณีที่ผมยกชื่อของคุณสาธิต เซ็กัล ขึ้นมาผมว่า
เป็นปรากฏการณ์ที่ชัดเจนมากเรื่องคำอธิบายเรื่องบุคคลหรือว่าเรื่องของประชาชนชาวไทย
เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสภาพการณ์ที่เป็นจริงอยู่ในปัจจุบันฟ้องอยู่ว่าเราควรจะต้องทำอย่างนั้นหรือ
เปล่า

อันที่ ๓ คือว่าผมว่าเรามีพวกพันธสัญญาอยู่ในระหว่างประเทศเยอะแยะ อย่างเช่น
กรณีที่เราจะต้องทำตามเกี่ยวกับเรื่องการประมงซึ่งเราก็ต้องทำตามกติกาสากลทั้งหลาย หรือว่าข้อ
ที่เราตกลงกับ UN

อันที่ ๔ ถ้ามองมาดูในเนื้อหาที่ว่าอะไรจะไล่เรียงไปว่าในหมวดนี้จะเป็นสิทธิอะไรบ้าง
เสรีภาพอะไรบ้างก็อย่างที่ท่านประพันธ์ได้กล่าวคือว่าสิทธิบางอย่างบุคคลก็หมายความว่าใคร ๆ
ก็ตามก็ต้องได้รับทัดเทียมกัน แล้วถ้าเกิดเป็นประชาชนไทยก็บอกว่าประชาชนไทย เพราะฉะนั้น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

สายชล ๙/๙

เนื้อหาที่มีอยู่ในหมวดนี้จะจำแนกออกไปเอง เพราะฉะนั้นวิธีการเขียนก็จะเป็นระบบอ่านง่าย เข้าใจ แล้วก็แยกแยะ คือถ้าผมเห็นด้วยถ้าเขียนท่านอัครจะต้องกลับไปอีกข้างหนึ่งแต่ตรงนั้น ก็เท่ากับอธิบายยาวเข้าไปอีกหรือเปล่า เพราะเจตจำนงของเราเราอยากจะเขียนให้รัฐธรรมนูญสั้น ผมว่าถ้าอันนี้ก็กลาง ๆ ถ้าเราไม่ไปเน้นมากกว่าคือไม่ต้องไปประโคมมากกว่าเราเปิดให้กับเหมือนที่ท่านนรชิตว่าแต่ที่เราเปิดไว้เพื่อส่งกลิ่นอายของความชอบธรรมในฐานะของความเป็นสากลผมว่าเราน่าพิจารณาเรื่องนี้ครับ

ประธาน : ถ้าเปลี่ยนตรงนั้นเป็นบุคคลแล้วเราก็คงไหนที่เราคิดว่าเป็น universal เราก้ใช้บุคคล ตรงไหนที่เป็นเจาะจงของคนไทยเราก้ใช้คนไทยก็ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ว่าจะใช้ไปได้ตลอดรอดฝั่งหรือไม่ยังไม่รู้เดี๋ยวไปเองก็รู้ อาจารย์อุดมครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ในวรรคสองตรงสี่ฟ้าผมคิดว่าแทนที่จะเป็น หรือน่าจะเป็นและ เพราะว่าข้อความออกมาในลักษณะที่เน้นเรื่องว่าและจะกระทบต่อศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ ผมว่าไม่น่าจะเป็นหรือ

ประธาน : คืออันใดอันหนึ่งก็ได้

นายอุดม รัฐอมฤต : ใช่ครับ

ประธาน : ที่ใช้หรือคืออันใดอันหนึ่งก็ได้

นายอุดม รัฐอมฤต : ผมเข้าใจว่ากฎหมายต้องไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพ เกินสมควรแก่เหตุ ต้องไม่ใช่ไหมครับ

ประธาน : ถ้าและด้วยจะกลายเป็นว่าต้องเกินสมควรแก่เหตุด้วยและยังไป กระทบกระเทือนศักดิ์ศรีด้วย

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านต้องการจะให้เป็นอย่างข้อความ

ประธาน : อันหนึ่งอันใดก็ได้ เชิญอาจารย์เกษมครับ

นายเกษม โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับท่านประธาน ท่านประธานครับ ในสิ่งที่ ท่านประธานเสนอรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่ในโลกนี้เขียนในลักษณะที่ท่านประธานพูดถึงแล้วก็ เรียนตอบท่านนรชิตอย่างนี้ครับว่าไม่มีรัฐธรรมนูญฉบับใดในโลกเลยที่ให้สิทธิของคนต่างชาติ เท่ากับคนชาติ ไม่มีเลยแม้แตฉบับเดียวอันนั้นจริง ในสิ่งที่ท่านอาจารย์เชียรชัยพูดถึงในเรื่องของ

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

citizenship หรือว่าเป็นพลเมืองของสหรัฐอเมริกา คือปัญหาอยู่อย่างนี้ครับ ในประมาณ ๑๐๐ กว่าปีแรก หลังจากที่มีการประกาศอิสรภาพแล้วก็มีมีการร่างรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา มีผลใช้บังคับ มีปัญหาหลายจนกระทั่งมีการสู้รบกันที่เราเรียกว่าเป็นสงครามการเมือง Civil Law และในที่สุดมีคำพิพากษาของศาลฎีกาสหรัฐอเมริกา กรณี Bret Scott กับ Sam Ford ปี ค.ศ. 1857 คือศาลฎีกาสหรัฐอเมริกาบอกว่าลูกหลานที่เกิดจากคนแอฟริกันที่มาอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาแม้จะเกิดในแผ่นดินสหรัฐอเมริกาก็ตามไม่ได้รับสิทธิในการเป็นคนอเมริกัน ในที่สุดนำมาซึ่งการมีบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ ๑๔ หรือ The Fourteen Amendment ในปี 1868 ต่อตามมาจาก The Thirteen Amendment ซึ่งเป็นสิ่งที่ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ผู้มากเลยจนกระทั่งได้ The Thirteen Amendment มาตอนปี ค.ศ. 1864 ๒ อันนี้เชื่อมโยงกัน แล้วบทที่ท่านอาจารย์เชียรชัยยกขึ้นมาพูดในวรรคเดียวกันเลยที่ขึ้นต้นว่าถ้าเกิดในสหรัฐอเมริกา อันนี้เป็น citizen ต่อตามนั้นเลยสิ่งที่ท่านประพันธ์พูดถึงเขียนมาชัดเจนเลยว่า nor any state shall be pride any person ก็คือในวรรคเดียวกันเขียนให้เห็นเลยว่า citizen คือใคร และ person คือใคร ก็คือสิ่งที่ท่านอาจารย์ประพันธ์พูดถึงว่าจะไป deprive เขาใน right liberty or property ไม่ได้ ที่ท่านอาจารย์ประพันธ์พูดถึงว่าคนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นคนต่างชาติ หรือคนไทยยอมฟ้องศาลไทยได้เหมือนกัน ย่อมไม่ถูกล่วงละเมิดในเรื่องของสิทธิเสรีภาพร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สิน เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นอันนี้คือหลักการที่ท่านประธานหยิบยกขึ้นมาชัดเจนคือไม่ว่ารัฐธรรมนูญที่เขียนมาเป็นร้อย ๆ ปีแล้วหรือรัฐธรรมนูญที่เขียนสมัยใหม่ก็เขียนในลักษณะนี้ครับ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : ลองอ่าน มาตรา ๔/๑ ใหม่ครับ

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง : มาตรา ๔/๑ การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือในกฎหมาย ประชาชนชาวไทยย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำได้และได้รับการคุ้มครอง แต่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

สายชล ๙/๑๑

การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนชาวไทย ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้กำหนดเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของประชาชนชาวไทยเกินสมควร แก่เหตุ หรือจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อประชาชนชาวไทยไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ จะกระทำ มิได้ มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสอง

ประธาน : คือแยกเลย กลับไปนอนคิดก่อน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : แต่ก็โอเคเนะครับ เราทิ้งไว้ตามนี้ก่อนผมดูแล้วใช้ได้ พงษ์นี้ ฝ่ายเลขานุการปรีนท์มาให้ดู

นายอัชพร จารุจินดา : เอา ๓ มาตราที่ทำไว้ ถ้าอย่างนี้รวม ๓ มาตราของร่างที่ทำไว้

ประธาน : เดี่ยวจะได้ตัดออก ถ้ายาวนักเดี๋ยวก็ไปแยก

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เพื่อเป็นข้อมูลเท่าที่ทราบกฎหมายสิงคโปร์เขาห้ามไม่ให้ คนแรงงานต่างด้าวมีห้อง ถ้ามีห้องเขาเชิญออกนอกประเทศเลยก็ไม่เห็นมีใครประท้วง ประเทศ สวีตไรซ์ต่าง ๆ เช่นตะวันตกไม่เห็นประท้วงเลย

ประธาน : เราถึงต้องเขียนเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรมต่อประชาชนชาวไทย เพราะว่ามีกรณีตั้งเยอะที่ชาวต่างชาติมาทำแล้วเราไม่ให้ทำ เราเลือกปฏิบัติได้ เพราะฉะนั้นการออก กฎหมายเลือกปฏิบัติต่อคนต่างชาติทำได้ ไม่น่า มันห้ามเราเราก็ห้ามมัน

นายเจียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ อันนั้นเป็นเหตุผลที่เรื่องของคนต่างชาติ กับคนไทยผมคิดว่า

ประธาน : พงษ์นี้คุยต่อได้ไหม

นายเจียรชัย ณ นคร : ได้ครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สายชล ๙/๑๒

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

ประธาน : วันนี้ทมิ้งครึ่งแล้ว พรุ่งนี้ยังคุยได้ต่อ ขอขอบคุณครับ ผมขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๒๕ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๔

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข